

2014

Wojewódzki Urząd Pracy
w Krakowie

Edukacja – urząd pracy – zatrudnienie

Analiza sytuacji absolwentów rejestrujących
się w małopolskich urzędach pracy

Edukacja – urząd pracy – zatrudnienie

Analiza sytuacji absolwentów rejestrujących się
w małopolskich urzędach pracy

Opracowanie powstało na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, w ramach projektu Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji, na podstawie danych pozyskanych z 21 powiatowych urzędów pracy w Małopolsce.

Autorki:

dr Magdalena Jelonek – Adiunkt w Katedrze Socjologii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

Beata Mazur

Zespół redakcyjny:

Katarzyna Antończak-Świder

Agata Chrześcijanek

Ewa Guzik

Antonina Michalska-Sabal

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonywane z podaniem źródła.

ISBN: 978-83-63961-41-1

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

pl. Na Stawach 1

30-107 Kraków

tel.: 12 428 78 70

faks: 12 422 97 85

kancelaria@wup-krakow.pl

www.wup-krakow.pl

Layout środka publikacji:

Robert Krzeszowiak, www.roboska.com

Skład i opracowanie graficzne:

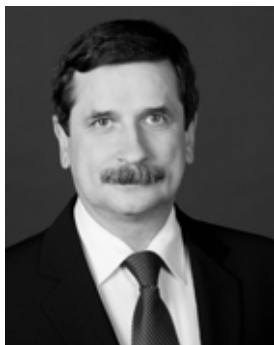
LOOZ DESIGN Tomasz Merwart, www.looz-design.pl

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Kraków 2014

Spis treści

I. Główne wnioski	7
1.1 Absolwenci bez wyższego wykształcenia jako klienci małopolskich powiatowych urzędów pracy	7
1.2 Absolwenci posiadający wyższe wykształcenie jako klienci małopolskich powiatowych urzędów pracy	8
II. Wprowadzenie	10
III. Absolwenci bez wyższego wykształcenia będący pod opieką małopolskich PUP	14
3.1 Ogólna charakterystyka absolwentów nieposiadających wyższego wykształcenia znajdujących się pod opieką małopolskich PUP	15
3.2 Kierunek kształcenia/wykonywany zawód a sytuacja absolwentów poszczególnych typów szkół	21
3.3 Segmentacja absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pod kątem ich sytuacji zawodowej	26
IV. Absolwenci posiadający wyższe wykształcenie będący pod opieką małopolskich PUP	35
4.1 Ogólna charakterystyka absolwentów uczelni znajdujących się w systemie	35
4.2 Kierunek kształcenia/wykonywany zawód a sytuacja absolwentów uczelni	39
4.3 Udział absolwentów małopolskich uczelni w grupie zarejestrowanych w PUP, którzy ukończyli szkoły wyższe	46
4.4 Segmentacja absolwentów uczelni pod kątem ich sytuacji zawodowej	51
V. Aneksy	61
Rozdział 1	61
Rozdział 2	64
Pozostałe tabele i wykresy	70
Spis tabel	79
Spis wykresów	82

Szanowni Państwo,

Sytuacja osób młodych na rynku pracy jest trudna nie tylko w Polsce, ale w całej Europie. Jak wynika z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, stopa bezrobocia najmłodszych uczestników rynku pracy – osób w wieku 15-24 lata – w Małopolsce wynosi około 30%. Pracodawcy wskazują, że barierą w zatrudnianiu młodych ludzi jest nie tylko brak dostatecznego doświadczenia zawodowego, ale również pewnych kompetencji, związanych z odnajdywaniem się w środowisku pracy, takich jak: samodzielność, odpowiedzialność, inicjatywa, umiejętności komunikacyjne czy współpraca w grupie. Młode osoby szczególnie więc potrzebują pomocy w wejściu na rynek pracy. Jest ona realizowana dzięki programom na poziomie centralnym oraz regionalnym. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej rozpoczęło wdrażanie programu „Młodzi na rynku pracy”, który ma na celu wsparcie osób młodych – będzie służyć zwiększaniu ich aktywności, samodzielności oraz mobilności. Województwo małopolskie również realizuje szereg działań tego typu, by wspomnieć tylko największy projekt regionalny – „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”.

Potencjałem Małopolski są jej mieszkańcy – dobrze wykształceni oraz konkurencyjni na rynku pracy. Wsparcie ich oznacza również rozwijanie systemu kształcenia z uwzględnieniem wymogów współczesnego rynku pracy. Publikacja, którą Państwo trzymacie w rękach, potwierdza, jak ważne dla władz województwa małopolskiego jest działanie na rzecz poprawy jakości edukacji, która choć niewątpliwie stanowi przewagę konkurencyjną regionu, wymaga ciągłych zmian.

Niniejsza analiza prezentuje profile absolwentów rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po ukończeniu cyklu nauki. Obserwując tę zbiorowość możemy m.in. stwierdzić: jakie kierunki kształcenia zwiększają ryzyko pozostawania osobą bezrobotną oraz jak to ryzyko zmienia się dla poszczególnych typów szkół. Na przyszłą karierę zawodową wpływ mają wybory dokonywane wcześniej – już na etapie gimnazjum. Dlatego opracowanie to może być pomocne dla rodziców oraz samej młodzieży w momencie podejmowania ważnych decyzji życiowych. Dla władz województwa będzie ono wskazówką, jakie rozwiązania promować. Uczelniom wyższym oraz szkołom zawodowym może pomóc w określeniu kierunku, w jakim należy rozwijać programy kształcenia. Informacje zawarte w raporcie interesujące będą również dla organów prowadzących szkoły. Każdej z tych instytucji zależy bowiem na tym samym – umożliwieniu młodym mieszkańcom Małopolski płynnego wejścia na rynek pracy. Zapraszam zatem do lektury raportu, wykorzystywania wyników analizy oraz włączania się w przedsięwzięcia, które wspomogą realizację tego wspólnego celu.

Roman Ciepiela
Wicemarszałek Województwa Małopolskiego

I. Główne wnioski

1.1 Absolwenci bez wyższego wykształcenia jako klienci małopolskich powiatowych urzędów pracy

W grupie osób bezrobotnych nieposiadających wyższego wykształcenia największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym, czyli **absolwenci techników, liceów profilowanych oraz liceów zawodowych**. Równocześnie na przestrzeni analizowanych lat w systemie powiatowych urzędów pracy (PUP) wzrósł udział w ogóle zarejestrowanych osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym. Zmalał natomiast udział absolwentów posiadających wykształcenie średnie zawodowe i zasadnicze zawodowe. Obserwowana zmiana w profilu typowego klienta PUP jest prawdopodobnie wynikiem, dominującej na rynku edukacyjnym, tendencji do wyboru kształcenia ogólnego i następnie kontynuowania nauki na studiach wyższych.

Równocześnie charakterystyczny jest istotny wzrost udziału potrzebujących pomocy w znalezieniu zatrudnienia wśród osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe oraz posiadających wykształcenie średnie zawodowe. Może to z jednej strony wskazywać na realne pogorszenie się ich sytuacji na rynku pracy, z drugiej na coraz większą „opłacalność” bycia zarejestrowanym w urzędzie.

Wśród osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe (ZSZ) nie obserwujemy istotnych zmian w profilu wykształcenia typowego klienta PUP. Nadal najczęściej są to jednostki poszukujące zatrudnienia jako **sprzedawcy, kucharze bądź mechanicy**, a w drugiej kolejności **piekarze/cukiernicy, murarze i fryzjerzy**. Osoby z wykształceniem średnim zawodowym najczęściej posiadają kwalifikacje i są chętni podjąć pracę w charakterze **średniego personelu do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych** oraz jako technicy **mechanicy, dietetycy i żywieniowcy**, a także **sprzedawcy i ekspedienci sklepowi**.

Wśród absolwentów wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych zarejestrowanych w PUP największy odsetek stanowią osoby zaliczane do segmentu **powracających bezrobotnych**, po-

zostających pod opieką PUP ponad dwa lata. Są to osoby o niestabilnej sytuacji rynkowej, które zaczynają pracować, po czym pracę tracą i ponownie powracają do systemu. Analizowane dane wskazują, iż **znaczna część absolwentów szkół ponadgimnazjalnych potrzebuje ciągłego wsparcia**, bowiem ich próby usamodzielnienia się zawodowego są często nieskuteczne. Powodzenie podejmowanych wysiłków jest uzależnione od wykształcenia – im wyższy jego poziom, tym większa jest szansa na to, że absolwent będzie krócej korzystał z pomocy publicznej: szybciej znajdzie stabilne zatrudnienie, a co za tym idzie – nie powróci do systemu PUP.

Do grup najbardziej narażonych na niestabilną sytuację na rynku pracy wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych należą **ślusarze i pokrewni, krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni**. Spośród osób z wykształceniem średnim zawodowym najlepszą sytuacją na rynku pracy charakteryzują się **technicy wsparcia informatycznego i technicznego oraz technicy elektroniki i pokrewni** – w najmniejszym stopniu klasyfikowani oni są do segmentu powracających bezrobotnych, należą także do najszybciej znajdujących zatrudnienie po pierwszym zarejestrowaniu w systemie.

1.2 Absolwenci posiadający wyższe wykształcenie jako klienci małopolskich powiatowych urzędów pracy

Równolegle do wzrastającej z roku na rok liczby absolwentów uczelni wyższych rośnie również liczba tych spośród nich, którzy trafiają pod opiekę powiatowych urzędów pracy. **Udział bezrobotnych absolwentów uczelni** w ogóle bezrobotnych **warunkowany jest przez aktualną sytuację gospodarczą** w kraju – w okresie wzrostu gospodarczego i ogólnego spadku bezrobocia (lata 2004–2007) badany wskaźnik systematycznie malał, zaś w czasie pierwszej fali spowolnienia gospodarczego (2008–2009) – rósł. Najniższy poziom na przestrzeni analizowanych lat osiągnął w roku 2012. Identyczną wartość miał w 2000 roku, jednak wtedy małopolskie uczelnie ukończyło o połowę mniej studentów. Równocześnie na przestrzeni lat odnotowany został systematyczny spadek udziału bezrobotnych absolwentów w ogóle osób opuszczających uczelnie. Wskazuje to na wzrost szans na znalezienie zatrudnienia po uzyskaniu wykształcenia wyższego, nawet w sytuacji zwiększonej konkurencji o ograniczoną liczbę miejsc pracy.

Największa nadwyżka specjalistów, która wiąże się z trudnością ze znalezieniem zatrudnienia, odnotowywana jest wśród osób legitymujących się wykształceniem w zakresie nauk fizycznych, matematycznych, technicznych, społecznych, ekonomicznych oraz prawa. Grupy te jednak nie są wewnętrznie jednorodne – możemy odnaleźć wśród nich zarówno osoby świetnie radzące sobie na rynku, jak i mające problemy z zatrudnieniem. Innymi słowy absolwenci kierunków fizycznych, matematycznych i technicznych są grupą wewnętrznie zróżnicowaną pod względem szans rynkowych. Bezrobotni zakwalifikowani do tej kategorii w największym odsetku szukają zatrudnienia w zawodzie **inżyniera do spraw inżynierii środowiska** oraz **specjalisty w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pośrednich**. Spory odsetek stanowią także absolwenci wykształceni w branżach związanych z **mechaniką** oraz **górnictwem, metalurgią i branżami pokrewnymi**.

Wśród bezrobotnych specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania największy odsetek posiada wykształcenie kierunkowe i poszukuje zatrudnienia w dziedzinie **administracji i zarządzania**. Dużo lepiej kształtuje się sytuacja na rynku pracy specjalistów w dziedzinie marketingu i public relations, a zdecydowanie najlepiej – **ekspertów do spraw rynku nieruchomości**. W małopolskich powiatowych urzędach pracy rejestruje się też duża liczba **ekonomistów** oraz **absolwentów pedagogiki**.

Zróżnicowanie sytuacji rynkowej charakterystyczne jest także dla bezrobotnych specjalistów do spraw zdrowia. W tej grupie zdecydowanie największy odsetek osób bez pracy to **fizjoterapeuci**, co wskazuje na przesycenie rynku osobami zdobywającymi tego typu wykształcenie. Problem ze znalezieniem zatrudnienia mają również **pielęgniarki bez specjalizacji** lub w trakcie jej robienia. O pracę martwić nie muszą się natomiast **lekarze weterynarii i optometryści**, a także **dentyści, położne specjalistki i specjaliści diagnostyki laboratoryjnej**.

Najmniej liczną grupę bezrobotnych absolwentów w Małopolsce stanowią **specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych**. Sytuację większości osób zaliczanych do tej kategorii określić można jako bardzo dobrą. Wyjątek stanowią jedynie specjaliści do spraw sieci komputerowych oraz analitycy komputerowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych, gdzie indziej niesklasyfikowani (czyli przede wszystkim testerzy oprogramowania komputerowego oraz specjaliści zastosowań informatyki). Na problem ze znalezieniem zatrudnienia w obrębie specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych wpływ ma ukończona szkoła wyższa. Większość bezrobotnych zaliczonych do tej kategorii to absolwenci szkół spoza województwa, a także innych mniejszych uczelni małopolskich, które wyraźnie nie są w pełni przygotowane do rzeczywistego kształcenia studentów w omawianym kierunku.

Pośród absolwentów kończących szkoły wyższe, którzy na przestrzeni lat 2000–2013 zostali objęci opieką małopolskich powiatowych urzędów pracy, istotny odsetek stanowią przedstawiciele szkół wyższych spoza województwa. Jednak ich udział w ogóle bezrobotnych absolwentów spada systematycznie od roku 2005. Ponadto, choć liczba rejestrowanych w systemie PUP absolwentów uczelni rośnie, to systematycznie spada udział bezrobotnych w ogóle osób zdobywających wykształcenie wyższe. Może to wskazywać na poprawę sytuacji rynkowej w regionie i zwiększoną liczbę miejsc pracy dedykowanych młodym specjalistom.

W gronie pozostających bez pracy absolwentów uczelni wyższych, tak jak wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, największy odsetek stanowią osoby zakwalifikowane do segmentu **bezrobotnych powracających do systemu** i znajdujących się pod opieką PUP od ponad dwóch lat. Do najliczniej reprezentowanych należą także jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, którzy byli beneficjentami PUP od sześciu miesięcy do roku, a także jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, będący beneficjentami PUP krócej niż trzy miesiące.

Czynniki zwiększające szanse na szybsze znalezienie zatrudnienia to wykształcenie wyższe, płeć (mężczyzna) oraz – przede wszystkim – kierunek kształcenia.

Stosunkowo szybko po zarejestrowaniu w systemie znajdują pracę **specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych, do spraw zdrowia oraz nauk fizycznych, matematycznych i technicznych**. Szczególnie narażeni na powrót pod opiekę powiatowych urzędów pracy są **projektanci grafiki i multimedii** oraz **projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży**. Zapewne wiąże się to ze specyfiką tych branż. Charakterystyczna jest dla nich praca przy pojedynczych zleceniach, przedzielona okresami pozostawania na bezrobociu.

Wśród bezrobotnych, którzy po ukończeniu edukacji w uczelniach zarejestrowani zostali w urzędzie pracy i mimo upływu dwunastu miesięcy nie znaleźli zatrudnienia, szczególnie wysoki udział mają **specjaliści do spraw ochrony środowiska, biolodzy oraz specjaliści w zakresie rolnictwa i leśnictwa**.

Najszybciej, bo przed upływem trzech miesięcy od rejestracji w systemie, pracę w zawodzie udaje się znaleźć **inżynierom telekomunikacji oraz fizykom i astronomom**.

II. Wprowadzenie

Niniejszy raport jest pierwszą publikacją powstałą na bazie danych z małopolskich urzędów pracy. **Dokonano w niej próby scharakteryzowania sytuacji rynkowej absolwentów rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy ulokowanych w regionie.** Dane dotyczą wszystkich, którzy w latach 1999-2013 (pierwsza połowa roku) zarejestrowali się jako bezrobotni absolwenci. Autorki i zespół Obserwatorium pragną podziękować osobom, które pomogły w pozyskaniu danych z systemu Syriusz. W szczególności dziękujemy Panu Pawłowi Dudczakowi za wsparcie przy generowaniu baz oraz konsultacje na etapie analizy.

Prezentowana analiza ma dwa zasadnicze cele:

1. Charakterystykę stopnia obciążenia systemu wsparcia absolwentów poszukujących pracy na przestrzeni ostatnich lat.
2. Opis zmiany sytuacji rynkowej absolwentów poszczególnych typów szkół oraz przedstawienie kluczowych determinant tej sytuacji, takich jak (przykładowo):
 - a. płeć absolwenta
 - b. rocznik/kohorta¹ absolwentów
 - c. ukończony kierunek/zdobyty zawód.

Zgodnie z powyższym w raporcie przyjęto następującą strukturę. Dzieli się on na dwie zasadnicze części: pierwszą, w której analizowana jest sytuacja absolwentów szkół niewyższych (w tym głównie ponadgimnazjalnych) oraz drugą – poświęconą rejestrującym się w powiatowych urzędach pracy absolwentom uczelni. Każda z tych części składa się z dwóch analogicznych podrozdziałów. W pierwszej kolejności scharakteryzowano w nich zmiany w liczebności i typie osób rejestrujących się w PUP, zwracając uwagę na to, jak zmieniał się realny nakład pracy wymagany od urzędów oraz typ bezrobotnego absolwenta, będącego klientem PUP. Ponadto w tej części zwrócono uwagę na pomoc oferowaną przez urzędy pracy, a także sformułowano wstępne wnioski na temat sytuacji rynkowej różnych grup absolwentów, pokazując – przykładowo – jak zmieniają się odsetki zarejestrowanych absolwentów konkretnych kierunków. Tezy te następnie zostały potwierdzone w drugiej części rozdziału, w której dokonano segmentacji absolwentów, w układzie następujących grup:

1 W raporcie będziemy zamiennie używać pojęcie rocznika i kohorty absolwentów. Jeśli piszemy kohorta/rocznik absolwentów z 2005 r., to mamy na myśli wszystkie osoby (bez względu na rok urodzenia), które w roku 2005 ukończyły edukację w danej szkole.

- Powracający bezrobotni (rejestrują się i wyrejestrowują, po czym wracają):
 - pod opieką systemu do roku²
 - pod opieką systemu od roku do dwóch lat³
 - pod opieką systemu ponad dwa lata⁴.

Członkowie tego segmentu stanowią dość niestabilną rynkowo grupę: mimo że udaje im się znaleźć zatrudnienie, to jednak nie uzyskują pełnej samodzielności zawodowej (nadal potrzebują wsparcia publicznego w związku z brakiem zatrudnienia).

- Jednokrotnie bezrobotni i wyrejestrowani:
 - pod opieką systemu do trzech miesięcy
 - pod opieką systemu od trzech do sześciu miesięcy
 - pod opieką systemu od sześciu miesięcy do roku
 - pod opieką systemu od roku do dwóch lat
 - pod opieką systemu ponad dwa lata.

Segment ten różnicuje absolwentów pod kątem szansy na znalezienie pracy w ogóle (bez względu na to, jaka byłaby to praca). Szczególnie interesującą nas grupą są ci, którzy znaleźli zatrudnienie względnie szybko (do trzech lub sześciu miesięcy od momentu zarejestrowania się w PUP).

- Jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani:
 - pod opieką systemu do trzech miesięcy
 - pod opieką systemu od trzech do sześciu miesięcy
 - pod opieką systemu od sześciu miesięcy do roku
 - pod opieką systemu od roku do dwóch lat
 - pod opieką systemu ponad dwa lata.

Segment ten, najmniej liczny, w niektórych przypadkach będzie wyłączany z analiz, ponieważ istnieje uzasadniona przesłanka, że wraz z upływem czasu przedstawiciele tej grupy znajdują się w segmencie pierwszym lub drugim.

Raport oparty został na danych gromadzonych przez pracowników powiatowych urzędów pracy w systemie Syriusz. Dane te obejmują lata 1999–2013, przy czym rok 2013 nie był pełnym rokiem sprawozdawczym (większość baz powiatowych wygenerowanych zostało w październiku 2013 r.), stąd w uzasadnionych przypadkach z analiz wyłączano absolwentów z tego rocznika.

Interpretując zamieszczone w raporcie wyniki należy pamiętać o kilku istotnych kwestiach, w tym i tych technicznych (specyfika danych wynikająca z procedury rejestrowania osób bezrobotnych w systemie Syriusz).

Po pierwsze, **przestrzegamy przed nadinterpretacją zaprezentowanych analiz**, w tym szczególnie zmian w odsetku rejestrujących się w PUP absolwentów poszczególnych typów szkół. Na bazie odsetka zarejestrowanych absolwentów rzeczywiste bezrobocie szacowane jest z pewnym błędem, ponieważ:

1. W przeciwieństwie do wskaźnika BAEL wskaźnik bezrobocia rejestrowanego nie pokazuje rzeczywistej chęci podjęcia zatrudnienia. Możemy zatem podejrzewać, że część zarejestrowanych absolwentów to osoby, które proces poszukiwania zatrudnienia odkładają w czasie (np. decydując się na kilka miesięcy swobody po zakończeniu studiów).
2. Jest zależny nie tylko od rzeczywistej sytuacji rynkowej absolwentów, ale od – nazwijmy to – praktyki zakorzenionej w grupie absolwentów poszczególnych typów szkół. Możemy zatem postawić pytanie, w jakim stopniu wzrost odsetka zarejestrowanych absolwentów na przestrzeni ostatnich lat wynika z pogorszenia się ich sytuacji rynkowej, a w jakim ze zmiany sposobów poszukiwania zatrudnienia oraz ze wzrostu opłacalności rejestrowania

2 Od pierwszej rejestracji upłynął mniej niż rok, w tym czasie osoba rejestrowała się i wyrejestrowywała.

3 Grupa, której członkowie zostali po raz pierwszy objęci opieką PUP od roku do dwóch lat temu i w tym czasie rejestrowali się i wyrejestrowywali.

4 Grupa, której członkowie zostali po raz pierwszy objęci opieką PUP ponad dwa lata temu i w tym czasie rejestrowali się i wyrejestrowywali.

się w systemie (np. w związku z możliwością otrzymania dodatkowego wsparcia w postaci dotacji czy płatnych staży, niekoniecznie z samych PUP, ale od innych instytucji oferujących takie wsparcie określonej grupie bezrobotnych⁵).

3. Sumujemy w zestawieniach wszystkich absolwentów, którzy w okresie do roku od ukończenia szkoły zarejestrowali się w systemie, a stopa bezrobocia uwzględnia absolwentów zarejestrowanych w jednym punkcie czasu. Oczywiście jest zatem, że odsetek zarejestrowanych w ciągu roku od ukończenia szkoły w PUP będzie wyższy niż analogiczny wskaźnik bezrobocia wyliczony – np. – w grudniu tego roku. Różnica między tymi dwoma odsetkami będzie szczególnie widoczna wśród młodych posiadających zazwyczaj nieugruntowaną pozycję zawodową, w grupie których widoczna jest częsta rotacja miejsca zatrudnienia.
4. W początkowym zestawieniu nie będziemy uwzględniali zróżnicowania czasu pozostawania bez pracy. Zaprezentowane to zostanie w części opisującej segmentację absolwentów. Przy czym naszym zdaniem lepszym wskaźnikiem rzeczywistych kłopotów rynkowych absolwentów jest nie tyle odsetek absolwentów zarejestrowanych w PUP, co odsetek absolwentów, którzy pod opieką systemu pozostają dłużej niż rok.

Analizując dane liczbowe i odsetkowe opisujące rejestrujących się w PUP zawsze będziemy mieli w pamięci powyższe zastrzeżenia. Tym samym prezentując informacje o bezrobotnych, z ostrożnością będziemy formułować wnioski na temat ich rzeczywistej sytuacji rynkowej.

Po drugie, interpretując dane na temat liczby zarejestrowanych absolwentów pochodzących z konkretnej szkoły pamiętać należy, że podstawą do zarejestrowania jako bezrobotny w danym PUP jest adres zameldowania stałego lub czasowego. Osoby, które nie mają meldunku, rejestrują się w PUP jako bezrobotne na podstawie adresu zamieszkania. Każdy może się zarejestrować w dowolnym PUP, ale jako osoba poszukująca pracy. Poszukujący pracy może skorzystać z ofert zatrudnienia, ale tych niesubsydiowanych, nie ma też prawa do aktywnych form pomocy. Innymi słowy nie ma dostępu do środków z Funduszu Pracy. Możemy zatem podejrzewać, że część studentów pochodzących spoza Małopolski, a kształcących się w uczelniach z regionu i nieposiadających zameldowania na terenie województwa, będzie rejestrować się w systemie jako osoby poszukujące pracy, a nie jako bezrobotne. Z drugiej strony absolwenci uczelni małopolskich zasilać będą nie tylko rejestry lokalnych urzędów, ale – wracając do miejsca pochodzenia – rejestrować się będą w PUP poza Małopolską, zwiększając wskaźniki bezrobocia w tych regionach. Oczywiście ze względu na dostęp do danych tylko z terenu Małopolski nie jest możliwe pokazanie, jak te przepływy wyglądają. Warto jednak mieć w świadomości, że proces taki zachodzi.

Po trzecie, w przypadku określania poziomu wykształcenia bezrobotnego klienta PUP klasyfikowani są do następujących grup (wymieniono jedynie grupy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych):

- absolwenci zasadniczych szkół zawodowych
- absolwenci liceów ogólnokształcących (LO)
- absolwenci z wykształceniem średnim zawodowym
- absolwenci z wykształceniem policealnym/pomaturalnym
- absolwenci z wykształceniem wyższym.

Należy mieć na uwadze, że w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym mogą pojawić się osoby zarówno po pięcioletnim, jak i czteroletnim technikum, osoby po liceum zawodowym i po liceum profilowanym. To zagregowanie informacji niestety nie pozwala m.in. na porównanie liczby zarejestrowanych absolwentów liceów profilowanych z liczbą absolwentów techników – wszyscy oni są niejako wrzuceni do jednego worka. Jak wskazują badania⁶ sytuacja rynkowa absolwentów techników i liceów profilowanych jest istotnie zróżnicowana, na korzyść pierwszych.

5 Dość częstą praktyką jest rejestrowanie się w urzędzie pracy po to, aby otrzymać status bezrobotnego i określone wsparcie, np. oferowane zakładającym działalność gospodarczą.

6 Por. M. Jelonek, D. Szklarczyk, *Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych na rynku pracy* [w:] J. Górniak (red.), *Młodość czy doświadczenie*, Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2013.

Ponadto w systemie brakuje rozróżnienia na absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia, które jest ważnym czynnikiem tłumaczącym sytuację zawodową absolwentów (w tym szczególnie absolwentów kierunków humanistyczno-społecznych)⁷.

Definicje kluczowych pojęć używanych w raporcie:

Absolwent – osoba zarejestrowana jako bezrobotna w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły/uczelni.

Kohorta/rocznik absolwentów – do danego rocznika absolwentów zaliczamy wszystkie osoby, które ukończyły kształcenie w szkole/na uczelni w danym roku.

Segment absolwentów – grupa absolwentów, która posiada podobne cechy; w przypadku niniejszego raportu cechy te wiążą się z okresem pozostawania na bezrobociu oraz faktem jednokrotnego lub wielokrotnego rejestrowania się (typy wyróżnionych segmentów scharakteryzowane zostały we wprowadzeniu do tego raportu).

⁷ Por. j.w.

III. Absolwenci bez wyższego wykształcenia będący pod opieką małopolskich PUP

Jak zostało wspomniane we wstępie, pierwsza część opracowania zostanie poświęcona charakterystyce klientów małopolskich PUP, którzy nie posiadają wykształcenia wyższego. Absolwenci ci zaklasyfikowani zostali do następujących grup:

- absolwenci z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym
- absolwenci zasadniczych szkół zawodowych
- absolwenci liceów ogólnokształcących
- absolwenci z wykształceniem średnim zawodowym⁸
- absolwenci z wykształceniem policealnym/pomaturalnym.

Niestety część zarejestrowanych w bazie Syriusz nie posiadała przypisanego poziomu wykształcenia, a uzupełnienie tych informacji na bazie innych zmiennych (np. ukończona szkoła) nie zawsze było możliwe. Problem ten był szczególnie widoczny w przypadku absolwentów zespołów szkół, o których trudno było wnioskować, czy posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe, czy też np. średnie techniczne. Osobom takim przypisano status „co najwyżej średniego wykształcenia”. W większości przypadków – zwłaszcza tam, gdzie istotną rolę odgrywał typ ukończonej szkoły – grupa ta była wyłączana z analiz.

⁸ W grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym mogą pojawić się zarówno osoby po technikum pięcioletnim, jak i czteroletnim, osoby po liceum zawodowym i po liceum profilowanym.

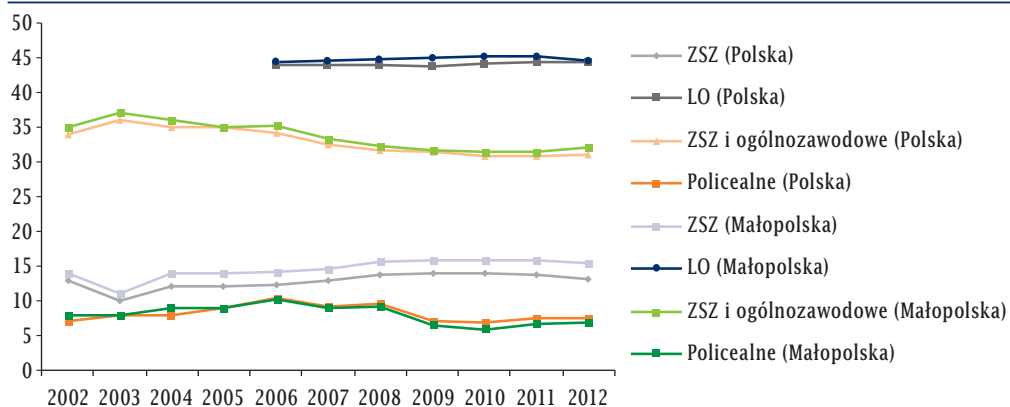
3.1 Ogólna charakterystyka absolwentów nieposiadających wyższego wykształcenia znajdujących się pod opieką małopolskich PUP

W części tej dokonano krótkiej charakterystyki absolwentów szkół ponadgimnazjalnych będących pod opieką powiatowych urzędów pracy, z uwzględnieniem czynników takich jak ukończony kierunek kształcenia/wyuczony zawód oraz powiatowy urząd pracy, w którym bezrobotny został zarejestrowany⁹.

Zwrócić należy uwagę na to, że wnioski formułowane w tej części dotyczyć będą ogólnego obciążenia publicznego systemu wsparcia osób poszukujących pracy, bez formułowania twardej wniosków na temat sytuacji rynkowej poszczególnych typów absolwentów¹⁰. Sytuacja rynkowa absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zostanie szerzej zaprezentowana w kolejnej części, w której zanalizowany zostanie czas pozostawania absolwentów na bezrobociu.

Istotny kontekst dla przedstawionych w dalszej części rozważań stanowią informacje o preferencjach edukacyjnych absolwentów szkół obowiązkowych (wybierających dalszą ścieżkę kształcenia). Najprościej wybory edukacyjne scharakteryzować można za pomocą wskaźnika skolaryzacji netto¹¹, którego zmiany wartości w czasie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 1. Wskaźniki skolaryzacji netto – szkoły ponadgimnazjalne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS-BDL.

Wśród czterech typów szkół ujętych w analizie najwyższy wskaźnik skolaryzacji charakteryzyczny jest dla liceów ogólnokształcących. Zarówno dla Małopolski, jak i w skali całego kraju od kilku lat utrzymuje się on na stabilnym poziomie, oscylującym w okolicach 45%. Możemy zatem powiedzieć, że **prawie połowa młodzieży kształci się w szkołach ogólnokształcących**, które – nie dając przygotowania zawodowego – bezpośrednio ukierunkowują ją na dalszą edukację na poziomie wyższym. W grupie szkół zasadniczych zawodowych i ogólnozawodowych (do których, o czym wspomniano wcześniej, zaliczane są zarówno technika, jak i licea zawodowe i profilowane) na przestrzeni ostatnich lat zanotowano systematyczny spadek wartości wskaźnika skolaryzacji netto, od 37% w roku 2003 do 32% w roku 2012. Od roku 2008 systematycznie maleje także wartość wskaźnika dla szkół policealnych (w skali kraju oraz w skali województwa).

⁹ Powiatowy urząd pracy, w którym rejestruje się bezrobotny, jest tożsamy z jego miejscem zameldowania.

¹⁰ Ważnym czynnikiem, który określa rzeczywiste szanse rynkowe bezrobotnego, jest czas pozostawania bez pracy. Sam fakt zarejestrowania w systemie Syriusz niekoniecznie musi świadczyć o tym, że dana osoba ma trudność ze znalezieniem zatrudnienia.

¹¹ Główny Urząd Statystyczny określa wskaźnik skolaryzacji netto jako relację liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan na 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

To, co odróżnia Małopolskę od innych województw, to wzrost popularności zasadniczych szkół zawodowych oraz – w roku 2012 – szkół ogólnozawodowych. W grupie ZSZ odsetek uczniów rośnie tu systematycznie od 2004 roku, dodatkowo jest wyższy niż odsetek charakteryzujący cały kraj.

Wiedząc, jak kształtują się wybory polskich i małopolskich uczniów, porównajmy je z prawdopodobieństwem konieczności zarejestrowania się w urzędzie pracy po ukończeniu danego typu szkoły. Poniższe wykresy przedstawiają rozkład procentowy poziomu wykształcenia osób zarejestrowanych w małopolskich powiatowych urzędach pracy z uwzględnieniem wszystkich poziomów wykształcenia (wykres 2) oraz jedynie wykształcenia ponadgimnazjalnego (wykres 3).

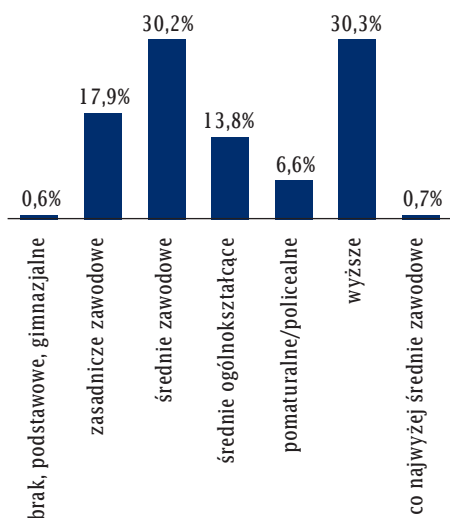
Widać wyraźnie, że **wśród bezrobotnych dominują dwie grupy: osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim zawodowym.** W sumie stanowiły one ponad 60% klientów PUP. 18% zarejestrowanych to osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 14% – średnie ogólnokształcące. Przypomnijmy jeszcze raz, że tak duży odsetek osób z wyższym wykształceniem i średnim zawodowym niekoniecznie musi świadczyć o kiepskiej sytuacji rynkowej takich osób. Wiąże się on raczej ze zmianą struktury wykształcenia polskiego społeczeństwa i wzrostem liczby osób, które kontynuują kształcenie na studiach wyższych. W chwili obecnej sformułować możemy jedynie tezę na temat specyficznego profilu klienta PUP. Profil ten zmienił się na przestrzeni ostatnich 15 lat, co powinno pociągnąć za sobą modyfikacje modelu wsparcia absolwentów kończących szkoły.

Na drugim wykresie uwzględnione zostały jedynie osoby nieposiadające wykształcenia wyższego. Wśród tak scharakteryzowanych beneficjentów urzędów pracy największy odsetek (46%) stanowią absolwenci z wykształceniem średnim zawodowym, przy czym należy cały czas mieć w pamięci, iż grupa ta jest niejednorodna (obejmuje absolwentów różnych typów szkół). Jest to także grupa – za wyjątkiem absolwentów liceów ogólnokształcących – najliczniej opuszczająca szkoły. Co czwarty zarejestrowany w systemie PUP to osoba, która ukończyła zasadniczą szkołę zawodową, a co piąty – liceum ogólnokształcące. Z kolei absolwenci szkół pomaturalnych i policealnych stanowią 9% badanej populacji.

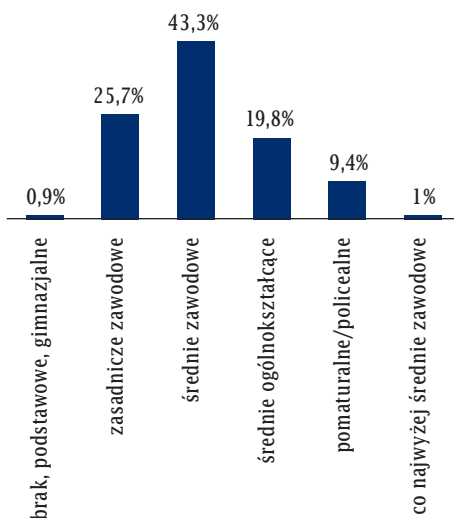
Jedynie 1% zarejestrowanych bezrobotnych to jednostki niemogące się pochwalić żadnym wykształceniem ponadgimnazjalnym, co wiąże się po części z obowiązkiem kontynuowania nauki po zakończeniu gimnazjum (przynajmniej do 18. roku życia).

Na szczególną uwagę zasługuje kategoria „co najwyżej średnie zawodowe”, która obejmuje 1% badanych osób. Kod taki uzyskali ci zarejestrowani, w przypadku których nie było możliwe stwierdzenie, jaki konkretnie poziom wykształcenia ponadgimnazjalnego osiągnęli (mogli równie dobrze ukończyć szkołę zasadniczą zawodową, jak i technikum). W dalszej części raportu w większości przypadków – szczególnie tam, gdzie w analizie typ ukończonej szkoły odgrywał będzie istotną rolę – kategoria ta wyłączana będzie z obliczeń.

Wstępnie sformułowana została teza o związku między zmianą profilu typowego klienta PUP a zmianą, jaka miała miejsce na rynku edukacyjnym. Teza ta zweryfikowana zostanie w dalszej części raportu.

Wykres 2. Poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych [N=273001]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP. Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku z dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

Wykres 3. Poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem poniżej wyższego [N=190335]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP. Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku z dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

Tabela 1 przedstawia zmiany (na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat) odsetka zarejestrowanych absolwentów kończących poszczególne typy szkół. Zwraca uwagę **zdecydowany spadek udziału osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe** – od 35% w 2000 roku, do 19% w 2012. Zauważyć należy jednak, iż od roku 2009 nastąpiła zmiana trendu i obserwuje się stopniowy wzrost wskaźnika dla tej grupy absolwentów. Można to wiązać z wpływem ogólnopolskich kampanii społecznych zachęcających do podjęcia edukacji w zawodówkach lub oferujących możliwość zdobycia kwalifikacji w ramach konkretnych zawodów. Jeśli chodzi o osoby z wykształceniem średnim zawodowym, to systematycznie zmniejsza się ich udział w ogóle zarejestrowanych absolwentów – od 41% w roku 2000, do 28% w 2012. Wzrasta za to odsetek zarejestrowanych osób kończących licea ogólnokształcące, przy czym odnotować należy, iż wzrost kończy się na roku 2008. Potem następuje nieznaczny spadek wartości wskaźnika. **Wzrasta także udział absolwentów szkół wyższych w ogóle zarejestrowanych absolwentów.**

Tabela 1. Zmiany odsetka absolwentów kończących poszczególne typy szkół i zarejestrowanych w małopolskich PUP w ogóle absolwentów zarejestrowanych w systemie¹²

rok ukończenia szkoły	liczba						procent					
	ZSZ	średnie zawodowe	brak, podstawowe, gimnazjalne	średnie ogólnokształcące	ponaturalne	wyższe	ZSZ	średnie zawodowe	brak, podstawowe, gimnazjalne	średnie ogólnokształcące	ponaturalne	wyższe
2000	7 584	9 018	196	1 994	1 235	1 788	35%	41%	1%	9%	6%	8%
2001	6 785	8 452	123	1 936	1 125	2 370	33%	41%	1%	9%	5%	11%
2002	6 500	9 247	232	2 517	1 129	3 439	28%	40%	1%	11%	5%	15%
2003	6 122	7 578	193	3 440	1 573	4 369	26%	33%	1%	15%	7%	19%
2004	1 256	8 647	85	3 419	1 451	4 731	6%	44%	0%	17%	7%	24%
2005	2 866	7 328	84	4 940	1 537	5 365	13%	33%	0%	22%	7%	24%
2006	2 319	5 107	81	4 106	1 118	5 026	13%	29%	0%	23%	6%	28%
2007	1 896	3 775	63	3 464	841	4 705	13%	26%	0%	23%	6%	32%
2008	2 168	4 462	72	3 749	735	5 525	13%	27%	0%	22%	4%	33%
2009	3 415	5 852	92	4 275	798	6 615	16%	28%	0%	20%	4%	31%
2010	3 713	5 898	115	4 377	834	6 931	17%	27%	1%	20%	4%	32%
2011	3 747	5 649	120	3 778	854	6 505	18%	27%	1%	18%	4%	31%
2012	4 079	5 963	134	3 840	962	5 967	19%	28%	1%	18%	5%	28%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Podsumowując powyższe zestawienie zwrócić należy uwagę na to, że **wyraźnie zmienia się profil typowego klienta powiatowego urzędu pracy. Coraz więcej absolwentów zarejestrowanych w PUP posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące i wyższe. Z kolei relatywnie coraz mniej z nich legitymuje się wykształceniem średnim zawodowym i zasadniczym zawodowym.** Nie oznacza to oczywiście – co zostanie udowodnione za chwilę – że sytuacja rynkowa absolwentów szkół zawodowych poprawia się z roku na rok. **Zmiany w profilu typowego klienta PUP są raczej pokłosiem ogólnych tendencji dominujących na rynku edukacyjnym** (ukierunkowanie na wybór kształcenia ogólnego oraz na kontynuowanie nauki na studiach wyższych). Innymi słowy są efektem zmian w strukturze absolwentów opuszczających szkoły.

Aby właściwie interpretować informacje na temat zmian w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powinniśmy porównać tę liczbę do miernika obiektywnego. W tym przypadku może to być liczba bezwzględna absolwentów takich szkół w województwie i jej zmiana w czasie. Mając w świadomości fakt, iż w przypadku części zarejestrowanych bezrobotnych nie jest możliwe określenie poziomu wykształcenia (informacja taka nie została wprowadzona do systemu i nie jest możliwe jej wywnioskowanie z nazwy szkoły) dane interpretować będziemy w układzie procentowym, a nie liczbowym. Zestawienie takie zostało umieszczone w poniższej tabeli. Prezentuje ona stosunek liczby absolwentów poszczególnych typów szkół zarejestrowanych w małopolskich urzędach pracy do ogółu absolwentów, kończących dany typ szkoły na przestrzeni lat 2006–2012. **Charakterystyczny jest istotny wzrost udziału osób potrzebujących pomocy w znalezieniu zatrudnienia wśród kończących zasadnicze szkoły zawodowe oraz wśród posiadających wykształcenie średnie zawodowe.** W roku 2006 tylko 32% absolwentów zawodówek trafiło do systemu Syriusz, w roku

¹² Jeśli absolwent zmieniał poziom posiadanego wykształcenia i równocześnie przebywał w tym czasie pod opieką PUP wlicza się go do różnych roczników absolwentów różnych typów szkół. Dwukrotne wliczanie jednego bezrobotnego nie zmienia jednak ogólnego rozkładu procentowego, ponadto jest zgodne z intuicją: skoro zwiększenie poziomu wykształcenia bezrobotnego nie poprawiło jego sytuacji rynkowej, to jego obecną sytuację wiązać należy nie z pierwotnym poziomem wykształcenia, ale z najwyższym wykształceniem, jakie posiada.

2012 odsetek ten wyniósł już 56%. Wskaźnika tego nie należy utożsamiać z poziomem bezrobocia absolwentów tego typu szkół (podsumowane zostały dane z całego roku sprawozdawczego, a nie z jednego punktu czasu, jak ma to miejsce w przypadku stopy bezrobocia)¹³.

Wzrastający odsetek zarejestrowań wśród absolwentów ZSZ świadczyć może z jednej strony o pogorszeniu się ich sytuacji rynkowej, z drugiej – o coraz częstszym traktowaniu PUP jako profesjonalnej instytucji pośrednictwa pracy lub wsparcia w procesie podejmowania zatrudnienia (w formie staży, szkoleń czy dotacji). Urząd jest też czasem uznawany za formalną przepustkę do otrzymania wsparcia z instytucji zewnętrznych. Wzrastający odsetek zarejestrowanych absolwentów ZSZ pokazuje też, że **wzrasta obciążenie i charakter publicznego systemu wsparcia osób poszukujących pracy**. Jest to ważną przesłanką ku temu, aby **rozważyć wszelkie zmiany usprawniające jego funkcjonowanie**.

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych będących pod opieką PUP a liczba absolwentów małopolskich jednostek¹⁴

typ szkoły	absolwenci w latach	absolwenci małopolskich szkół						
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
licea ogólnokształcące		20 835	20 549	20 595	20 661	20 679	19 704	19 027
zasadnicze szkoły zawodowe		7 202	6 694	7 065	7 574	7 544	7 479	7 279
szkoły policealne		8 800	7 490	7 149	6 661	7 027	6 827	6 728
średnie zawodowe		14 882	15 053	14 062	16 315	12 966	13 017	12 581
absolwenci zarejestrowani w małopolskich PUP								
licea ogólnokształcące		4 019	3 409	3 710	4 228	4 316	3 699	3 744
zasadnicze szkoły zawodowe		2 309	1 895	2 165	3 412	3 708	3 746	4 078
szkoły policealne		829	630	519	593	617	639	700
średnie zawodowe		4 960	3 726	4 404	5 818	5 880	5 617	5 923
absolwenci zarejestrowani w małopolskich PUP/absolwenci małopolskich szkół								
licea ogólnokształcące		19%	17%	18%	20%	21%	19%	20%
zasadnicze szkoły zawodowe		32%	28%	31%	45%	49%	50%	56%
szkoły policealne		9%	8%	7%	9%	9%	9%	10%
średnie zawodowe		33%	25%	31%	36%	45%	43%	47%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP oraz raportów GUS Oświata i wychowanie¹⁵.

Podsumowując można sformułować wniosek, że (z różnych, niesprecyzowanych w tym miejscu przyczyn) wzrasta obciążenie systemu wsparcia osób pozostających bez pracy i to zarówno pod względem liczby, jak i odsetka zarejestrowanych w systemie Syriusz absolwentów ZSZ i szkół ogólnozawodowych. Możemy też mówić o wzroście – na przestrzeni ostatnich lat – prawdopodobieństwa tego, że będąc absolwentem szkoły zawodowej skorzystamy z pomocy powiatowych urzędów pracy. W tym miejscu postawić należy pytanie o okres tego wsparcia (czas obciążania systemu), który może być krótki (np. do trzech miesięcy) bądź długi (powyżej roku). Kwestii tej przyjrzymy się w dalszej części raportu.

13 Powyższe dane interpretować należy z pewną ostrożnością, np. odsetek zarejestrowanych rzędu 49% nie będzie świadczył o tym, że mamy taki poziom bezrobocia w danej grupie, ale o tym, że 49% absolwentów danego typu szkoły przynajmniej raz znalazło się w systemie Syriusz (czyli pod opieką urzędów pracy).

14 Uwaga! Wartości poniższe mogą być istotnie zaniżone w związku z brakami i błędami, które pojawiły się w momencie wprowadzania do systemu informacji o bezrobotnym absolwencie. Zaleca się zatem ostrożną interpretację liczebności bezwzględnych.

15 Ogólna liczba zarejestrowanych absolwentów w systemie Syriusz bez względu na okres pozostawania pod opieką PUP. Poziom wykształcenia bezrobotnego to poziom wykształcenia, który posiadał podczas dokonywania rejestracji.

W przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących liczba tych, którzy zostali zarejestrowani w małopolskich urzędach pracy, utrzymuje się na przestrzeni analizowanych lat na stabilnym poziomie, oscylującym w okolicach 20%. Najniższy wskaźnik charakteryzuje z kolei szkoły policealne – jedynie około 9% uczniów je kończących miało styczność z PUP. Równocześnie nie dziwi relatywnie mały odsetek rejestrujących się absolwentów liceów ogólnokształcących. Większość z nich – przynajmniej ci, którym udało się zdać maturę – to osoby, które planują kontynuować edukację na poziomie wyższym¹⁶.

Poniższa tabela prezentuje podział absolwentów poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych według płci (absolwenci zarejestrowani w systemie małopolskich urzędów pracy). Najbardziej zbliżone wartości odsetek mężczyzn i kobiet przyjmuje w gronie osób z wykształceniem średnim zawodowym (53% kobiet, 47% mężczyzn). Wiąże się to ze względnie równym udziałem obu płci w ogóle absolwentów tego typu szkół. **Kobiety stanowią zdecydowaną większość bezrobotnych legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz pomaturalnym** (odpowiednio 69% i 72%). Zdecydowanie przeważają także w grupie osób zdobywających tego rodzaju edukację. **Mężczyźni dominują natomiast wśród beneficjentów PUP będących absolwentami zasadniczych szkół zawodowych** (stanowią 64% grupy zarejestrowanych). I znów nie ma w tym nic przypadkowego, bowiem wśród wszystkich osób kończących zawodówki kobiety stanowią tylko 30%.

Tabela 3. Odsetek zarejestrowanych w systemie PUP kobiet i mężczyzn a przeciętny odsetek absolwentów w poszczególnych typach małopolskich szkół

typ szkoły \ płeć	N	kobiety	mężczyźni	przeciętny odsetek absolwentów - mężczyźni
zasadnicze zawodowe	54 152	36%	64%	70%
średnie zawodowe	87 078	53%	47%	57%
średnie ogólnokształcące	45 573	69%	31%	36%
pomaturalne/policealne	11 370	72%	28%	25%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku z dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

To, co może wydać się interesujące w kontekście podnoszonej często w raportach badawczych gorszej sytuacji rynkowej kobiet, to to, że w **większości przypadków odsetek mężczyzn opuszczających dany typ szkoły jest wyższy niż analogiczny odsetek zarejestrowanych** (wyjątek stanowi tutaj wykształcenie pomaturalne/policealne). Świadczyć to może albo o większej skłonności kobiet do rejestrowania się w urzędach pracy, albo o ich rzeczywiście większych problemach ze znalezieniem zatrudnienia.

Na koniec tej części spójrzmy, jak różnią się od siebie klienci poszczególnych powiatowych urzędów pracy pod względem wykształcenia. Jak pokazuje tabela 4, najwięcej beneficjentów PUP stanowią absolwenci szkół średnich zawodowych. W każdym z analizowanych powiatów procent takich osób jest wysoki, a w większości przekracza 30%. **Najwięcej bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym znajduje się w rejestrach urzędów pracy powiatów: miechowskiego (46%), gorlickiego (44%), proszowickiego (41%), a także nowosądeckiego oraz krakowskiego (po 40%).** Najlepiej wypada tutaj Kraków oraz powiat nowotarski – odpowiednio 24% i 25%.

¹⁶ Zwrócić ponadto należy uwagę na jeszcze jedną kwestię. Osoby, które studiują w trybie niestacjonarnym mają prawo zarejestrować się jako osoba bezrobotna. W systemie Syriusz osoba taka będzie widziana jako osoba posiadająca wykształcenie średnie (czy to ogólnokształcące czy zawodowe) i wliczana będzie do grupy osób bezrobotnych o tym poziomie wykształcenia. Dopiero po ukończeniu przez nią studiów w bazie pojawiają się informacje o posiadaniu tytułu wyższego.

Uwagę zwraca to, że **w Krakowie aż 45% beneficjentów PUP legitymuje się dyplomem ukończenia szkoły wyższej**. Wiąże się to zapewne z tym, że stolica Małopolski, jako największy ośrodek metropolitalny regionu, skupia studentów z różnych stron województwa i całego kraju. Studenci ci po ukończeniu edukacji decydują się na pozostanie w mieście, a w sytuacji braku zatrudnienia rejestrują się w Grodzkim Urzędzie Pracy. W pozostałych powiatach województwa udział absolwentów szkół wyższych w ogóle bezrobotnych również jest dosyć wysoki i plasuje się w granicach 12%–27%. Beneficjenci małopolskich PUP w dużej mierze rekrutują się także z grupy absolwentów z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (odsetek w granicach 14%–26%).

Tabela 4. Odsetek absolwentów poszczególnych typów szkół zarejestrowanych w małopolskich PUP

	Kraków	wielicki	nowotarski	miechowski	nowosądecki	myślenicki	Nowy Sącz	olkuski	bocheński	brzeski	chrzanowski	gorlicki	oświęcimski	proszowicki	suski	tatarski	wadowicki	Tarnów	krakowski
brak, podstawowe, gimnazjalne	1%	1%	2%	0%	1%	0%	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
zasadnicze zawodowe	10%	30%	27%	10%	29%	24%	18%	10%	23%	24%	11%	26%	22%	22%	24%	25%	24%	20%	21%
średnie zawodowe	24%	37%	25%	46%	40%	34%	29%	38%	35%	37%	30%	44%	28%	41%	37%	37%	37%	30%	40%
średnie ogólnokształcące	14%	16%	25%	21%	0%	24%	19%	23%	19%	18%	27%	0%	25%	26%	18%	14%	20%	21%	19%
pomaturalne/policealne	5%	4%	4%	4%	5%	4%	5%	3%	5%	4%	5%	7%	4%	3%	4%	4%	3%	4%	4%
wyższe	45%	12%	17%	19%	23%	14%	27%	26%	17%	17%	27%	22%	20%	8%	17%	19%	16%	25%	16%
N w tys.	29,1	6	14,6	5,5	22,8	13,7	13,4	12,6	12	11,3	8,4	11,5	16,9	4,7	7,7	4,1	16,2	35,4	15,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

3.2 Kierunek kształcenia/wykonywany zawód a sytuacja absolwentów poszczególnych typów szkół

Czynnikiem uznawanym obecnie za jeden z najbardziej istotnych moderatorów szans rynkowych absolwentów jest kierunek kształcenia/zawód, w jakim się kształcili. W poniższej tabeli przedstawiono dane na temat odsetka absolwentów poszczególnych typów szkół poszukujących zatrudnienia w określonych zawodach.

Tabela 5. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP)¹⁷

typ szkoły \ zawód	przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	specjaliści	technicy i inny średni personel	pracownicy biurowi	pracownicy usług i sprzedawcy	rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	pracownicy przy pracach prostych	N
zasadnicze zawodowe	0%	0%	3%	1%	35%	2%	54%	3%	2%	50 080
średnie zawodowe	0%	7%	58%	8%	14%	1%	8%	2%	2%	75 427
średnie ogólnokształcące	0%	22%	12%	15%	31%	0%	8%	4%	7%	18 277
pomaturalne/ policealne	0%	11%	53%	14%	16%	0%	3%	1%	2%	10 616

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

W grupie bezrobotnych legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym ponad połowa poszukuje zatrudnienia w charakterze robotnika przemysłowego i rzemieślnika. Zapewne wiąże się to z profilem kierunkowego kształcenia proponowanego przez tego rodzaju placówki. Nieco niższy odsetek (35%) to ci, którzy wiążą swoją przyszłość zawodową z zawodem sprzedawcy. Osoby o wykształceniu średnim zawodowym w zdecydowanej większości (58%) chętnie podjęłyby pracę jako technicy i inny średni personel. W tym charakterze zajęcia poszukuje także większość bezrobotnych absolwentów szkół pomaturalnych i policealnych (53%). Uczniowie, którzy ukończyli liceum ogólnokształcące i znaleźli się w systemie powiatowych urzędów pracy, są grupą najbardziej niejednorodną pod względem profesji, w których chcieliby pracować. Najwięcej, bo 31% z nich poszukuje zatrudnienia w branżach związanych z usługami i sprzedażą oraz w charakterze specjalistów (22%)¹⁸. Na taki stan rzeczy może mieć wpływ fakt, iż edukacja w szkołach ogólnokształcących nie wiąże się ze zdobyciem kompetencji do wykonywania żadnego konkretnego zawodu, jak ma to miejsce na przykład w przypadku zawodówek kształcących z zakresu fryzjerstwa czy krawiectwa. W najpopularniejszym sektorze sprzedaży i usług absolwenci liceów dodatkowo muszą się zmierzyć z silną konkurencją ze strony osób kończących inne typy szkół. Do pracy w tej branży aspiruje także 35% bezrobotnych uczniów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 14% z średnim zawodowym oraz 16% z policealnym.

Nieco bardziej szczegółowy obraz poszukiwanych zawodów przedstawia poniższa tabela, w której dokonano dysagregacji przedstawionych powyżej kategorii na nieco bardziej szczegółowe grupy. **Wśród osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe najwięcej osób zarejestrowanych w systemie Syriusz posiada kwalifikacje i chciałoby podjąć pracę jako pracownicy usług osobistych i robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (po 19%), sprzedawcy i pokrewni oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (po 15%).**

Bezrobotni absolwenci z wykształceniem średnim zawodowym w zdecydowanej większości poszukują pracy w charakterze średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych. Odsetek takich osób wynosi 31%. Sporą popularnością wśród nich cieszą się również profesje związane z administracją i biznesem (15%) oraz sprzedażą (9%).

¹⁷ Kategoria wykształcenia „brak wykształcenia, wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne”, w związku z małą liczebnością, została wyłączona z analizy.

¹⁸ Pamiętajmy, że w grupie tej mogą się znaleźć studenci studiów niestacjonarnych, stąd aspiracje – wbrew pozorom – niekoniecznie muszą być zawyżone.

W sektorze sprzedaży zajęcia poszukuje także najwięcej absolwentów liceów ogólnokształcących, którzy często pretendują również do zawodów sekretarki/sekretarza, operatorów urządzeń biurowych (10%) oraz pracowników usług osobistych (8%).

Wśród osób z wykształceniem policealnym najbardziej poszukiwana jest praca średniego personelu do spraw zdrowia (20%), średniego personelu do spraw biznesu i administracji (12%) oraz techników i informatyków. Branża, w której bezrobotni absolwenci zdecydowanie nie poszukują zatrudnienia, i to niezależnie od ukończonego typu szkoły, jest branżą cieszącą się najniższym prestiżem, tj. ładowanie nieczystości i inne prace proste. Chęć podjęcia zatrudnienia w niej zadeklarowało jedynie 1% absolwentów liceów ogólnokształcących.

Tabela 6. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa statystyczna duża

zawód	typ szkoły																					
	średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	średni personel do spraw zdrowia	średni personel do spraw biznesu i administracji	średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	technicy informatycy	sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	pracownicy obsługi klienta	pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	pracownicy usług osobistych	sprzedawcy i pokrewni	pracownicy usług ochrony	rolnicy produkcji towarowej	robotnicy budowlani i pokrewni - z wyłączeniem elektryków	robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	elektrycy i elektronicy	robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	kierownicy i operatorzy pojazdów	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	ładowcze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	N	
zasadnicze zawodowe	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	19%	15%	0%	2%	14%	19%	6%	15%	1%	2%	2%	0%	50 080	
średnie zawodowe	31%	8%	15%	2%	2%	3%	3%	2%	5%	9%	0%	1%	1%	3%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	0%	75 427
średnie ogólnokształcące	2%	2%	5%	2%	1%	10%	2%	3%	8%	21%	1%	0%	2%	2%	1%	3%	2%	2%	2%	5%	1%	18 277
ponaturalne/policealne	5%	20%	12%	6%	10%	6%	6%	2%	7%	6%	2%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	10 616

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.
Z tabeli usunięto kategorie zawodowe, gdy ich częstość w każdej z grup była mniejsza niż 2%.

Powyższe zestawienia dały nam ogólny obraz tego, w jakich profesjach poszukują pracy zarejestrowani w PUP absolwenci szkół ponadgimnazjalnych. Szczególnie interesujące nas grupy to absolwenci zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół zawodowych, którzy – teoretycznie – po ukończeniu szkoły powinni być przygotowani do wykonywania zawodu, w jakim się kształcą. W ich przypadku dokonamy jeszcze bardziej szczegółowej analizy: przedstawimy informacje nie tylko o grupach zawodów, ale też o konkretnych, najczęściej wymienianych przez zainteresowanych profesjach.

Tabela 7. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym, zawody szczegółowe

zawód	kohorty 1999-2013	kohorty 2010-2013
sprzedawcy sklepowi, ekspedienty	14%	11%
kucharze	11%	14%
mechanicy pojazdów samochodowych	10%	14%
piekarze, cukiernicy i pokrewni	7%	5%
fryzjerzy	6%	11%
murarze i pokrewni	5%	7%
ślusarze i pokrewni	4%	2%
elektromechanicy i elektrycy	4%	4%
stolarze meblowi i pokrewni	3%	4%
hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	2%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Wybrano jedynie najliczniej reprezentowane w rejestrach PUP zawody (powyżej 2% ogółu zarejestrowanych absolwentów posiadających dany poziom wykształcenia).

Tabela 7 przedstawia informacje o zawodach, w których poszukują zatrudnienia absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, w podziale na dwie grupy: kohorty 1999-2013 i kohorty 2010-2013. Podział ten został dokonany w celu skontrolowania zmian, które mogły mieć miejsce w ostatnich latach, a które w analizie zbiorczej mogły zostać niezauważone. W analizie zostały uwzględnione jedynie profesje najliczniej reprezentowane w rejestrach PUP.

Wśród absolwentów ZSZ z lat 1999-2013 najwięcej osób było przygotowanych do podjęcia pracy w charakterze sprzedawców sklepowych i ekspedientów (14%), kucharzy (11%) oraz mechaników samochodowych (10%). Podobnie osoby kończące zawodówki na przestrzeni ostatnich trzech lat – w największych odsetkach poszukiwały one zatrudnienia jako mechanicy pojazdów samochodowych (14%), kucharze (14%) oraz sprzedawcy sklepowi i ekspedienty (11%). Charakterystyczny dla absolwentów z drugiej grupy jest wzrost procenta osób przygotowanych do pracy w charakterze fryzjerów (6% dla kohort 1999-2013 i aż 11% dla kohort 2010-2013). Może to wynikać z rosnącej liczby uczniów, którzy uzyskali kwalifikacje z tej dziedziny, a co za tym idzie – ze zwiększonej konkurencji na rynku pracy.

Podsumowując powyższą tabelę stwierdzić należy, że **nie widać istotnych zmian w profilu wykształcenia typowego klienta PUP o wykształceniu zasadniczym zawodowym. Będzie to najczęściej sprzedawca, kucharz, bądź mechanik**, a w drugiej kolejności **piekarz/cukiernik, murarz** oraz – coraz częściej pojawiający w ostatnich latach w rejestrach – **fryzjer**. Podobnie niewielkie różnice w liczbie poszukujących pracy w określonym zawodzie można zaobserwować pomiędzy wyróżnionymi dwoma grupami absolwentów.

Tabela 8. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa osób o wykształceniu średnim zawodowym, zawody szczegółowe

zawód	kohorty 1999-2013	kohorty 2010-2013
technicy budownictwa	7%	5%
technicy elektrycy	2%	3%
technicy elektronicy i pokrewni	4%	3%
technicy mechanicy	8%	9%
technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	2%	4%
technicy rolnictwa i pokrewni	3%	3%
dietetycy i żywieniowcy	8%	6%
średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	12%	14%
szeffowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	2%	1%
technicy wsparcia informatycznego i technicznego	7%	0%
recepjoniści hotelowi	6%	2%
kucharze	4%	2%
kelnerzy	3%	1%
fryzjerzy	3%	1%
sprzedawcy sklepowi, ekspedienty	8%	8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Wybrano jedynie najliczniej reprezentowane w rejestrach PUP zawody (powyżej 2% ogółu zarejestrowanych absolwentów posiadających dany poziom wykształcenia).

W powyższej tabeli zaprezentowano podział na najczęściej spotykane zawody, w których zatrudnienia poszukują **osoby z wykształceniem średnim zawodowym**. Zarówno wśród absolwentów z lat 1999-2013, jak i z lat 2010-2013 **największy odsetek stanowią chętni do podjęcia zatrudnienia w charakterze średniego personelu do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych**¹⁹. Może to wynikać ze specyfiki branży, w której praca wymaga szczegółowych kompetencji zdobywanych na wyższych szczeblach edukacji, a także ze względnie dużej popularności szkół średnich o profilu ekonomicznym (technik ekonomista to zdecydowanie jeden z najpopularniejszych zawodów w województwie małopolskim). W obydwu wyodrębnionych grupach **spory odsetek absolwentów poszukuje także zatrudnienia jako technicy mechanicy, dietetycy i żywieniowcy oraz sprzedawcy i ekspedienty sklepowi**.

Zwraca uwagę znacząca różnica w liczbie osób szukających pracy w charakterze techników wsparcia informatycznego i technicznego (kohorty 1999-2013 a kohorty 2010-2013). Wśród bezrobotnych uczniów zdobywających wykształcenie średnie zawodowe na przestrzeni ostatnich trzech lat żaden nie zadeklarował chęci i przygotowania do pracy w obrębie tej branży. Dla porównania wśród ogółu absolwentów z analizowanych 14 lat zatrudnienia w niej poszukiwało aż 7% wszystkich zarejestrowanych absolwentów szkół średnich zawodowych.

19 Warto nadmienić, że grupa ta jest dość niejednorodna. Znajdują się w niej zarówno technicy ekonomiści (najliczniej reprezentowani zarówno wśród absolwentów, jak i w rejestrach PUP) jak i – przykładowo – technicy agrobiznesu.

3.3 Segmentacja absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pod kątem ich sytuacji zawodowej

Bezrobotni absolwenci szkół nie stanowią jednorodnej grupy, stąd opisywani powinni być jako grupa wewnętrznie zróżnicowana. W tym celu badani podzieleni zostali na trzy główne segmenty, wyróżnione na bazie relacji kończących szkoły z powiatowymi urzędami pracy. Segmenty te to:

- Powracający bezrobotni – osoby, które rejestrują się i wyrejestrowują, po czym wracają pod opiekę systemu. Innymi słowy podejmują mniej lub bardziej skuteczne próby odnalezienia się na rynku pracy.
- Jednokrotnie bezrobotni – osoby zarejestrowane i wyrejestrowane, które nie powróciły do systemu. Założyć możemy, że osobom tym powiodło się na rynku pracy.
- Jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani.

Każdy z segmentów podzielony został na podsegmenty wyróżnione ze względu na czas pozostawania pod opieką powiatowych urzędów pracy. Szczegółowy podział na grupy beneficjentów zamieszczony został w poniższej tabeli.

Czas przebywania absolwenta pod opieką powiatowych urzędów pracy jest elementem przydatnym zarówno podczas oceny szans rynkowych różnych grup absolwentów, jak i w trakcie szacowania kosztów systemowych związanych z ich aktywizacją rynkową.

Tabela 9. Wyróżnione typy bezrobotnych absolwentów

Wyróżnione typy bezrobotnych absolwentów	
■	Powracający bezrobotni (rejestrują się i wyrejestrowują, po czym wracają):
■	pod opieką systemu do roku ²⁰
■	pod opieką systemu od roku do 2 lat ²¹
■	pod opieką systemu ponad 2 lata ²² .
■	Jednokrotnie bezrobotni i wyrejestrowani:
■	pod opieką systemu do 3 m-cy
■	pod opieką systemu od 3 m-cy do 6 m-cy
■	pod opieką systemu od 6 m-cy do roku
■	pod opieką systemu od roku do 2 lat
■	pod opieką systemu ponad 2 lata.
■	Jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani:
■	pod opieką systemu do 3 m-cy
■	pod opieką systemu od 3 m-cy do 6 m-cy
■	pod opieką systemu od 6 m-cy do roku
■	pod opieką systemu od roku do 2 lat
■	pod opieką systemu ponad 2 lata.

Źródło: Opracowanie własne.

Dalsze analizy poświęcone zostaną dwóm, najbardziej interesującym nas grupom:

- powracającym bezrobotnym
- bezrobotnym jeden raz i wyrejestrowanym.

Grupa trzecia jest bardzo mało liczna i złożona głównie z najmłodszego rocznika (kohorta 2013). Aby uniknąć zaburzenia wniosków płynących z przeprowadzonych analiz, w części tej wyłączono z analiz rocznik najmłodszy (2013 r.), który jest pod opieką PUP zbyt krótko, aby formułować na jego temat wiarygodne wnioski.

20 Grupa, która po raz pierwszy objęta została opieką PUP niecały rok temu, równocześnie w tym czasie rejestrowała się i wyrejestrowywała.

21 Grupa, która po raz pierwszy objęta została opieką PUP od roku do dwóch lat temu, równocześnie w tym czasie rejestrowała się i wyrejestrowywała.

22 Grupa, która po raz pierwszy objęta została opieką PUP ponad dwa lata temu, równocześnie w tym czasie rejestrowała się i wyrejestrowywała.

Jaki odsetek absolwentów znajduje się w poszczególnych segmentach?

Tabela 10 prezentuje podział na poszczególne segmenty bezrobotnych kończących poszczególne typy szkół ponadgimnazjalnych. Niezależnie od rodzaju zdobytego wykształcenia w każdej grupie **największy odsetek stanowią uczniowie zaliczani do kategorii powracających bezrobotnych, pozostających pod opieką PUP ponad dwa lata. Są to osoby o niestabilnej sytuacji rynkowej, które zaczynają pracować, po czym pracę tracą i ponownie powracają do sytemu Syriusz**. Ta kategoria bezrobocia reprezentowana jest aż przez 61% (najwyższy wskaźnik) osób bez wykształcenia gimnazjalnego i 45% ze średnim ogólnokształcącym (najniższy wskaźnik).

Tabela 10. Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych znajdujących się w systemie PUP zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów

segment bezrobocia	powracający bezrobotni			jednokrotnie bezrobotni i wyrejestrowani					jednokrotnie bezrobotni, jeszcze niewyrejestrowani			
	typ wykształcenia	powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	N
brak, podstawowe, gimnazjalne		4%	8%	61%	5%	4%	5%	4%	6%	4%	0%	1 628
zasadnicze zawodowe		3%	8%	59%	7%	5%	7%	4%	4%	3%	0%	52 407
średnie zawodowe		4%	9%	50%	9%	7%	9%	6%	3%	2%	0%	85 359
średnie ogólnokształcące		4%	8%	45%	11%	9%	10%	7%	3%	3%	0%	45 773
pomaturalne/ policealne		3%	7%	50%	9%	7%	11%	7%	4%	2%	0%	11 195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Dane te wskazują, że **znaczną część absolwentów** (przypomnijmy, że w przypadku ZSZ jest to blisko połowa kończących takie szkoły), **mimo podejmowania wielu prób usamodzielnienia się zawodowego, potrzebuje ciągłego wsparcia publicznego**. Widać wyraźnie, że **okres tuż po ukończeniu szkoły jest momentem szczególnie trudnym i warunkującym dalszą przyszłość zawodową absolwenta**. Równocześnie dane wyraźnie wskazują, że **w większości przypadków jest to czas dużej niestabilności, przy czym im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższa szansa na to, że absolwent będzie krócej korzystał z pomocy publicznej i szybciej usamodzielnia się zawodowo**.

Osoby z wykształceniem jedynie podstawowym bądź gimnazjalnym najdłużej poszukują zatrudnienia – 6% z nich należy do segmentu jednokrotnie bezrobotnych, wyrejestrowanych, pod opieką PUP powyżej dwa lata. Z kolei najkrócej beneficjentami powiatowych urzędów pracy są absolwenci liceów ogólnokształcących, którzy w 11% znikają z systemu Syriusz przed upływem trzech miesięcy. Należy mieć jednak na uwadze, iż niekoniecznie musi się to wiązać

z rozpoczęciem przez nich pracy. Może to wynikać z podjęcia dalszej edukacji na poziomie studiów wyższych.

Kategoria osób powracających do systemu w okresie dłuższym niż dwa lata od pierwszego zarejestrowania się jest warta naszej szczególnej uwagi. W grupie tej bowiem mogą się znajdować zarówno osoby, które zaledwie jeden raz wracały do systemu (dwukrotnie rejestrowani), jak i ci, którzy rejestrowani byli już kilkanaście razy.

Tabela 11. Liczba wyrejestrowań z systemu w grupie osób powracających do systemu i będących pod jego opieką dłużej niż dwa lata

poziom wykształcenia	brak, podstawowe, gimnazjalne	zasadnicze zawodowe	średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	pomaturalne/ policealne	wyższe
liczba wyrejestrowań z systemu						
jednokrotnie wyrejestrowani	4,9%	5,2%	6,2%	8,4%	6,7%	9,2%
dwukrotnie wyrejestrowani	29,3%	32,2%	38,3%	41,4%	37,7%	45,9%
trzykrotnie wyrejestrowani	24,6%	26,6%	27,9%	27,2%	27,7%	25,9%
od czterech do pięciu razy wyrejestrowani	26,7%	25,4%	21,5%	18,7%	21,2%	15,5%
od sześciu do dziewięciu razy wyrejestrowani	13,1%	9,7%	5,8%	4,1%	6,3%	3,4%
wyrejestrowani więcej niż 10 razy	1,4%	0,8%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%
N	985	30 980	42 926	20 621	5 595	16 724

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Powyższa tabela pokazuje, że w zasadzie bez względu na poziom wykształcenia osoby zarejestrowane w systemie ponad dwa lata temu i powracające do niego najczęściej rejestrowały się: trzykrotnie, czterokrotnie lub pięciokrotnie. Możemy zatem potwierdzić wcześniej sformułowany wniosek, że okres tuż po ukończeniu szkoły dla znacznej części absolwentów jest czasem dużej niestabilności. Niestabilność ta jednak nie jest taka sama w każdej z grup absolwentów. Traktując liczbę ponownych zarejestrowań jako wskaźnik większej lub mniejszej szansy na stabilność zawodową, zauważamy, że w świetle prezentowanych powyżej danych im wyższy poziom wykształcenia, tym te szanse większe. Innymi słowy, im wyższy poziom wykształcenia tym większa szansa na znalezienie pracy stabilniejszej oraz mniejsze ryzyko powrotu jako osoba zarejestrowana do systemu PUP.

Jaki jest rozkład segmentów w obrębie poszczególnych kohort absolwentów?

Ważnym czynnikiem, który może tłumaczyć przynależność do poszczególnych segmentów, jest rok ukończenia szkoły, wyznaczający kohortę, do której przynależy. Analizując poniższe dane, należy ostrożnie interpretować zmianę sytuacji pomiędzy kohortami, np. 2012 i 1999, bo istotną rolę odgrywać tutaj może czynnik czasowy (im dłużej przebywamy na rynku, tym większą mamy szansę, że w końcu znajdziemy się w systemie PUP po raz kolejny). Celowe natomiast wydaje się być porównanie poszczególnych kohort w obrębie różnych typów ukończonych szkół. Innymi słowy celowa wydaje się analiza, jak ma się na rynku kohorta X z liceum ogólnokształcącego w porównaniu do kohorty X z zasadniczej szkoły zawodowej oraz czy zaobserwowana relacja nie zmienia się w czasie.

Szczegółowe tabele, prezentujące odsetki absolwentów poszczególnych typów szkół, zaklasyfikowanych do różnych segmentów, znajdują się w aneksie do niniejszego raportu. W tym miejscu przedstawimy różnicę między odsetkami charakteryzującymi kończących różne szkoły.

Tabela 12. Różnica między odsetkiem absolwentów szkół średnich zawodowych i zasadniczych zawodowych, zaklasyfikowanych do danego typu bezrobotnych

typ bezrobotnego \ rocznik	rocznik												
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	2%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	-1%	0%	0%	-1%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	3%	3%	3%	2%	2%	0%	0%	0%	1%	0%	-2%	-6%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	-12%	-10%	-8%	-10%	-9%	-12%	-8%	-11%	-7%	-4%	-6%	-5%	3%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	3%	2%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	3%	3%	3%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	3%	2%	2%	1%	2%	2%	1%	2%	3%	0%	1%	0%	2%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	1%	2%	2%	3%	4%	5%	4%	4%	3%	2%	2%	3%	1%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	1%	1%	0%	1%	0%	1%	3%	1%	2%	2%	2%	2%	1%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	1%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani pod opieką PUP do trzech miesięcy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-1%	-1%	-1%	-2%	-4%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-1%	0%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Porównanie absolwentów ZSZ i szkół średnich zawodowych wypada wyraźnie na korzyść tych drugich. Po pierwsze, wśród opuszczających szkoły średnie zawodowe jest zdecydowanie mniej bezrobotnych powracających do PUP od ponad dwóch lat niż wśród absolwentów ZSZ. Równocześnie w grupie tej odnaleźć możemy więcej tych bezrobotnych, którzy rejestrują się jednokrotnie i wyrejestrowują względnie szybko (maksymalnie do roku). We wszystkich badanych okresach, oprócz roku 2011 (różnica 3% na plus), notowana jest przewaga bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, pozostających pod opieką PUP ponad dwa lata. We wszystkich badanych latach zauważyć można także przewagę absolwentów szkół średnich zawodowych w segmencie jednokrotnych bezrobotnych, wyrejestrowanych, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku. W kategorii jednokrotnych bezrobotnych, wyrejestrowanych, pod opieką powiatowych urzędów pracy ponad dwa lata nie widać istotnych różnic. Sytuacja zmienia się od 1% na korzyść osób z wykształceniem średnim zawodowym w latach 1999–2003, do 1% na korzyść kończących zasadnicze szkoły zawodowe w okresie od roku 2007 do 2011. **Sytuacja osób kończących szkoły średnie zawodowe jest ogólnie rzecz biorąc bardziej stabilna w porównaniu z położeniem tych, którzy opuszczają zasadnicze szkoły zawodowe.**

Tabela 13. Różnica między odsetkiem absolwentów szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych zaklasyfikowanych do danego typu bezrobotnych

typ bezrobotnego \ rocznik	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	5%	2%	3%	2%	2%	0%	0%	-1%	0%	-1%	0%	0%	-1%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	2%	2%	3%	2%	0%	-2%	-2%	-2%	-1%	-1%	-4%	-8%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	-16%	-14%	-11%	-11%	-9%	-9%	-4%	-7%	-5%	-2%	-6%	-5%	1%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	3%	3%	2%	2%	1%	2%	0%	-1%	-2%	0%	4%	4%	4%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	3%	3%	3%	1%	2%	3%	0%	2%	2%	2%	2%	4%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	2%	2%	3%	3%	3%	4%	3%	4%	4%	0%	0%	1%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	2%	0%	2%	1%	1%	4%	2%	3%	2%	1%	1%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	-2%	-1%	-1%	-2%	-1%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani pod opieką PUP do trzech miesięcy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-1%	-1%	-1%	-2%	-3%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Analogicznie, absolwenci szkół średnich ogólnokształcących charakteryzują się lepszą sytuacją na rynku pracy niż osoby kończące szkoły średnie zawodowe. Zdecydowanie więcej osób bezrobotnych będących absolwentami szkół średnich zawodowych, w porównaniu do absolwentów liceów, znajduje się w niestabilnej sytuacji na rynku pracy, należąc do segmentu powracających bezrobotnych pod opieką PUP ponad dwa lata. Dodatkowo technicy częściej są beneficjentami urzędów pracy, powracając do PUP od roku do dwóch lat. Z kolei kończący szkoły średnie ogólnokształcące zdecydowanie częściej znajdują zatrudnienie przed upływem trzech miesięcy (oraz maksymalnie roku) od momentu pojawienia się w rejestrze powiatowego urzędu pracy. Można zatem stwierdzić, że **absolwenci szkół średnich ogólnokształcących znacznie rzadziej powracają do rejestrów PUP niż kończący szkoły średnie zawodowe, choć w tym przypadku przyczyną może być niekoniecznie znalezienie zatrudnienia, ale dalsze kontynuowanie nauki na studiach wyższych.**

Jakie cechy zwiększają szansę przynależności absolwentów do poszczególnych segmentów²³?

Poniżej uwzględniono wybrane czynniki, które warunkować mogą przynależność do określonych kategorii bezrobotnych absolwentów. Czynniki te to płeć, zawód i urząd pracy, w którym dokonana została rejestracja.

²³ Analiza została przeprowadzona bez rocznika 2013 (zbyt krótki czas od momentu zarejestrowania do wyciągnięcia wniosków).

Tabela 14. Przynależność do segmentu a płeć i poziom wykształcenia bezrobotnego

typ bezrobotnego \ poziom wykształcenia płeć	brak, podstawowe, gimnazjalne		zasadnicze zawodowe		średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		pomaturalne/ policealne	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	1%	4%	3%	3%	3%	4%	4%	5%	3%	4%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	6%	9%	7%	8%	8%	11%	8%	10%	7%	9%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	64%	68%	60%	63%	55%	52%	52%	48%	51%	54%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	4%	5%	7%	7%	7%	11%	9%	13%	9%	9%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	3%	4%	5%	5%	6%	7%	7%	9%	7%	7%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	5%	5%	6%	7%	9%	9%	9%	9%	11%	10%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	4%	4%	5%	4%	7%	5%	7%	5%	8%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	12%	2%	6%	2%	5%	2%	4%	2%	4%	2%
N	601	775	18 014	32 100	41 879	37 595	26 223	11 645	7 642	3 054

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2012, wyłączona grupa jednokrotnie bezrobotnych i niewyrejestrowanych.

K – kobiety

M – mężczyźni

Tabela 14 przedstawia przynależność do segmentu bezrobotnych w podziale na płeć i poziom wykształcenia. Z analizy wynika, iż **płeć – w przypadku absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – nie jest czynnikiem w istotny sposób warunkującym sytuację na rynku pracy**. We wszystkich grupach absolwentów największe odsetki stanowią bezrobotni powracający do systemu Syriusz, będący pod opieką PUP ponad dwa lata. Różnice pomiędzy odsetkami kobiet i mężczyzn w żadnym z przypadków nie przekraczają czterech punktów procentowych. Zwraca uwagę jedynie zdecydowana przewaga kobiet nad mężczyznami w kategorii jednokrotnie bezrobotnych, wyrejestrowanych, pod opieką PUP ponad dwa lata. Wynosi ona odpowiednio 12% dla kobiet i jedynie 2% dla mężczyzn.

Tabela 15. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego (absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, wybrane, najczęściej występujące zawody)

typ bezrobotnego \ zawód	kucharze	fryzjerzy	sprzedawcy sklepowi, ekspedientzi	murarze i pokrewni	ślusarze i pokrewni	mechanicy pojazdów samochodowych	piekarze, cukiernicy i pokrewni	stolarze meblowi i pokrewni	krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	4%	6%	3%	3%	2%	4%	3%	4%	2%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	9%	10%	8%	9%	7%	9%	8%	7%	5%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	57%	44%	63%	62%	72%	55%	62%	61%	68%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	7%	11%	7%	6%	6%	8%	8%	9%	4%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	6%	8%	5%	5%	3%	7%	5%	6%	3%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	7%	11%	6%	8%	4%	10%	6%	7%	4%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	5%	7%	5%	5%	3%	5%	4%	4%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	6%	3%	5%	2%	3%	3%	4%	3%	10%
N	5 465	3 142	7 307	2 241	2 061	5 135	3 780	1 713	1 262

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2012, wyłączona grupa jednokrotnie bezrobotnych i niewyrejestrowanych.

Powyższa tabela zawiera dane o przynależności do segmentu w podziale na poszczególne zawody bezrobotnych absolwentów szkół zasadniczych zawodowych. Ponownie **we wszystkich wyodrębnionych kategoriach największy procent stanowią powracający bezrobotni, pod opieką PUP ponad dwa lata**. Największy odsetek takich osób (o niestabilnej sytuacji na rynku pracy) znajduje się w grupach: ślusarzy i pokrewnych (72%) oraz krawców, kuśnierzy, kapeluszników i pokrewnych (68%). Najmniejszy ich udział odnotowano natomiast w grupie fryzjerów (44%)²⁴. **Osoby posiadające wykształcenie kierunkowe w zakresie fryzjerstwa należą także do kategorii osób najszybciej znajdujących zajęcie**. Aż 11% z nich przestaje być beneficjentami działań urzędów pracy przed upływem trzech miesięcy. **Grupą posiadającą duże problemy ze znalezieniem zatrudnienia są absolwenci gotowi podjąć pracę jako krawiec, kuśnierz, kapelusznik** – nie tylko 68% z nich to bezrobotni będący beneficjentami PUP od ponad dwóch lat, ale także aż 10% z nich należy do segmentu jednokrotnie bezrobotnych, wyrejestrowanych, pod opieką PUP dwa lata. Świadczy to o względnie niskim zapotrzebowaniu na osoby z tego typu kwalifikacjami.

²⁴ Zauważmy, że w ostatnich latach wzrosła liczba osób wykonujących zawód fryzjera, którzy zarejestrowani zostali w małopolskich PUP, a równocześnie odsetek wykonujących ten zawód powracających pod opieką PUP jest relatywnie niski. Może to wskazywać na dużą rotację zatrudnienia w tej grupie zawodowej. Rotacja ta oznacza relatywnie dużą szansę na znalezienie, a następnie utratę pracy.

Tabela 16. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego (absolwenci średnich szkół zawodowych)

typ bezrobotnego \ zawód												
	technicy budownictwa	technicy elektrycy	technicy elektroniki i pokrewni	technicy mechanicy	technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	technicy rolnictwa i pokrewni	technicy technologii żywności	dietetycy i żywieniowcy	średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i BHP	średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	technicy wsparcia informatycznego i technicznego	pracownicy obsługi biurowej
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	3%	4%	4%	4%	3%	2%	3%	3%	3%	3%	6%	4%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	10%	12%	11%	12%	8%	9%	6%	9%	10%	8%	13%	12%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	52%	51%	40%	50%	53%	53%	50%	50%	53%	49%	37%	57%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	8%	12%	16%	10%	8%	6%	9%	8%	10%	7%	13%	7%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	7%	7%	10%	7%	5%	6%	7%	7%	5%	6%	8%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	10%	8%	11%	10%	9%	9%	10%	9%	7%	11%	14%	9%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	6%	4%	5%	5%	7%	9%	9%	8%	7%	10%	6%	4%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	3%	2%	1%	2%	5%	7%	6%	5%	5%	6%	2%	2%
N	3797	2253	2086	6639	2789	2104	1264	4242	854	10047	1277	1780

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2012, wyłączona grupa jednokrotnie bezrobotnych i niewyrejestrowanych.

Niezależnie od kierunku kształcenia najwięcej absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym – podobnie jak w przypadku absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – należy do segmentu powracających bezrobotnych pod opieką powiatowych urzędów pracy powyżej dwóch lat. Należy zwrócić jednak uwagę, że odsetki w ramach poszczególnych profesji nie przekraczają znacząco 50%. Najwyższy poziom osiągają w przypadku pracowników obsługi biurowej (57%) oraz techników rolnictwa i pokrewnych, średniego personelu ochrony środowiska, medycyny pracy i BHP, a także techników nauk fizycznych i technicznych (po 53%).
Najlepszą sytuacją na rynku pracy charakteryzują się technicy wsparcia informatycznego i technicznego, z których jedynie 37% zakwalifikowano do kategorii długotrwałych beneficjentów PUP, oraz **technicy elektroniki i pokrewni**. Osoby chcące znaleźć zatrudnienie w tym ostatnim zawodzie w 40% należą do segmentu powracających bezrobotnych pod opieką PUP ponad dwa lata, dodatkowo aż 16% z nich znajduje zatrudnienie przed upływem trzech miesięcy od rejestracji w systemie. Popyt na tego typu specjalistów może być pochodną postępującego w naszym kraju rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Tabela 17 pokazuje, że **we wszystkich powiatach województwa małopolskiego najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych należy do segmentu osób powracających, pozostających pod opieką PUP ponad dwa lata**.

Tabela 17. Przynależność do segmentu a powiat, w którym jest zarejestrowany bezrobotny

powiat rejestracji	powiat													
	krakowski	łódzki	świętokrzyski	świętomaryjański	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski	świętosławski
typ bezrobotnego														
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	7%	6%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	6%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	11%	10%	7%	8%	9%	9%	8%	11%	7%	8%	8%	9%	9%	11%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	48%	50%	45%	49%	68%	45%	59%	50%	49%	54%	44%	45%	49%	42%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	14%	10%	7%	6%	5%	9%	6%	8%	9%	11%	7%	10%	10%	12%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	8%	7%	8%	6%	4%	7%	6%	7%	8%	7%	7%	8%	7%	8%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	7%	8%	11%	9%	5%	11%	7%	10%	9%	7%	8%	10%	10%	10%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	4%	9%	7%	4%	9%	6%	6%	7%	5%	9%	7%	8%	6%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	1%	5%	6%	5%	5%	5%	2%	3%	5%	7%	3%	4%	2%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	2%	3%	5%	5%	0%	3%	1%	3%	3%	3%	2%	3%	2%	3%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
N w tys.	15,8	5,2	12	4,4	13,8	11,6	9,8	9,1	9,8	9,3	4,2	6,3	13,6	13,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łączne dla kohort absolwentów z lat 1999–2012, wyłączona grupa jednokrotnie bezrobotnych i niewyrejestrowanych.

Najwyższymi wartościami w tej kategorii charakteryzują się powiaty nowosądecki (68%) oraz gorlicki (59%), z kolei najniższymi – krakowski (42%) i proszowicki (44%). We wszystkich powiatach odsetki są jednak wysokie i nie spadają poniżej 40%. Najkrócej beneficjentami powiatowych urzędów pracy są bezrobotni z Krakowa (14%), powiatu krakowskiego (12%) oraz oświęcimskiego i suskiego (po 11%). Znikają oni z rejestru przed upływem trzech miesięcy od momentu znalezienia się w nim. Można zauważyć, że ogólna sytuacja osób pozostających bez pracy jest bardziej korzystna w przypadku głównego ośrodka województwa, jakim jest Kraków, oraz powiatu krakowskiego niż pozostałych jednostek terytorialnych Małopolski. Wpływ na tę zależność ma zapewne kilka czynników, z których najistotniejszym jest specyfika lokalnego rynku pracy (mniejsza lub większa chłonność), a także typ beneficjenta, który dominuje w danym PUP (przypomnijmy, że w Krakowie istotny odsetek bezrobotnych to osoby z wyższym wykształceniem, które – jak zostało już udowodnione – zazwyczaj szybciej znajdują zatrudnienie niż posiadający wykształcenie niewyższe).

IV. Absolwenci posiadający wyższe wykształcenie będący pod opieką małopolskich PUP

4.1 Ogólna charakterystyka absolwentów uczelni znajdujących się w systemie

W części tej dokonano krótkiej charakterystyki absolwentów uczelni będących pod opieką powiatowych urzędów pracy, z uwzględnieniem czynników takich jak ukończony kierunek kształcenia/wyuczony zawód oraz szkoła, której mury opuszcza student.

Niestety w danych powiatowych urzędów pracy nie ma informacji na temat typu ukończonych studiów wyższych (studia pierwszego i drugiego stopnia), a jak zostało udowodnione w raporcie Bilansu Kapitału Ludzkiego²⁵, jest to czynnik istotnie wpływający na szanse zawodowe absolwentów uczelni (zwłaszcza tych, którzy nie posiadają tytułu inżyniera).

W celu ułatwienia analiz wyznaczono następującą typologię, która dzieli absolwentów na trzy klasy:

- Absolwenci, którzy znaleźli się w systemie po studiach i nie kontynuowali kształcenia na uczelni w trakcie pozostawania w systemie.

W grupie tej mogą się znaleźć zarówno absolwenci studiów licencjackich, którzy ukończyli kształcenie na tym poziomie i nie kontynuowali go na studiach magisterskich, jak i absolwenci studiów drugiego stopnia – jest to zatem grupa wewnętrznie niejednorodna i najliczniejsza. Równocześnie założyć możemy, że do zbioru tego należą typowi absolwenci uczelni, którzy korzystają z usług PUP w momencie wejścia na rynek pracy i po zakończeniu cyklu kształcenia – ta grupa będzie nas interesowała w sposób szczególny.

25 M. Jelonek, D. Szklarczyk, *Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych na rynku pracy* [w:] J. Górniak (red.), *Młodość czy doświadczenie*, Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2013.

- Absolwenci, którzy znaleźli się w systemie tuż po studiach, a później kontynuowali kształcenie na uczelni.

Do grupy tej przynależć mogą zarówno absolwenci studiów pierwszego stopnia, kontynuujący edukację na studiach stopnia drugiego, jak i absolwenci studiów drugiego stopnia, którzy np. rozpoczęli kształcenie na studiach doktoranckich lub na kolejnym kierunku. Intuicyjnie podejrzewać możemy, że w zbiorze tym znajduje się najwięcej absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy kontynuują naukę na studiach stopnia drugiego. W przekonaniu utwierdza nas poniższa tabela, która wyraźnie pokazuje, że ten typ bezrobotnego pojawia się w statystykach publicznych coraz częściej po 2005 roku.

- Absolwenci zarejestrowani po ukończeniu szkoły niższego stopnia, którzy kontynuowali naukę na studiach wyższych.

Grupa ta jest najmniej liczna i w najmniejszym stopniu wiąże się z obszarem naszych zainteresowań, stąd – w większości sytuacji – zostanie pominięta w dalszych analizach.

Rozkład omówionych grup w ogólnej populacji bezrobotnych absolwentów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Typy bezrobotnych absolwentów uczelni w podziale na kohorty absolwentów opuszczających mury uczelni

typ absolwenta uczelni \ rok ukończenia szkoły	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
absolwenci, którzy znaleźli się w systemie po studiach i nie kontynuowali kształcenia na uczelni w trakcie pozostawania w systemie	100%	99%	100%	99%	94%	90%	90%	88%	85%	83%	83%	84%	84%	84%
absolwenci, którzy znaleźli się w systemie tuż po studiach, a później kontynuowali kształcenie na uczelni	0%	1%	0%	1%	5%	10%	10%	12%	15%	17%	16%	15%	15%	16%
absolwenci zarejestrowani po ukończeniu szkoły niższego stopnia, którzy kontynuowali naukę na studiach	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Uwaga! Dane dla 2013 r. z niepełnego roku sprawozdawczego.

Aby właściwie interpretować informacje na temat zmian w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów uczelni, porównać powinniśmy ją do miernika obiektywnego, którym w tym przypadku może być liczba bezwzględna absolwentów małopolskich szkół wyższych i jej zmiana w czasie. Oczywiście świadomi jesteśmy, iż to zestawienie jedynie w sposób przybliżony, ale najlepszy z możliwych, obrazuje rzeczywistą sytuację absolwentów zarejestrowanych w PUP (część z nich to absolwenci uczelni spoza Małopolski, część absolwentów uczących się w Małopolsce rejestruje się w PUP poza województwem).

Jak wynika z danych zaprezentowanych w poniższej tabeli **liczba absolwentów małopolskich uczelni na przestrzeni ostatnich dwunastu lat wzrosła ponad dwukrotnie**, od wartości 22 381 w roku 2000, do wartości 55 972 w roku 2012. Potwierdza to notowany w skali kraju trend zwiększania się odsetka osób z wykształceniem wyższym w strukturze całego społeczeństwa. Wskazuje również na rosnącą rolę małopolskich uczelni jako cenionych ośrodków

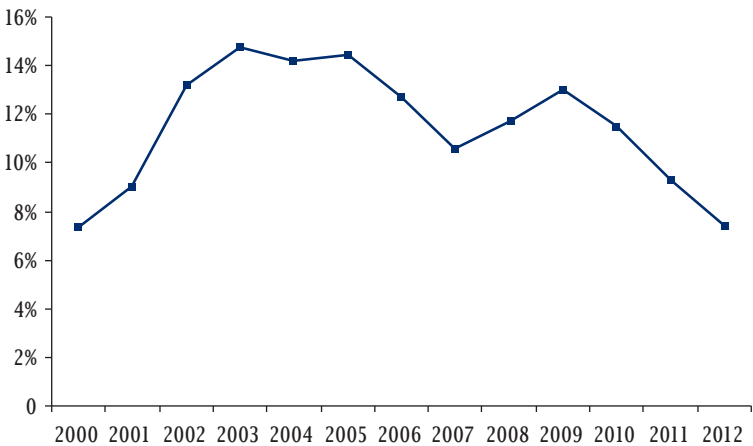
akademickich. **Równoległe do wzrastającej z roku na rok liczby absolwentów rosła również liczba tych spośród nich, którzy po ukończeniu edukacji nie znaleźli zatrudnienia i trafili pod opiekę powiatowych urzędów pracy.**

Tabela 19. Liczba absolwentów uczelni będących pod opieką małopolskich PUP a liczba absolwentów małopolskich uczelni (absolwenci, którzy nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku)²⁶

rok	liczba absolwentów małopolskich uczelni	absolwenci, którzy znaleźli się w systemie tuż po studiach i nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku	absolwenci małopolskich uczelni, którzy znaleźli się w systemie tuż po studiach i nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku
2000	22 381	1 771	1 648
2001	24 738	2 361	2 227
2002	25 015	3 402	3 305
2003	27 614	4 129	4 078
2004	29 483	4 252	4 185
2005	32 862	4 803	4 752
2006	34 302	4 406	4 367
2007	37 484	4 020	3 968
2008	38 593	4 589	4 526
2009	41 683	5 526	5 416
2010	48 440	5 864	5 580
2011	54 978	5 498	5 106
2012	55 972	5 015	4 147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Wykres 4. Odsetek absolwentów małopolskich uczelni pod opieką małopolskich PUP (absolwenci, którzy nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Powyższy wykres pokazuje udział procentowy osób objętych pomocą PUP w grupie wszystkich absolwentów kończących w danym okresie małopolskie uczelnie. **Najgorzej sytuacja studentów uzyskujących dyplom kształtowała się w latach 2003 i 2005.** Blisko 15% z nich bezpośrednio po ukończeniu szkoły musiało pogodzić się z rolą bezrobotnego. Co bardzo

²⁶ Uwaga! Wartości poniższe mogą być istotnie zaniżone w związku z brakami i błędami, które pojawiły się w momencie wprowadzania do systemu informacji o bezrobotnym absolwencie. Dlatego też zaleca się ostrożną interpretację liczebności bezwzględnych.

optymistyczne, **od roku 2009 zanotowano systematyczny spadek odsetka absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy.** W roku 2012 osiągnął on stosunkowo niski poziom, najniższy w skali analizowanych 12 lat i identyczny jak w roku 2000, w których małopolskie uczelnie skończyło o połowę mniej studentów. Równocześnie rosła bezwzględna liczba osób rejestrujących się w PUP po opuszczeniu murów szkoły wyższej.

Relacja pomiędzy liczbą absolwentów uczelni a analogiczną liczbą zarejestrowanych w urzędach pracy nie ma charakteru liniowego. Liniowości nie możemy się też doszukiwać w trendach rynkowych. Na powyższym wykresie widać wyraźnie lata chude i tłuste na rynku pracy.

W okresie dobrej sytuacji gospodarczej i ogólnego spadku bezrobocia (lata 2004–2007) udział bezrobotnych absolwentów uczelni w ogóle absolwentów systematycznie malał, a w czasie pierwszej fali spowolnienia gospodarczego (2008–2009) – systematycznie rósł.

Interesujący wydawać się może spadek udziału zarejestrowanych absolwentów małopolskich uczelni w ogóle opuszczających mury szkół wyższych w latach 2010–2012, przy równoczesnym wzroście liczby zarejestrowanych absolwentów szkół wyższych. Wzrost liczby zarejestrowanych absolwentów niekoniecznie musi być wskaźnikiem pogarszającej się sytuacji rynkowej młodych na rynku pracy. Jest to raczej efekt wciąż (z roku na rok) wzrastającej liczby absolwentów małopolskich szkół.

Zwrócić należy uwagę na pozytywną tendencję, jaką jest **spadek udziału zarejestrowanych absolwentów w ogóle opuszczających mury uczelni.** Zapewne wynika ona ze wzrostu szans na znalezienie zatrudnienia po ukończeniu szkoły wyższej, nawet w sytuacji zwiększonej konkurencji (wzrost liczby absolwentów) o ograniczone zasoby, jakimi są miejsca pracy. Innym powodem może być pojawienie się nowych stanowisk, np. w związku z rozwojem sektora nowoczesnych usług biznesowych. W sektorze tym zatrudnienie znajdują przede wszystkim osoby z wykształceniem wyższym. W kontekście ogólnie pogarszającej się sytuacji rynkowej osób młodych w przypadku Małopolski możemy zatem wstępnie mówić o lokalnym małym sukcesie. Jest on efektem świadomych działań samorządu województwa związanych z wykorzystaniem strategicznego kapitału, jakim są absolwenci małopolskich szkół.

Dobrze sytuację rynkową osób kończących edukację w małopolskich szkołach wyższych obrazuje porównanie udziału absolwentów z wyższym wykształceniem do tych, którzy posiadają wykształcenie poniżej wyższego. Zestawienie takie znajduje się na następnej stronie.

Tabela 20 prezentuje procentowy udział absolwentów uczelni w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów dla lat 1999–2013. W czasie analizowanego okresu najniższa wartość odsetka przypadła na lata 2000 oraz 2001 – odpowiednio 12,8% i 15,9%. Największy udział w ogóle bezrobotnych absolwentów studenci kończący uczelnie mieli w roku 2007. W tym roku co trzeci z nich choć przez chwilę został objęty opieką powiatowego urzędu pracy. Od tego momentu wartość omawianego wskaźnika systematycznie spada i w 2012 roku wyniosła już tylko 24,6%.

Co może się wydać interesujące to to, że w momencie dobrej sytuacji rynkowej (np. rok 2007) maleje liczba zarejestrowanych osób, które ukończyły w danym roku szkoły wyższe, a jednocześnie wzrasta udział tych absolwentów w ogóle bezrobotnych. Przyczyn takiego stanu rzeczy może być kilka. Jak już zostało wspomniane w raporcie, część absolwentów uczelni niekoniecznie jest zainteresowana znalezieniem pracy tuż po studiach, traktując ten okres jako ostatni czas przed wejściem w dorosłe życie. Po drugie, poprawa sytuacji gospodarczej może być bardziej widoczna w jednych, a słabiej w innych branżach. Rynek w pierwszej kolejności wchłania pracowników o niższym poziomie kwalifikacji (np. branża budowlana, przemysłowa), a dopiero potem – specjalistów²⁷.

27 Oczywiście sytuacja może się odwrócić w momencie, gdy główną siłą napędową wzrostu gospodarczego są np. nowe technologie.

Tabela 20. Zmiany odsetka absolwentów kończących szkoły wyższe w ogóle absolwentów innych szkół

rok ukończenia szkoły	liczba bezrobotnych absolwentów uczelni będących pod opieką małopolskich PUP	odsetek absolwentów uczelni wśród ogółu bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w małopolskich PUP	zmiana % w odsetku (rok do roku)	zmiana % w liczbie absolwentów uczelni w Polsce
2000	1 788	12,8%	2%	21%
2001	2 370	15,9%	24%	17%
2002	3 439	19%	19%	13%
2003	4 369	22,3%	17%	7%
2004	4 731	27,8%	25%	5%
2005	5 365	28,1%	1%	2%
2006	5 026	30,8%	10%	1%
2007	4 705	33,3%	8%	4%
2008	5 525	32,3%	-3%	3%
2009	6 615	29,8%	-8%	4%
2010	6 931	28,7%	-4%	9%
2011	6 505	28%	-2%	4%
2012	5 967	24,6%	-12%	-2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

4.2 Kierunek kształcenia/wykonywany zawód a sytuacja absolwentów uczelni

Najbardziej oczywistym czynnikiem, który modyfikuje szanse absolwenta na znalezienie zatrudnienia, są posiadane przez niego kwalifikacje, tożsame – w tym przypadku – ze świadectwem ukończenia określonego kierunku studiów. Pracownicy PUP do statystyk przyjmują zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem, bądź też odpowiednim stażem pracy w danej profesji (udokumentowana ciągłość pracy w okresie minimum roku w tym samym zawodzie). Przyjąć zatem możemy, że w większości przypadków w grupie absolwentów zawód statystyczny będzie tożsamy z kierunkiem, który ukończył bezrobotny.

Tabela 21. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – porównanie

zawód/ kierunek kształcenia	rocznik	wszystkie roczniki		roczniki: 2006 ²⁸ –2013		
	częstość	procent ogółem	procent w grupie specjalistów	częstość	procent ogółem	procent w grupie specjalistów
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	19 187	24,1%	29,07%	9173	23,2%	28,04%
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	16 490	20,7%	24,99%	7726	19,6%	23,62%
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	14 054	17,7%	21,3%	6956	17,6%	21,26%
specjaliści nauczania i wychowania	10 708	13,5%	16,23%	5460	13,8%	16,69%
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1 725	2,2%	2,61%	897	2,3%	2,74%
specjaliści do spraw zdrowia	3 832	4,8%	5,81%	2502	6,3%	7,65%
niezaklasyfikowani do grupy specjalistów (głównie średni personel)	11 689	14,7%		5861	14,4%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013. Uwaga! W związku dużą ilością braków danych zaleca się interpretowanie rozkładów procentowych, a nie wartości liczbowych.

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż **największą trudność ze znalezieniem zatrudnienia po ukończeniu szkoły wyższej mają absolwenci legitymujący się wykształceniem zarówno z dziedzin fizycznych, matematycznych, technicznych, jak i społecznych, ekonomicznych oraz prawa**. W grupach tych zidentyfikowano największe nadwyżki specjalistów, przekładające się na wysoki ogólny odsetek bezrobotnych absolwentów. Równocześnie po przejściu do młodszych kohort absolwentów (roczniki 2006–2013) zauważa się lekki spadek udziału tych grup w ogóle bezrobotnych, połączony ze wzrostem udziału specjalistów do spraw zdrowia.

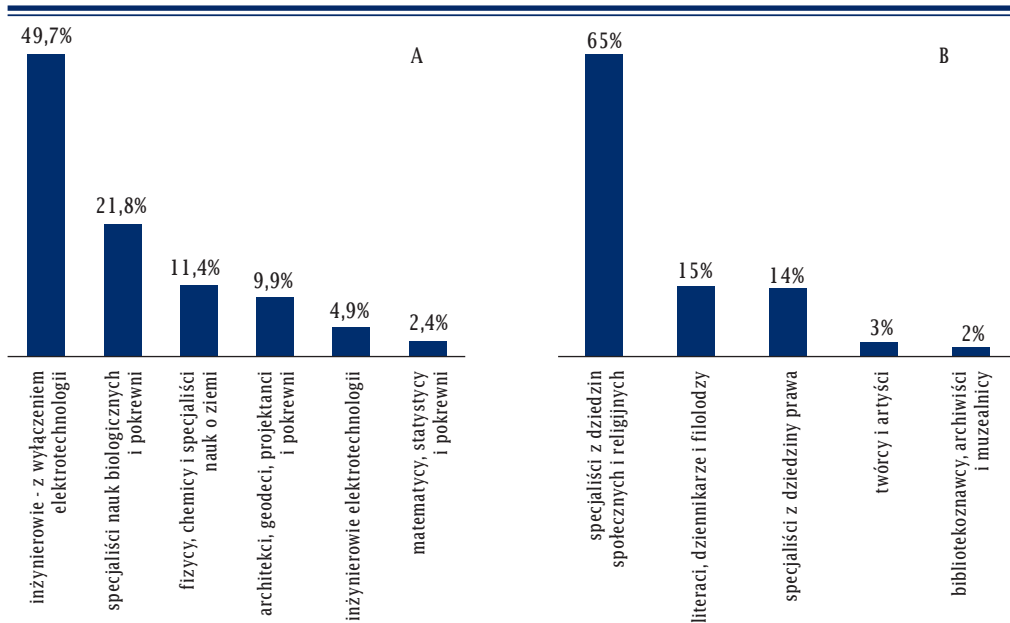
Dość niepokojący może wydawać się aż tak duży odsetek w grupie bezrobotnych specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (przewyższający udział specjalistów z dziedziny prawa, społecznych oraz kultury). Szczególnie w świetle statystyk, na których oparto znaczną część interwencji publicznych, i które pokazują, że sytuacja rynkowa tych absolwentów jest wyjątkowo dobra.

Aby formułować sądy na temat ich realnej sytuacji konieczne jest skontrolowanie dwóch elementów:

- liczby absolwentów konkretnych grup kierunków zarejestrowanych w małopolskich PUP z liczbą absolwentów tych kierunków, którzy opuszczają mury małopolskich uczelni
- zróżnicowania sytuacji rynkowej absolwentów w obrębie grup kierunków/zawodów (zejście na niższy poziom agregacji danych).

²⁸ Rok 2006 jest istotny z perspektywy sytuacji na rynku pracy, ponieważ wtedy po raz pierwszy spadła liczba studiujących w Polsce.

Wykres 5. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (A) oraz specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury (B)

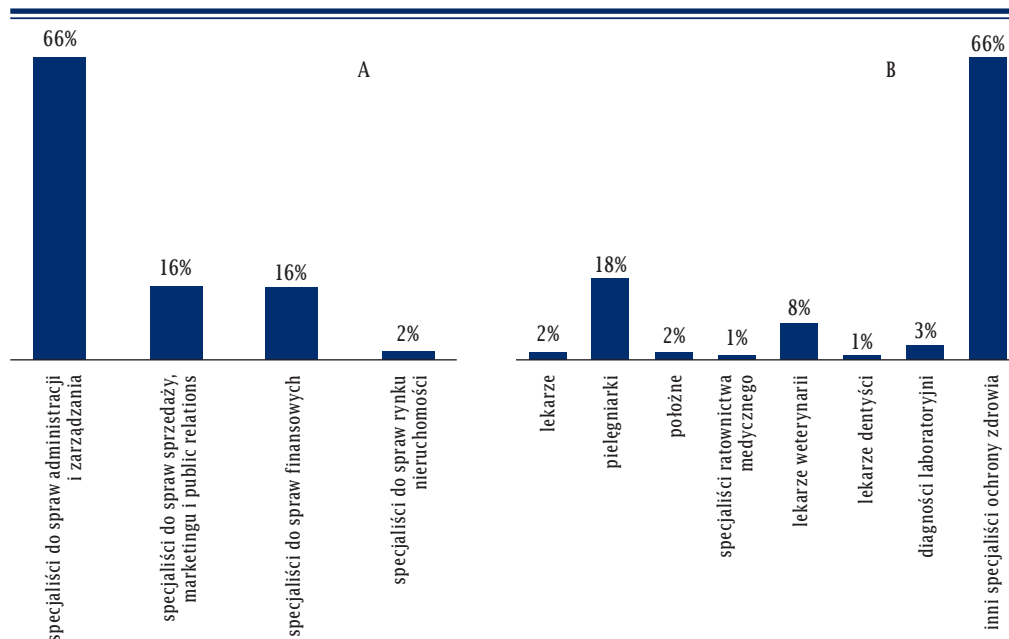

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Jak wynika z wykresu 5.B, **największe grono bezrobotnych absolwentów w grupie specjalistów z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury stanowią osoby posiadające kwalifikacje w zakresie dziedzin społecznych i religijnych** – 65% badanej kategorii. **Do najmniej licznych przedstawicieli tej grupy należą twórcy i artyści (3%), a także bibliotekoznawcy, archiwiści i muzealnicy (2%).** Może to świadczyć o tym, że zapotrzebowanie rynkowe na ekspertów z tej dziedziny jest adekwatne do (małego) odsetka studentów kończących kierunki, pozwalające na nabycie tego rodzaju kompetencji.

W grupie specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia mają inżynierowie (z wyłączeniem elektrotechnologii), którzy stanowią niemal połowę bezrobotnych zaliczanych do tej kategorii, **a także specjaliści nauk biologicznych i pokrewnych** – odsetek wynoszący 21,8%. **Najlepiej w badanej grupie kształtuje się sytuacja architektów i geodetów, inżynierów elektrotechnologii, matematyków oraz statystyków** – odsetki odpowiednio 9,9%, 4,9% oraz 2,4%. Grupie tej przyjrzymy się nieco bardziej szczegółowo w dalszej części publikacji.

Wykres 6. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania (A) oraz specjaliści do spraw zdrowia (B) – wszystkie roczniki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Jak pokazuje wykres 6.A wśród bezrobotnych specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania największy odsetek posiada wykształcenie kierunkowe i poszukuje zatrudnienia w **dziedzinie administracji i zarządzania** – 65%. Dużo lepiej jawi się sytuacja **finansistów oraz specjalistów w dziedzinie marketingu i public relations**. Zapotrzebowanie na wykształconych w tym kierunku, w porównaniu do liczby osób posiadających odpowiednie kwalifikacje, wciąż jest dość duże. W efekcie stanowią oni jedynie 16% bezrobotnych z grupy specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania. W zdecydowanie najlepszym położeniu znajdują się **ekspertki do spraw rynku nieruchomości** – w ich przypadku nadwyżki są najmniejsze i stanowią jedynie 2% analizowanej kategorii.

Wydawać by się mogło, że w świetle tych danych dobrze rysuje się sytuacja ekonomistów. Nic bardziej mylnego. To, że nie pojawili się oni na powyższym wykresie, wynika z faktu, iż przez Klasyfikację Zawodów i Specjalności klasyfikowani są do grupy specjalistów z dziedzin prawa, dziedzin społecznych i kultury – a nie do specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania. W okresie od 1999 r. w urzędach pracy zarejestrowało się ich aż 5,5 tys. (por. Aneksy, tabela 38). Pamiętać jednak należy, iż – zważywszy na profil małopolskiego absolwenta²⁹ – niekoniecznie jest to wskaźnikiem złej sytuacji rynkowej tego zawodu. Może to być wynikiem jego nadprodukcji w Małopolsce.

Dużą grupę bezrobotnych stanowią też absolwenci kończący studia o profilu pedagogicznym, w tym głównie pedagodzy, ale też nauczyciele wychowania fizycznego oraz nauczyciele języka polskiego (por. Aneksy, tabela 37).

Jeśli chodzi o specjalistów do spraw zdrowia, to najmniejszy odsetek bezrobotnych w tej grupie generują: **lekarze** (2%), **położne** (2%), **ratownicy medyczni** (1%) oraz **lekarze stomatolodzy** (1%). Oczywiście nie oznacza to, że sytuacja rynkowa w tych grupach jest równie dobra.

²⁹ Znaczny odsetek z nich to absolwenci właśnie ekonomii.

Nieco gorzej kształtuje się sytuacja **absolwentów pielęgniarstwa**, stanowią oni istotny odsetek (18%) poszukujących zatrudnienia w tej kategorii. Zdecydowanie największy odsetek bezrobotnych absolwentów z tytułem specjalistów ochrony zdrowia zaklasyfikować należy **do grupy kończących inne specjalności** (66%).

Aby lepiej wytłumaczyć przedstawione powyżej różnice zejdziemy na jeszcze niższy poziom agregacji danych i przeanalizujemy sytuację rynkową absolwentów konkretnych kierunków.

Naszą intuicję odnośnie wewnętrznego zróżnicowania szans rynkowych absolwentów kierunków fizycznych, matematycznych i technicznych potwierdzają dane. Analizując szczegółowe dane dla osób bezrobotnych zaliczanych do tej grupy, wyraźnie widać, iż największy jej odsetek stanowią osoby szukający zatrudnienia w zawodzie **inżynierów do spraw inżynierii środowiska oraz specjalistów w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pośrednich** – odpowiednio 13,9% oraz 12%. Teza ta jest zgodna z wynikami badania Bilans Kapitału Ludzkiego³⁰. Sporą grupę stanowią także **absolwenci wykształceni w branżach związanych z mechaniką (inżynierowie mechanicz) oraz górnictwem, metalurgią i branżami pokrewnymi**. W skład bezrobotnych specjalistów z badanej grupy w najmniejszym stopniu wchodzi **meteorolodzy oraz urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego**.

Tabela 22. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych

zawód	bezrobotni poszukujący zatrudnienia	częstość	procent ważnych
fizycy i astronomowie		275	1,4%
meteorolodzy		1	0%
chemicy		876	4,4%
specjaliści nauk o ziemi		1 108	5,6%
matematycy, statystycy i pokrewni		462	2,3%
biolodzy i pokrewni		1 020	5,1%
specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni		2 402	12%
specjaliści do spraw ochrony środowiska		863	4,3%
inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji		937	4,7%
inżynierowie budownictwa		1 067	5,3%
inżynierowie inżynierii środowiska		2 764	13,9%
inżynierowie mechanicy		1 415	7,1%
inżynierowie chemicy i pokrewni		1 169	5,9%
inżynierowie górnictwa, metalurgii i pokrewni		1 262	6,3%
inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		1 178	5,9%
inżynierowie elektrycy		547	2,7%
inżynierowie elektronicy		339	1,7%
inżynierowie telekomunikacji		81	0,4%
architekci		794	4%
architekci krajobrazu		129	0,6%
projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży		148	0,7%
urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego		5	0%
kartografowie i geodeci		782	3,9%
projektanci grafiki i multimedków		323	1,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999-2013.

30 M. Jelonek, D. Szklarczyk, *Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych na rynku pracy* [w:] J. Górniak (red.), *Młodość czy doświadczenie*, Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2013.

Jeszcze większe wewnętrzne zróżnicowanie sytuacji rynkowej absolwentów widać w przypadku grupy specjalistów do spraw zdrowia. W grupie tej zdecydowanie największy odsetek bezrobotnych, bo aż 37,8%, to **fizjoterapeuci**, co wskazuje na przesycenie rynku osobami zdobywającymi tego typu wykształcenie. Znaczący problem ze znalezieniem zatrudnienia odnotowany został również w przypadku **pielęgniarek bez specjalizacji lub w trakcie jej robienia**, które stanowią niemal 20% badanej grupy. Najmniej wśród bezrobotnych specjalistów do spraw zdrowia zarejestrowano osób szukających zatrudnienia jako **lekarze weterynarii** (specjaliści) oraz **optometryści**. Są to branże bardzo wąskie i wymagające specyficznych kwalifikacji oraz długotrwałego kształcenia. Wnioskować można jednak, iż opłaca się taki wysiłek edukacyjny podejmować. Większego problemu ze znalezieniem pracy nie mają także **lekarze dentyści bez specjalizacji lub w jej trakcie, położne specjalistki oraz specjaliści diagnostyki laboratoryjnej**. Ich odsetki wśród ujętych w analizie bezrobotnych nie przekraczają 0,3%.

Tabela 23. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw zdrowia

zawód	bezrobotni poszukujący zatrudnienia	częstość	procent ważnych
lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		19	0,4%
lekarze specjaliści		58	1,3%
pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		866	19,9%
pielęgniarki specjalistki		19	0,4%
położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		118	2,7%
położne specjalistki		9	0,2%
specjaliści ratownictwa medycznego		48	1,1%
lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		304	7%
lekarze weterynarii specjaliści		2	0%
lekarze dentyści bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		6	0,1%
lekarze dentyści specjaliści		27	0,6%
diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		114	2,6%
specjaliści diagnostyki laboratoryjnej		12	0,3%
farmaceuci		144	3,3%
specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska		255	5,8%
fizjoterapeuci		1 651	37,8%
dietetycy i specjaliści do spraw żywienia		209	4,8%
audiofonolodzy i logopedzi		38	0,9%
optometryści		1	0%
specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani		462	10,6%
projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży		148	0,7%
urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego		5	0%
kartografowie i geodeci		782	3,9%
projektanci grafiki i multimedii		323	1,6%

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.*

Mimo, że **specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych** stanowią najmniej liczną grupę bezrobotnych absolwentów w Małopolsce, to warci są szczególnej uwagi, ponieważ absolwenci kierunków informatycznych mają strategiczne znaczenie dla rozwijającego się w Małopolsce sektora usług IT. Spójrzmy zatem, które kierunki należące do tej grupy generowały na przestrzeni ostatnich lat najwięcej bezrobotnych.

Poniższa tabela wyraźnie wskazuje, że **w grupie tej sytuacja większości specjalistów jest bardzo dobra, za wyjątkiem analityków systemowych i specjalistów do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowanych oraz specjalistów do spraw sieci komputerowych**. Nie dziwi relatywnie zła (w porównaniu do informatyków w ogóle) sytuacja specjalistów do spraw sieci komputerowych – rynek pracy od jakiegoś czasu jest nasycony osobami posiadającymi takie kompetencje. Zastawiające natomiast jest to, jacy specjaliści znajdują się w grupie analityków systemowych i specjalistów do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowanych. W tym celu dokonano jeszcze niższej agregacji danych i okazało się, że w zasadzie jest ona zdominowana przez **testerów oprogramowania komputerowego**, a przede wszystkim **specjalistów zastosowań informatyki**.

Tabela 24. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych

zawód/kierunek kształcenia	częstość	procent ważnych		zawód/kierunek kształcenia	częstość	procent ważnych
analitycy systemowi	24	1,4%				
specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	42	2,4%				
projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	4	0,2%				
programiści aplikacji	107	6,2%				
analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	1 202	69,7%		specjalista zastosowań informatyki	876	72,9%
				tester oprogramowania komputerowego	313	26%
				tester systemów teleinformatycznych	1	0,1%
				pozostali analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	12	1%
projektanci i administratorzy baz danych	29	1,7%				
administratorzy systemów komputerowych	34	2%				
specjaliści do spraw sieci komputerowych	283	16,4%				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Intuicja każe nam również sprawdzić, z jakich szkół pochodzą ci bezrobotni. Takie informacje zawarte zostały w poniższej tabeli. Widać wyraźnie, że **w większości przypadków są to absolwenci szkół spoza województwa** (22% ogółem) **oraz innych, mniejszych małopolskich szkół** (33% ogółem). Możemy zatem postawić hipotezę, że są to absolwenci tych uczelni, które nie są w pełni przygotowane do kształcenia specjalistów informatyków (np. programistów). Oferowany przez nie kierunek kształcenia często w nazwie posiada nawiązanie do informatyki, ale kompetencje, które nabywa student, pozostawiają wiele do życzenia i często są zbyt ogólne lub „okołoinformatyczne”. Wysyp takich kierunków obserwuje się od jakiegoś czasu wraz z pojawieniem się mód na określone specjalizacje. Moda na informatykę spowodowała wzrost liczby kierunków zbliżonych do informatyki i sugerujących w nazwie, że mają z nią coś wspólnego. W chwili obecnej obserwuje się podobne ruchy uczelni (i to zarówno publicznych, jak i niepublicznych), które – zagrożone niżem demograficznym – kuszą studentów np. budownictwem prowadzonym nie na politechnice, ale np. w szkole prywatnej.

Takie działanie uczelni jest w pełni wytłumaczalne i często stanowi mechanizm obronny mający zapobiec jej stratom finansowym. Podobna sytuacja miała miejsce w czasach wyżu demograficznego, kiedy panowała moda na kierunki społeczne. W tym przypadku, aby osiągnąć wyższy zysk, uczelnie otwierały kolejne socjologie lub europeistyki, a konsekwencje takich decyzji widoczne są w chwili obecnej. A zatem, patrząc na przyszłość młodych osób na małopolskim rynku pracy, uwzględnić należy wszelkie konsekwencje (i te pozytywne, i te negatywne) silnych działań promocyjnych, ukierunkowujących wybory kandydatów na studia w stronę kierunków ścisłych (często na przekór zdolnościom kandydata).

Tabela 25. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) a szkoła, którą ukończyli (analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani)

uczelnie	kierunek kształcenia	specjalista zastosowań informatyki	tester oprogramowania komputerowego	ogółem	N
inne małopolskie uczelnie		29,2%	43%	32,6%	302
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu		14,8%	1,3%	11,2%	104
Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University		4,1%	2,1%	3,6%	33
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica		7,9%	11,9%	8,9%	82
Akademia Ignatianum w Krakowie		0,3%	0%	0,2%	2
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego		0,9%	0%	0,6%	6
Politechnika Krakowska		8,5%	5,1%	7,9%	73
szkoły spoza województwa		21,8%	20,4%	21,6%	200
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie		4,1%	6,4%	4,6%	43
Uniwersytet Jagielloński włącznie z Collegium Medicum		3,5%	3%	3,3%	31
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie		0,9%	1,3%	1%	9
Uniwersytet Pedagogiczny		2,2%	5,5%	3%	28
Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości		1,9%	0%	1,4%	13
N		684	235	926	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

4.3 Udział absolwentów małopolskich uczelni w grupie zarejestrowanych w PUP, którzy ukończyli szkoły wyższe

Pośród absolwentów, którzy w latach 2000–2013 zostali objęci opieką powiatowych urzędów pracy, najwięcej znalazło się przedstawicieli szkół wyższych spoza województwa – odsetek równy 20,4%. Biorąc pod uwagę to, że w PUP rejestrują się osoby według miejsca zameldowania, prawdopodobne jest, że duża część z nich to mieszkańcy Małopolski, którzy wyjechali na studia do innych regionów Polski, a potem wrócili do swojej rodzinnej miejscowości. Najwięcej takich absolwentów kształciło się w województwach sąsiednich, w tym głównie na Podkarpaciu, w województwie śląskim czy świętokrzyskim.

Jeśli chodzi o małopolskie uczelnie, największą część grupy bezrobotnych absolwentów stanowili przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego włącznie z Collegium Medicum (14,1%) oraz Akademii Górniczo-Hutniczej (9,4%). Taki wynik związany jest niewątpliwie z faktem, iż to właśnie te placówki rokrocznie opuszcza najwięcej studentów. Istotny może być również szeroki wachlarz proponowanych przez nie kierunków studiów, z których niektóre mogą nie być adekwatne do aktualnych wymogów rynku pracy w Polsce.

W grupie beneficjentów pomocy powiatowych urzędów pracy najmniej osób ukończyło Wyższą Szkołę Zarządzania i Bankowości, Akademię Ignatianum, Podhalańską Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nowym Targu oraz Akademię Wychowania Fizycznego. Dla wszystkich tych uczelni odsetek wyniósł poniżej 2%. Są to też uczelnie kształcące niewspółmiernie mniej studentów w porównaniu do wymienionych wyżej jednostek publicznych.

Wykres 7. Odsetek absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP (suma dla lat 2000–2013)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Tabela 26. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP (suma dla lat 2000–2013)³¹

nazwa szkoły	częstość
Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	513
Akademia Ignatianum w Krakowie	597
Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	732
Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha	971
Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University	1 057
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	1 920
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	3 139
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	3 478
Politechnika Krakowska	3 665
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	3 788
Uniwersytet Pedagogiczny	4 056
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	5 062
inne małopolskie uczelnie	6 403
Uniwersytet Jagielloński włącznie z Collegium Medicum	7 606
szkoły spoza województwa	11 040

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

31 Uwaga! Wartości poniżej mogą być istotnie zaniżone w związku z brakami i błędami, które pojawiły się w momencie wprowadzania do systemu informacji o bezrobotnym absolwencie. Stąd zaleca się interpretację na bazie rozkładu procentowego, a nie liczebności bezwzględnych.

Tabela 27. Odsetek absolwentów uczelni, z których pochodzi najwięcej klientów małopolskich PUP (porównanie dla lat od 1999 do 2013)³²

szkoła wyższa \ rok ukończenia szkoły	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
inne małopolskie uczelnie	5,1%	6,4%	6,3%	7%	8%	13,6%	14,6%	11,7%	13,6%	14,2%	11,2%	12,3%	14%	13,8%	13,6%
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	0%	0%	4,1%	4,6%	3,4%	5,5%	6,6%	5,1%	6,6%	6,8%	6,8%	7,4%	5,9%	7,4%	9%
Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University	2,9%	4,2%	5,6%	3,4%	1,9%	2,5%	1,6%	1,4%	1,3%	1,7%	1,3%	0,9%	1,6%	2%	1,7%
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	11,7%	11,8%	9,5%	10,6%	10,5%	9,1%	9,8%	11%	8,4%	8,7%	9,2%	8,2%	9%	8,2%	7,8%
Akademia Ignatianum w Krakowie	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,7%	0,5%	0,8%	0,8%	0,9%	1%	1,5%	2%	1,7%	2,1%	0,6%
Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha	4,3%	2,1%	1,9%	1,5%	1,1%	1%	1,2%	1,1%	2,2%	2,1%	2%	2,2%	2,3%	2,3%	1,7%
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,7%	0,7%	1,8%	3,5%	4,4%	6,2%	5,7%	5,7%	6,1%	4,6%	4,9%
Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	0%	0%	0%	0%	0%	1,9%	1,3%	1,2%	1,1%	1,9%	1,6%	1,9%	1,9%	2,8%	0,3%
Politechnika Krakowska	9,3%	7,6%	8,4%	8,1%	9,1%	6,6%	6,3%	6,1%	5,6%	6,6%	6,8%	5,7%	6,7%	6%	10,7%
szkoły spoza województwa	22,3%	25,3%	29,6%	30,2%	30,9%	27,3%	21,3%	19,1%	18,8%	14,7%	15,2%	15,2%	15,7%	16,2%	23,4%
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	7,7%	9%	9,4%	9%	8,4%	8%	6%	5,5%	4,4%	4,6%	6,6%	5,4%	5,6%	5,4%	11,3%
Uniwersytet Jagielloński włącznie z Collegium Medicum	17%	14,2%	9,7%	12%	11,9%	11,2%	14,1%	17,2%	16,5%	16,2%	16,1%	17,2%	14,5%	8,7%	2%
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	12,2%	8,9%	8,4%	7%	6,3%	5,3%	6,6%	7,9%	8%	7,6%	7,9%	6,8%	5,3%	6,4%	6,9%
Uniwersytet Pedagogiczny	6,4%	8,7%	5,2%	5,1%	5,6%	5,9%	7,1%	7,9%	7,7%	7,1%	7,3%	8,2%	8,4%	12,5%	4,6%
Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	0,5%	1%	1,3%	1%	1,3%	0,9%	0,8%	0,5%	0,6%	0,5%	0,9%	0,9%	1,2%	1,6%	1,4%
N	376	1 648	2 227	3 305	4 078	4 185	4 752	4 367	3 968	4 526	5 416	5 580	5 106	4 147	346

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Uwaga! Dane dla 2013 r. z niepełnego roku sprawozdawczego.

Powyższa tabela pokazuje, jaki był udział absolwentów małopolskich uczelni w sumie osób kończących szkołę wyższą i zarejestrowanych w urzędach pracy. Odczytać zatem można z niej, z których szkół pochodzi najwięcej beneficjentów powiatowych urzędów pracy. Dane nie pokażą nam natomiast tego, których szkół absolwenci mają większą szansę bycia zarejestrowanymi, a których charakteryzuje szansa niższa. Kwestia ta rozważana będzie w dalszej części raportu.

Dane w tabeli wyraźnie wskazują, że **istotny odsetek klientów powiatowych urzędów pracy stanowią absolwenci szkół spoza województwa małopolskiego**. Nie zmienia się to od roku 1999 aż po kończący okres badawczy rok 2013. Zauważyć należy jednak, że od 2005 roku procent takich absolwentów zaczął regularnie spadać, by z 30,9% w roku 2003 osiągnąć 16,2% w 2012. Rok ubiegły ponownie wskazuje na wzrost odsetka bezrobotnych ze szkół spoza województwa (do 23,4%). Należy jednak zauważyć, że dane dla 2013 pochodzą z niepełnego roku sprawozdawczego, dlatego wynik w tym przypadku może jeszcze ulec zmianie.

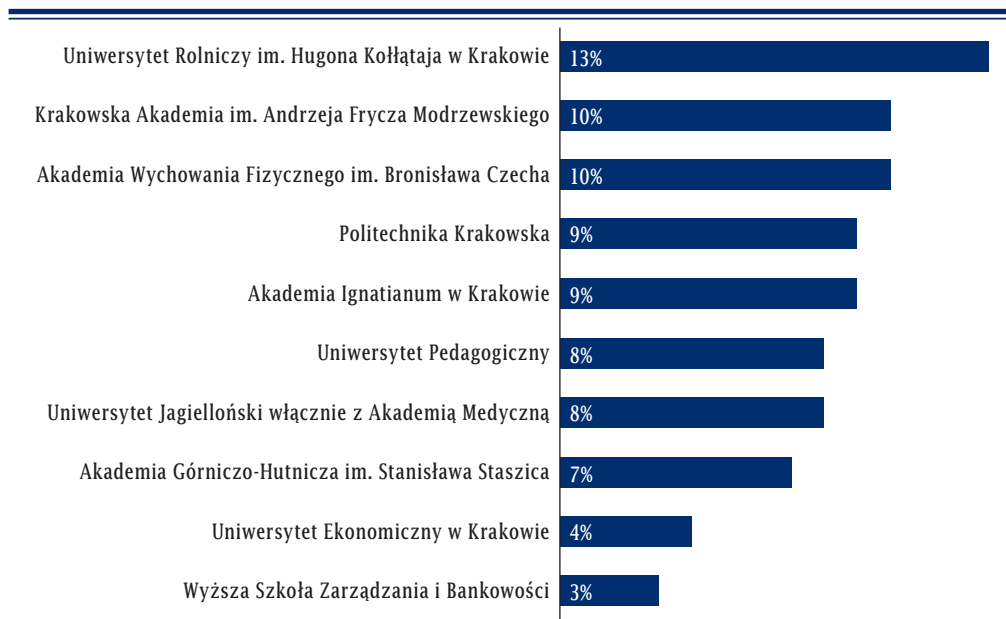
Stosunkowo duży procent bezrobotnych zarejestrowanych w PUP to byli studenci Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jednak AGH z roku na rok zmniejsza swój udział w ogóle absolwentów znajdujących się w rejestrach urzędów pracy. Z ko-

³² Uwaga! Wartości poniższe mogą być istotnie zaniżone w związku z brakami i błędami, które pojawiły się w momencie wprowadzania do systemu informacji o bezrobotnym absolwencie. Stąd zaleca się interpretację na bazie rozkładu procentowego, a nie liczebności bezwzględnych.

Ile coraz częściej do grupy absolwentów figurujących w PUP dołączają opuszczający **Krakovską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego**. O ile w latach 1999–2004 udział takich osób nie przekraczał 1%, o tyle od roku 2005 nieprzerwanie rośnie, aż do niemal 5% w roku ubiegłym.

Oprócz powyższych szkół istotny odsetek bezrobotnych stanowią absolwenci **państwowych wyższych szkół zawodowych** (PWSZ). Dane statystyczne wskazują, że jest to około 8% wszystkich bezrobotnych z dyplomem magistra lub licencjata, zarejestrowanych w PUP. Równocześnie możemy domniemywać, że w rzeczywistości odsetek ten jest nieco wyższy, bowiem w bazie często pojawia się opis szkoły bezrobotnego „inna szkoła spoza powiatu”. W kategorii tej – możemy się spodziewać – znajdują się absolwenci PWSZ.

Wykres 8. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP, w stosunku do ogólnej liczby absolwentów danej szkoły wyższej (porównana suma dla lat 2005–2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Jak zostało wcześniej wspomniane, aby określić realną szansę bycia zarejestrowanym jako bezrobotny, należy porównać liczbę zarejestrowanych absolwentów konkretnej uczelni z liczbą absolwentów tej szkoły.

Powyższy wykres prezentuje stosunek liczby absolwentów, którzy znaleźli się pod opieką powiatowych urzędów pracy, do ogólnej liczby osób opuszczających poszczególne krakowskie szkoły wyższe (na przestrzeni lat 2005–2012). Z danych wynika, iż **problem z samodzielnym znalezieniem zatrudnienia w największym stopniu dotyka studentów, którzy kończą studia na Uniwersytecie Rolniczym** (około jedna dziesiąta spośród nich stała się beneficjentami działań PUP), **na Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego, a także Akademii Wychowania Fizycznego**.

Z kolei w najlepszej sytuacji na rynku pracy (o ile charakteryzuje się ją w kontekście szansy na bycie zarejestrowanym bądź nie w PUP) znajdują się absolwenci **Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości**, którzy w zaledwie 3% po ukończeniu edukacji stają się bezrobotnymi. W tym przypadku pamiętać jednak należy o specyfice osób, które studiują w tej uczelni – często są to osoby już pracujące, a nawet pracujące i zatrudniające innych.

Co znamienne, **studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Akademii Górniczo-Hutniczej**, którzy według analizy w największym stopniu stanowią grupę absolwentów objętych opieką urzędów pracy, **pod względem stosunku bezrobotnych absolwentów do wszystkich osób uzyskujących w tych jednostkach wykształcenie wyższe wypadają zdecydowanie bardziej korzystnie**, ustępując jedynie dwóm mniejszym szkołom. Pamiętać jednak należy, że w raporcie uwzględniamy jedynie tych bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w małopolskich PUP. Zapewne realne wskaźniki rejestracji, z uwzględnieniem tej poza regionem, byłyby wyższe.

Tabela 28. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP w stosunku do ogólnej liczby absolwentów danej szkoły wyższej – w podziale na lata

szkoła wyższa \ rok ukończenia szkoły	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	8%	9%	6%	10%	12%	10%	6%	4%
Akademia Ignatianum w Krakowie	11%	6%	4%	10%	10%	15%	8%	9%
Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha	8%	7%	12%	12%	12%	9%	10%	8%
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	9%	12%	7%	11%	11%	10%	23%	7%
Politechnika Krakowska	12%	9%	4%	12%	16%	13%	9%	6%
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	5%	4%	3%	5%	5%	5%	5%	4%
Uniwersytet Jagielloński włącznie z Collegium Medicum	10%	9%	8%	9%	10%	9%	7%	3%
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	15%	15%	13%	16%	19%	11%	8%	8%
Uniwersytet Pedagogiczny	7%	6%	6%	8%	11%	9%	9%	10%
Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	4%	2%	2%	2%	3%	3%	3%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

W tabeli 28 przedstawiono dynamikę zmiany stosunku liczby bezrobotnych absolwentów do ogólnej liczby opuszczających mury krakowskich szkół wyższych, w podziale na poszczególne lata. Co charakterystyczne, dla niemal wszystkich wziętych pod uwagę uczelni wartość badanego wskaźnika w roku 2012 zmalała w porównaniu do wyjściowego dla analizy roku 2005. Utwierdza nas to w sformułowanym wcześniej przekonaniu, że **o ile w Małopolsce rośnie liczba zarejestrowanych w PUP absolwentów uczelni, o tyle odsetek wypuszczanych na rynek absolwentów nieposiadających zatrudnienia spada. Świadczyć to może – wbrew obowiązującym obiegowym opiniom – o zwiększeniu się liczby miejsc pracy skierowanych do młodych specjalistów w regionie, a co za tym idzie o poprawiającej się sytuacji osób opuszczających mury uczelni**. Wyjątek stanowi tutaj Uniwersytet Pedagogiczny, który zanotował wzrost odsetka z 7% w 2005 r. do 10% w 2012 r.

Najtrudniejszym momentem dla wchodzących na rynek pracy okazał się być kryzysowy rok 2009. W tym okresie wszystkie jednostki poza Akademią Ignatianum oraz Krakowską Akademią im. Frycza Modrzewskiego zanotowały najwyższy odsetek absolwentów zmagających się z problemem bezrobocia. Dla Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego krytycznym był z kolei rok 2011, kiedy to prawie co czwarty student uzyskujący jej dyplom trafił pod opiekę powiatowego urzędu pracy.

Na szczególną uwagę zasługuje Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości, dla której wskaźnik we wszystkich badanych latach osiągał najniższe wartości, nie przekraczając 4%. Optymizmem napawać może również fakt, iż absolwenci dwóch największych ośrodków akademickich – Uni-

wersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczo-Hutniczej – z roku na rok coraz mniej licznie zasilają grono bezrobotnych. W 2012 roku szkoły te zanotowały najniższe w przekroju całej analizy odsetki, wynoszące odpowiednio 3% i 4%.

4.4 Segmentacja absolwentów uczelni pod kątem ich sytuacji zawodowej

Bezrobotni absolwenci uczelni nie stanowią jednorodnej grupy. Dlatego też powinni być opisywani jako grupa wewnętrznie zróżnicowana. W tym celu – analogicznie do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – podzieleni zostali na trzy główne segmenty. Segmenty te wyróżniono na bazie relacji kończących uczelnie z powiatowymi urzędami pracy:

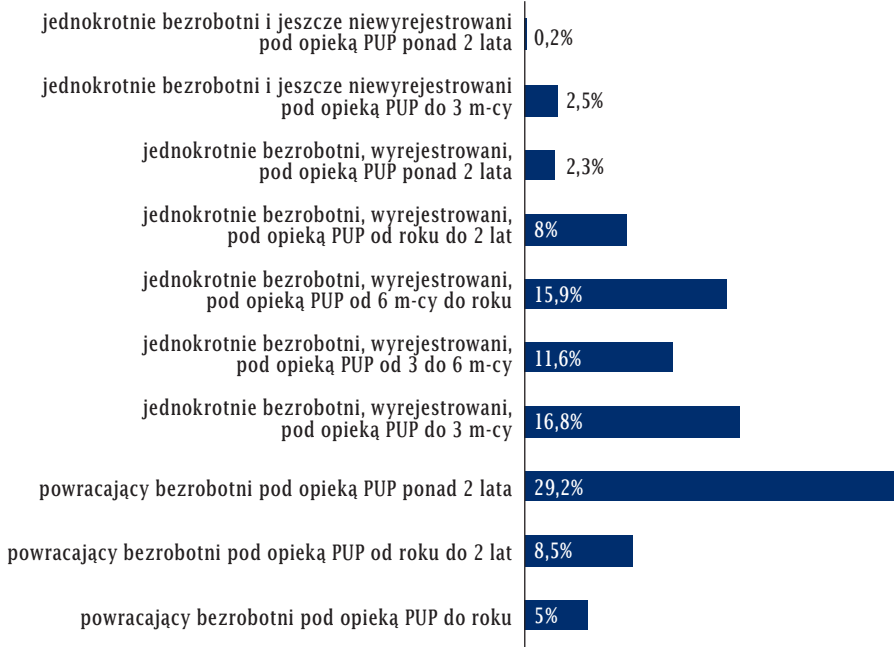
1. Powracający bezrobotni – do grupy tej należą osoby, które rejestrują się i wyrejestrowują, po czym wracają pod opiekę systemu. Osoby takie podejmują mniej lub bardziej skuteczne próby odnalezienia się na rynku pracy.
2. Jednokrotnie bezrobotni – osoby zarejestrowane i wyrejestrowane, które nie powróciły do systemu. Założyć możemy, że osobom tym powiodło się na rynku pracy.
3. Jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani.

Następnie każdy z segmentów podzielony został na podsegmenty wyróżnione ze względu na czas pozostawania pod opieką powiatowych urzędów pracy.

Dalsze analizy poświęcone zostaną dwóm, najbardziej interesującym nas grupom, tj. powracającym bezrobotnym oraz bezrobotnym jeden raz i wyrejestrowanym. Grupa trzecia jest bardzo mało liczna i złożona głównie z najmłodszego rocznika (kohorta 2013). Aby uniknąć zaburzenia wniosków płynących z przeprowadzonych analiz w części tej wyłączono z analiz rocznik najmłodszy (2013 r.), który jest pod opieką PUP zbyt krótko, aby formułować na jego temat wiarygodne wnioski.

Jaki odsetek absolwentów znajduje się w poszczególnych segmentach?

Poniższy wykres prezentuje podział absolwentów małopolskich uczelni, którzy znaleźli się pod opieką powiatowych urzędów pracy, na poszczególne segmenty bezrobotnych. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż – podobnie jak w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych – **największy odsetek stanowią osoby powracające do systemu i znajdujące się pod opieką PUP od ponad dwóch lat**. Ich problem ze znalezieniem zatrudnienia nie był jednorazowy, co może świadczyć o szczególnym niedostosowaniu zdobytych w ramach edukacji kompetencji i kwalifikacji do aktualnych wymogów rynku pracy, bądź też o niskiej motywacji do podejmowania zatrudnienia w ogóle. Do najbardziej licznie reprezentowanych przez absolwentów segmentów należą także jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, którzy byli beneficjentami PUP od sześciu miesięcy do roku oraz jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, będący beneficjentami PUP krócej niż trzy miesiące. Są to grupy mało zagrożone długotrwałym bezrobociem. Najmniej liczną kategorią okazali się jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, którym znalezienie zatrudnienia zajęło ponad dwa lata.

Wykres 9. Odsetek bezrobotnych w poszczególnych segmentach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999-2013.

Jaki jest rozkład segmentów w obrębie poszczególnych kohort absolwentów?

Ważnym czynnikiem, który może tłumaczyć przynależność do poszczególnych segmentów, jest rok ukończenia przez absolwenta uczelni. Podejrzewać możemy, że absolwenci starszych roczników już z samego faktu dłuższego przebywania na rynku pracy będą mieli większą szansę częściej być pod opieką PUP (powracający bezrobotni) niż absolwenci roczników młodszych. Ryzyko to uwzględnić powinniśmy podczas formułowania wniosków na temat ich szans na znalezienie pracy.

Tabela 29. Odsetek bezrobotnych (zarejestrowanych w małopolskich PUP) w poszczególnych segmentach w podziale na kohorty opuszczających uczelnie (bez kohorty 2013)

typ bezrobotnego \ rok ukończenia studiów	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	2%	4%	4%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	4%	5%	6%	12%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	4%	7%	8%	9%	8%	7%	6%	5%	5%	7%	7%	9%	17%	4%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	50%	45%	47%	41%	45%	45%	40%	39%	42%	43%	38%	34%	22%	21%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	16%	18%	15%	16%	15%	13%	14%	18%	17%	14%	13%	14%	16%	20%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	11%	9%	9%	9%	9%	8%	10%	11%	11%	9%	9%	12%	12%	17%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	9%	10%	9%	11%	13%	12%	16%	15%	13%	14%	15%	15%	16%	21%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	5%	5%	6%	7%	5%	8%	8%	6%	6%	8%	10%	8%	11%	4%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	3%	1%	3%	3%	2%	3%	2%	2%	2%	3%	4%	3%	1%	0%
	396	1786	2370	3436	4369	4726	5362	5013	4684	5485	6485	6258	5737	4539

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

W powyższej tabeli przedstawiono podział bezrobotnych absolwentów na poszczególne segmenty, w rozróżnieniu na kohorty opuszczające małopolskie uczelnie na przestrzeni lat 1999–2012. Charakterystyczny jest przede wszystkim malejący udział wśród ogółu bezrobotnych absolwentów osób powracających do systemu i znajdujących się pod opieką powiatowych urzędów pracy od ponad dwóch lat. Grupa ta stanowiła aż 50% wszystkich beneficjentów działań PUP, którzy wykształcenie wyższe zdobyli w roku 1999 i tylko 21% tych, którzy dyplom uzyskali w roku 2012. Pamiętać jednak należy, że niekoniecznie stanowi to podstawę do sformułowania wniosku o poprawiającą się sytuację rynkowej absolwentów uczelni, a raczej o większej szansie bycia powracającym bezrobotnym tych, którzy na rynku przebywają dłużej.

Z drugiej strony zwraca uwagę **systematyczny wzrost odsetka powracających bezrobotnych, będących w systemie do roku** (od 2% w roku 1999 do 12% w 2012³³). Jest to dość niepokojąca tendencja, która świadczyć może o pogarszającej się sytuacji raz zarejestrowanych absolwentów szkół wyższych. Dlatego też grupa ta zasługuje na naszą szczególną uwagę. Na względnie stałym i stosunkowo niskim poziomie (nie przekraczającym 4% na przestrzeni podanych analiz lat) utrzymuje się za to liczba absolwentów, którzy z pomocy urzędów pracy korzystali jednorazowo, ale przez okres ponad 24 miesięcy.

Szanse rynkowe absolwentów uczelni przedstawić należy na tle absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, co zaprezentowane zostało poniżej.

33 Jest to grupa zagrożona koniecznością pozostawania pod opieką PUP przez długi czas.

Tabela 30. Różnica w odsetku bezrobotnych (zarejestrowanych w małopolskich PUP) z wykształceniem wyższym oraz średnim zawodowym

typ bezrobotnego \ rok ukończenia studiów	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	-2%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	0%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	-2%	0%	1%	1%	0%	-2%	-2%	-3%	-3%	-2%	-4%	-4%	-7%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	-17%	-23%	-22%	-23%	-16%	-11%	-13%	-14%	-12%	-7%	-4%	3%	14%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	8%	12%	10%	10%	8%	7%	6%	6%	5%	4%	3%	3%	1%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	6%	5%	5%	5%	4%	3%	3%	4%	4%	3%	1%	3%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	6%	5%	4%	5%	5%	3%	5%	6%	4%	4%	4%	0%	1%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	1%	3%	3%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	-2%	-2%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	-3%	-1%	-1%	-2%	-1%	-1%	0%	-1%	-1%	-1%	-1%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Jak wynika z powyższego zestawienia, **sytuacja zawodowa osób posiadających wykształcenie wyższe jest dużo lepsza od tej, w której znajdują się posiadający wykształcenie średnie zawodowe**. Odsetek bezrobotnych, którzy powracają do PUP po pierwszym zarejestrowaniu się w nich ponad dwa lata wcześniej, jest zdecydowanie wyższy w gronie osób z wykształceniem średnim zawodowym. Przeważają oni również w kategorii powracających bezrobotnych pod opieką PUP od roku do dwóch lat. **Zauważyć można jednak tendencję do stopniowego zmniejszania się różnicy pomiędzy bezrobotnymi z wykształceniem wyższym i średnim zawodowym**. Ogólnie jednak rzecz biorąc, kończący szkoły wyższe znajdują się w bardziej stabilnej sytuacji na rynku pracy i częściej znajdują oni zatrudnienie dość szybko, tj. przed upływem trzech miesięcy od momentu wpisu do rejestru bezrobotnych.

Jakie cechy zwiększają szansę na przynależność absolwentów do poszczególnych segmentów^{34?}

W tej części raportu zwrócimy uwagę na czynniki, które różnicują szanse przynależności bezrobotnych absolwentów do konkretnych, wyróżnionych segmentów. Czynniki te to: fakt posiadania wyższego wykształcenia, płeć, zawód, do wykonywania którego predestynowany jest absolwent, oraz szkoła, której jest absolwentem.

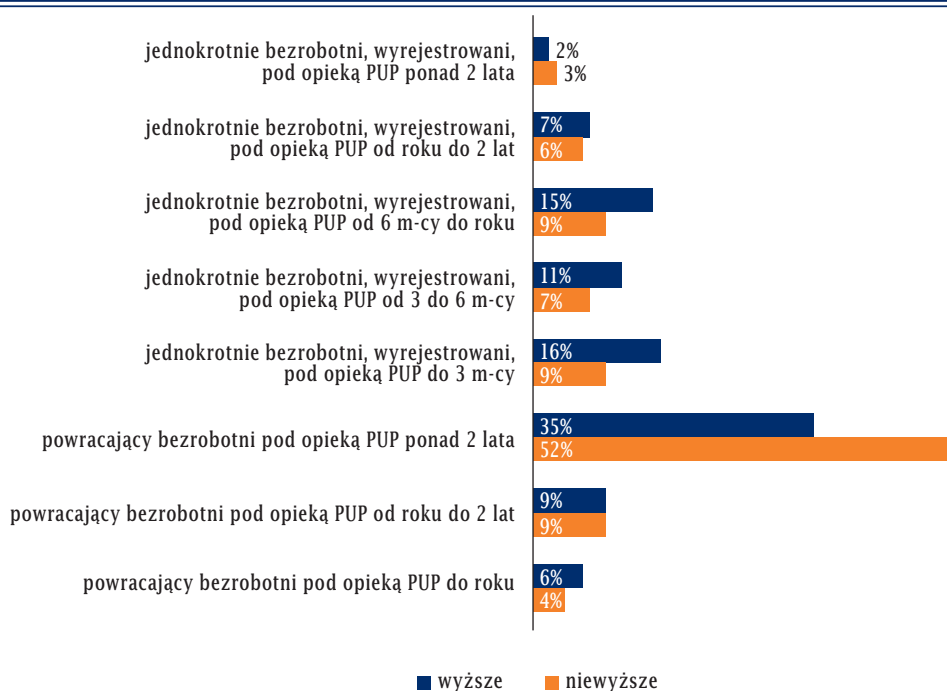
Jak pokazuje poniższy wykres wśród osób bezrobotnych nieposiadających wykształcenia wyższego największy odsetek (52%) zaliczany jest do kategorii bezrobotnych powracających do systemu i przebywających pod opieką PUP od ponad dwóch lat. Segment ten najliczniej reprezentowany jest również przez absolwentów szkół wyższych, jednak przynależy do niego mniej, bo tylko 35% z nich. Można zatem sformułować wniosek, który potwierdzony został m.in. wynikami Bilansu Kapitału Ludzkiego w Polsce³⁵, że **wykształcenie wyższe zwiększa**

³⁴ Analiza została przeprowadzona bez rocznika 2013 (zbyt krótki czas od momentu zarejestrowania do wyciągnięcia wniosków).

³⁵ M. Jelonek, D. Szklarczyk, *Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych na rynku pracy* [w:] J. Górniak (red.), *Młodość czy doświadczenie*, Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2013.

szansę na posiadanie pracy przez absolwenta – w tym przypadku wiąże się to ze skróceniem okresu pozostawania na bezrobociu. Innymi słowy absolwenci uczelni nie tylko przeciętnie rzadziej rejestrowani są w PUP-ach, ale też krócej przebywają pod ich opieką, co istotnie obniża koszty ich utrzymania w systemie.

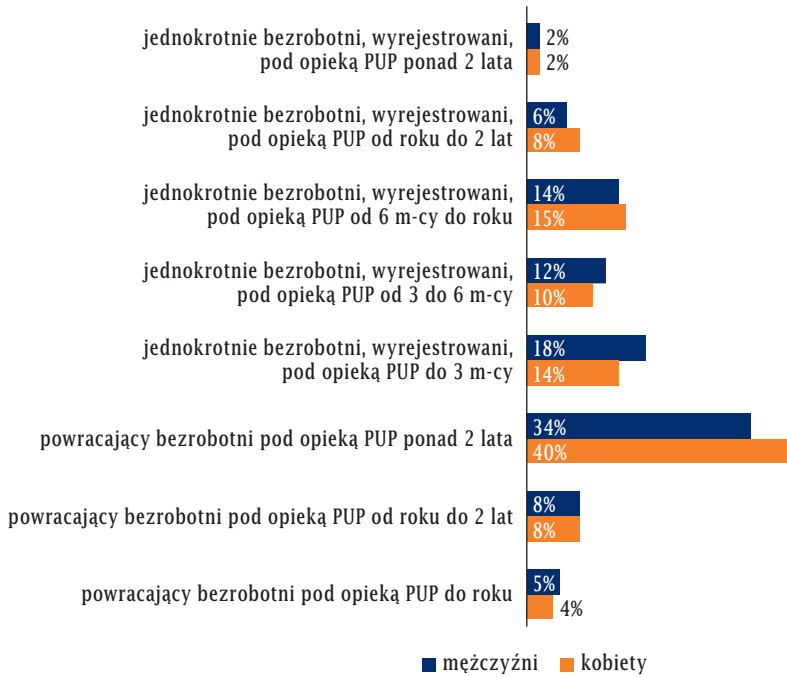
Wykres 10. Przynależność do segmentu a poziom wykształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP (wyższy – niewyższy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Znacząca różnica pomiędzy odsetkiem osób z wyższym wykształceniem i bez niego notowana jest także w segmencie jednokrotnych bezrobotnych, wyrejestrowanych i będących beneficjentami urzędów pracy do trzech miesięcy. Do tej kategorii zaliczanych jest odpowiednio 16% absolwentów uczelni i tylko 9% badanych, którzy swoją edukację skończyli na wcześniejszych szczeblach. Wskazuje to na fakt, iż posiadającym dyplom uczelni wyższej, nawet jeśli trafiają pod opiekę urzędów pracy, stosunkowo łatwiej i szybciej przychodzi znalezienie zatrudnienia.

Kolejnym czynnikiem istotnie zmieniającym szanse bezrobotnych na szybsze znalezienie zatrudnienia jest płeć poszukującego pracy – **mężczyźni wydają się znajdować w lepszej sytuacji niż kobiety**. Najogólniej rzecz ujmując – w grupie bezrobotnych absolwentek znajduje się istotnie więcej powracających bezrobotnych, i to tych, które znajdują się pod opieką PUP od ponad dwóch lat. Wśród mężczyzn odnotowano wyższy odsetek jednokrotnie zarejestrowanych, którzy do systemu nie powracają.

Wykres 11. Przynależność do segmentu a płeć bezrobotnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Powyższy wykres prezentuje segmenty zarejestrowanych w urzędach pracy absolwentów w podziale na płeć bezrobotnego. Największy odsetek pozostających bez zatrudnienia należy do kategorii osób powracających do systemu i będących pod opieką powiatowych urzędów pracy od ponad dwóch lat. Nieznacznie przodują tu kobiety (40% wobec 34% mężczyzn). W pozostałych segmentach wartości dla obu płci kształtują się na zbliżonym poziomie. Najmniej liczną kategorią dla obydwu grup są jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata oraz powracający, pod opieką PUP do roku. Odsetek kobiet i mężczyzn w tych segmentach wynosi w pierwszym przypadku 2% dla obydwu płci, w drugim odpowiednio 5% dla mężczyzn oraz 4% dla kobiet.

Czas pozostawania pod opieką powiatowych urzędów pracy zależy jest od wyuczonego zawodu/kierunku kształcenia bezrobotnego absolwenta. Najogólniej rzecz ujmując **w najtrudniejszej sytuacji rynkowej znajdują się: specjaliści nauczania i wychowania, specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania oraz specjaliści z dziedziny prawa i nauk społecznych**. A zatem, mimo dużego udziału w ogóle bezrobotnych absolwentów dziedzin ścisłych, zazwyczaj absolwenci ci szybko znajdują zatrudnienie.

Tabela 31. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP

kierunek kształcenia bezrobotnego segmenty bezrobotnych	specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	specjaliści do spraw zdrowia	specjaliści nauczania i wychowania	specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	4%	5%	5%	4%	5%	5%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	8%	8%	8%	8%	7%	8%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	28%	28%	41%	43%	29%	34%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	19%	19%	17%	11%	22%	16%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	13%	15%	9%	9%	13%	11%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	17%	17%	11%	15%	16%	15%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	8%	7%	6%	8%	6%	8%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	2%	1%	2%	3%	2%	3%
	14405	2988	8223	11024	1315	11855

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Jak pokazuje powyższa tabela, specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania oraz specjaliści nauczania i wychowania są grupą najbardziej borykającą się z długotrwałą zależnością od pomocy PUP spośród badanych kategorii. Ci pierwsi aż w 43% należą do grupy powracających bezrobotnych będących pod opieką PUP ponad dwa lata. Dla specjalistów nauczania i wychowania procent ten wynosi odpowiednio 41%³⁶. Specjalizujący się w prawie, dziedzinach społecznych i kulturze także w dużej mierze zasilają ten segment bezrobotnych, odnotowując wynik plasujący się na poziomie 34%. Sytuacja ta może być pochodną małego zapotrzebowania na tego typu specjalistów na rynku pracy, a także zbyt dużą liczbą absolwentów kierunków ekonomicznych, pedagogicznych oraz społecznych. **Stosunkowo duży odsetek specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (22%), specjalistów do spraw zdrowia oraz nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (19%) relatywnie szybko po zarejestrowaniu się w PUP (przed upływem 3 miesięcy) znajduje zatrudnienie i do systemu już nie wraca.**

36 Choć w tym przypadku fakt pozostawiania przez dłuższy czas na bezrobociu jest wypadkową posiadanych kwalifikacji i płci absolwenta (dominują kobiety).

Tabela 32. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP (grupa specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych)

segment bezrobotnych zawód	powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	N
fizycy i astronomowie	5,6%	7,8%	13,7%	32,2%	15,6%	16,7%	6,7%	270
chemicy	5,5%	8,4%	24,7%	18%	15,4%	18,8%	7,1%	829
specjaliści nauk o ziemi	5,1%	10,2%	27,1%	17,5%	13,5%	17,2%	7,3%	1 069
matematycy, statystycy i pokrewni	4,9%	8,3%	27,1%	23,9%	13,6%	13,9%	6,5%	447
biolodzy i pokrewni	4,2%	10%	22,4%	15,3%	14,5%	20,9%	9,9%	998
specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	4,8%	11,4%	31,1%	12,4%	11,2%	16,3%	9,6%	2 314
specjaliści do spraw ochrony środowiska	3,9%	9%	30,8%	11,3%	11,9%	20%	10,9%	826
inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	5,6%	6,7%	30,8%	19%	14,5%	15,2%	6,2%	837
inżynierowie budownictwa	6,2%	8,8%	22,9%	27,1%	14,9%	15,9%	4%	1 031
inżynierowie inżynierii środowiska	6,1%	9,5%	25,8%	16,3%	12%	20%	8,7%	2 664
inżynierowie mechanicy	5,8%	7,8%	24,6%	24,7%	16,1%	14,2%	5,7%	1 358
inżynierowie chemicy i pokrewni	5,9%	7,6%	23,8%	18,7%	15%	19%	8,4%	1 136
inżynierowie górnictwa, metalurgii i pokrewni	5,4%	8,8%	24,6%	21,7%	15,7%	15,4%	6,7%	1 233
inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	6,5%	7,4%	22,3%	26,3%	14,4%	15,9%	6,3%	1 117
inżynierowie elektrycy	6,6%	8,1%	20,8%	30,6%	12,9%	15,8%	3,7%	519
inżynierowie elektronicy	3,2%	11%	19,2%	29%	15,1%	15,8%	4,4%	317
inżynierowie telekomunikacji	7,5%	6,3%	18,8%	36,3%	15%	12,5%	2,5%	80
architekci	6,7%	8,3%	24,6%	21,1%	14,1%	19,1%	5,4%	760
architekci krajobrazu	2,5%	11,9%	33,1%	17,8%	16,9%	14,4%	1,7%	118
projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	4,7%	4,7%	37,2%	16,3%	9,3%	22,1%	4,7%	86
kartografowie i geodeci	5,9%	7%	23,4%	23,7%	13,2%	20,3%	5,6%	713
projektanci grafiki i multimediów	7,1%	8,8%	41,2%	11,5%	13,7%	7,7%	7,7%	182

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Przedstawiona wyżej tabela prezentuje podział na segmenty bezrobotnych przedstawicieli poszczególnych zawodów zaliczanych do kategorii specjalistów w zakresie nauk fizycznych, matematycznych i technicznych. Z danych tych wynika, iż grupą szczególnie narażoną na powroty do powiatowych urzędów pracy są **projektanci grafiki i multimediów**. Spośród nich aż 41,2% zaliczanych jest do segmentu powracających bezrobotnych, pozostających pod opieką PUP ponad dwa lata. Jednak wiązać się to może ze specyfiką branży: bardziej niż długotrwałe zatrudnienie charakterystyczna jest dla niej praca przy pojedynczych zleceniach, przedzielona okresami pozostawania na bezrobociu. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku **projektantów wzornictwa przemysłowego i odzieży oraz architektów krajobrazu** (odsetki odpowiednio 37,2% i 33,1%). Równocześnie ogólny odsetek bezrobotnych należących do tych grup jest raczej niski.

Wśród bezrobotnych, którzy po ukończeniu edukacji zostali zarejestrowani w urzędzie pracy i mimo upływu ponad dwunastu miesięcy nie znaleźli zatrudnienia, zwraca uwagę **wysoki udział specjalistów do spraw ochrony środowiska**. Do omawianego segmentu zalicza się niemal 11% bezrobotnych z tej branży, a także 9,9% biologów i 9,6% **specjalistów w zakresie rolnictwa i leśnictwa**.

Z kolei **najszybciej ze znalezieniem zatrudnienia radzą sobie inżynierowie telekomunikacji oraz fizycy i astronomowie**. Blisko jedna trzecia z nich, jeśli trafia już pod opiekę urzędów pracy, przestaje być beneficjentem ich pomocy przed upływem trzech miesięcy, a potem do systemu już nie wraca. Wniosek ten jest zgodny z ogólną, potwierdzoną w wielu badaniach tezą o relatywnie dobrej sytuacji zawodowej tych specjalistów.

Znajdująca się poniżej tabela pokazuje podział segmentów bezrobotnych absolwentów według poszczególnych małopolskich uczelni wyższych. **Do grupy osób najdłużej borykających się ze znalezieniem zatrudnienia** (bezrobotnych powracających do systemu i będących pod opieką PUP ponad dwa lata) **należą przedstawiciele Wyższej Szkoły Biznesu – National-Louis University (36%), Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu (34%), Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości (32%), Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (30%) oraz innych, mniejszych, niepublicznych szkół małopolskich (31%)**.

Pamiętać jednak należy, że czynnikiem istotnie warunkującym szanse rynkowe absolwentów jest kierunek kształcenia. W wymienionych szkołach przeważają studenci kierunków społecznych i ekonomicznych, którym rynek pracy jest mało przychylny. Ponadto dane należy interpretować w kontekście przedstawionych w kolejnej tabeli zestawień liczby absolwentów będących pod opieką PUP z liczbą absolwentów opuszczających rokrocznie mury uczelni. Przykładowo, w przypadku Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie odsetek absolwentów zarejestrowanych w systemie jest relatywnie niski (możliwe, że wielu absolwentów znajduje pracę bez pomocy instytucji publicznych). Z drugiej strony już zarejestrowani znajdują pracę relatywnie dłużej niż np. absolwenci AGH. Jednak i w tym przypadku działa zapewne efekt kierunku, a nie konkretnej uczelni.

Najszybciej, bo po upływie mniej niż trzech miesięcy od rejestracji w PUP, **zatrudnienie znajdują bezrobotni absolwenci Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej, a także Akademii Wychowania Fizycznego i Uniwersytetu Pedagogicznego**. Wniosek ten jest ciekawy w kontekście wcześniejszej tezy o większych problemach ze znalezieniem pracy wśród absolwentów kierunków pedagogicznych. Jak widać za nienajlepszą sytuacją tych absolwentów odpowiadać mogą inne szkoły kształcące w tym kierunku. Studenci z wymienionych wyżej uczelni reprezentują segment bezrobotnych jednorazowych, wyrejestrowanych i będących beneficjentami urzędów pracy krócej niż kwartał, osiągając odpowiednio wartości wskaźnika: 22% dla AGH i PK oraz 21% dla AWF i UP.

Przeciętną sytuacją na rynku pracy charakteryzują się kończący największą małopolską uczelnię wyższą – Uniwersytet Jagielloński. 27% jej zarejestrowanych w urzędach pracy absolwentów pozostaje pod ich opieką przez okres powyżej dwóch lat.

Tabela 33. Przynależność do segmentu a uczelnia, w której kształcili się bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP

szkół wyższych	segment bezrobotnych														
	inne małopolskie uczelnie	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	Akademia Ignatianum w Krakowie	Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Chęcińskiego	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	Politechnika Krakowska	szkoły spoza województwa	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	Uniwersytet Jagielloński włącznie z Collegium Medicum	Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	Uniwersytet Pedagogiczny	Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	5%	3%	5%	5%	5%	6%	6%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	7%	6%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	10%	9%	9%	7%	11%	9%	10%	9%	8%	10%	7%	9%	9%	9%	8%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	31%	34%	36%	25%	25%	26%	28%	26%	25%	31%	30%	27%	30%	28%	32%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	12%	11%	12%	22%	18%	21%	13%	15%	22%	17%	19%	19%	14%	21%	16%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	11%	8%	12%	15%	9%	14%	12%	11%	14%	11%	13%	14%	11%	10%	10%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	18%	15%	14%	17%	18%	17%	18%	18%	18%	15%	17%	17%	18%	15%	16%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	9%	14%	9%	8%	12%	6%	10%	13%	6%	8%	6%	8%	11%	7%	9%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	4%	6%	3%	1%	2%	1%	3%	2%	1%	3%	2%	2%	2%	2%	2%
N	6208	2469	983	4948	572	941	1831	678	3573	10693	3376	7490	3702	3918	489

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łączne dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

V. Aneksy

Rozdział 1

Tabela 34. Odsetek absolwentów szkół zasadniczych zawodowych, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	2%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	3%	2%	3%	3%	4%	7%	16%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	4%	4%	4%	5%	6%	7%	8%	8%	8%	8%	11%	15%	30%	4%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	79%	78%	77%	74%	70%	68%	61%	64%	61%	54%	48%	36%	5%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	5%	4%	4%	5%	6%	5%	8%	11%	12%	9%	7%	8%	12%	13%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	2%	2%	2%	3%	3%	3%	6%	5%	4%	6%	7%	9%	10%	16%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	2%	3%	3%	3%	4%	4%	7%	5%	6%	8%	9%	12%	14%	20%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	2%	3%	3%	3%	4%	7%	4%	4%	3%	5%	8%	8%	12%	2%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	4%	5%	5%	5%	5%	4%	3%	1%	2%	4%	4%	3%	0%	0%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	2%	4%	10%	29%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	0%	0%
N w tys.	1,8	7,6	6,8	6,5	6,1	1,2	2,9	2,3	1,9	2,2	3,3	3,3	3,2	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Tabela 35. Odsetek absolwentów szkół średnich zawodowych, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	4%	2%	2%	3%	3%	2%	3%	3%	3%	2%	3%	4%	6%	14%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	6%	7%	7%	8%	8%	9%	8%	8%	8%	9%	11%	13%	24%	7%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	67%	68%	69%	64%	61%	56%	53%	53%	54%	50%	42%	31%	8%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	8%	6%	5%	6%	7%	6%	8%	12%	12%	10%	10%	11%	15%	18%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	5%	4%	4%	4%	5%	5%	7%	7%	7%	6%	8%	9%	12%	15%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	3%	5%	5%	6%	8%	9%	11%	9%	9%	10%	11%	15%	15%	20%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	3%	4%	3%	4%	4%	8%	7%	5%	5%	7%	10%	10%	13%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	3%	4%	4%	4%	4%	4%	3%	2%	3%	4%	5%	4%	1%	0%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	6%	20%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
N w tys.	1,5	9	8,4	9,2	7,2	8,4	7,1	5	3,7	4,4	5,7	5,2	4,9	4,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Tabela 36. Odsetek absolwentów szkół średnich ogólnokształcących, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	7%	3%	4%	4%	4%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	4%	6%	14%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	6%	6%	6%	8%	8%	7%	6%	6%	6%	7%	10%	11%	22%	7%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	63%	64%	66%	63%	61%	59%	57%	57%	56%	52%	42%	31%	6%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	8%	7%	6%	7%	7%	7%	8%	10%	10%	9%	11%	12%	16%	18%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	5%	5%	5%	4%	5%	6%	6%	7%	6%	8%	9%	13%	15%	19%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	4%	5%	6%	6%	7%	8%	10%	9%	10%	8%	9%	13%	14%	19%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	4%	5%	3%	5%	5%	8%	8%	6%	6%	7%	9%	9%	12%	5%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	2%	4%	4%	3%	4%	4%	3%	2%	3%	5%	5%	4%	1%	0%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	7%	18%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%
N w tys.	0,5	2	2	2,5	3,4	3,3	4,9	4	3,4	3,7	4,2	4,3	3,6	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Rozdział 2

Tabela 37. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów nauczania i wychowania

	częstość	procent ważnych
nauczyciel biologii	315	2,9%
nauczyciel geografii	305	2,8%
nauczyciel historii	497	4,6%
nauczyciel informatyki – technologii informacyjnej	130	1,2%
nauczyciel języka angielskiego	823	7,7%
nauczyciel języka polskiego	1 051	9,8%
nauczyciel matematyki	428	4%
nauczyciel plastyki	142	1,3%
nauczyciel religii	102	1%
nauczyciel wychowania fizycznego	1 025	9,6%
nauczyciel nauczania początkowego	658	6,1%
nauczyciel przedszkola	356	3,3%
pedagog	2 782	26%
nauczyciel upośledzonych umysłowo – oligofrenopedagog	100	0,9%
pedagog szkolny	501	4,7%
wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	305	2,8%

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.*

Tabela 38. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów z dziedzin prawa, dziedzin społecznych i kultury

kierunek kształcenia	częstość	procent
prawnik legislator	740	4,5%
pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	1554	9,4%
bibliotekoznawca	183	1,1%
ekonomista	5499	33,3%
kulturoznawca	633	3,8%
socjolog	743	4,5%
filozof	252	1,5%
historyk	552	3,3%
politolog	1283	7,8%
psycholog	823	5%
specjalista pracy socjalnej	174	1,1%
dziennikarz	259	1,6%
filolog - filologia obcojęzyczna	1253	7,6%
filolog - filologia polska	755	4,6%
artysta grafik	115	0,7%
artysta malarz	110	0,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Tabela 39. Małopolskie szkoły wyższe

	Uczelnie	Miasto	Charakter uczelni
1.	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	Kraków	publiczna
2.	Akademia Muzyczna	Kraków	publiczna (artystyczna)
3.	Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki	Kraków	publiczna (artystyczna)
4.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha	Kraków	publiczna
5.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego	Kraków	niepubliczna
6.	Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia	Kraków	niepubliczna
7.	Małopolska Szkoła Wyższa	Brzesko	niepubliczna
8.	Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	Tarnów	niepubliczna
9.	Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa im. Józefa Dietla	Kraków	niepubliczna
10.	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego	Kraków	publiczna (artystyczna)
11.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	Nowy Sącz	publiczna
12.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu	Oświęcim	publiczna
13.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	Tarnów	publiczna
14.	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	Nowy Targ	publiczna
15.	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki	Kraków	publiczna
16.	Uniwersytet Ekonomiczny	Kraków	publiczna
17.	Uniwersytet Jagielloński	Kraków	publiczna
18.	Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II	Kraków	niepubliczna
19.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej	Kraków	publiczna
20.	Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja	Kraków	publiczna
21.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego "Apeiron"	Kraków	niepubliczna
22.	Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University	Nowy Sącz	niepubliczna
23.	Wyższa Szkoła Ekonomiczna	Bochnia	niepubliczna
24.	Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki	Kraków	niepubliczna
25.	Wyższa Szkoła Europejska im. Ks. Józefa Tischnera	Kraków	niepubliczna
26.	Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna "Ignatianum"	Kraków	niepubliczna
27.	Wyższa Szkoła Handlowa (uczelnia zlikwidowana)	Kraków	niepubliczna
28.	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości	Nowy Sącz	niepubliczna
29.	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu	Chrzanów	niepubliczna
30.	Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii	Sucha Beskidzka	niepubliczna
31.	Wyższa Szkoła Ubezpieczeń	Kraków	niepubliczna
32.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	Kraków	niepubliczna
33.	Profesjonalna Szkoła Biznesu Szkoła Wyższa w Krakowie (uczelnia zlikwidowana)	Kraków	niepubliczna
34.	Wyższa Szkoła Nauk Ekonomicznych i Społecznych w Kętach (uczelnia zlikwidowana)	Kęty	niepubliczna
35.	Wyższa Szkoła Zarządzania The Polish Open University	Kraków	niepubliczna
36.	Wyższa Szkoła Marketingu i Biznesu Kraków (uczelnia w likwidacji)	Kraków	niepubliczna
37.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu	Kraków	niepubliczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Ocena wpływu projektów zrealizowanych dzięki funduszom europejskim przez uczelnie wyższe z terenu województwa małopolskiego na wzrost konkurencyjności gospodarczej regionu oraz wzmocnienie potencjału sektora badawczo-naukowego w województwie (<http://www.politykarozwoju.obserwatoria.malopolska.pl/Files.mvc/134/Rapor>) oraz bazy Syriusz.

Tabela 40. Liczba i odsetek absolwentów małopolskich uczelni

rok	liczebności				procent w całości							
	publiczne		niepubliczne		publiczne		niepubliczne		publiczne (suma)	niepubliczne (suma)	M (suma)	K (suma)
	M	K	M	K	M	K	M	K				
1999	6 737	10 774	907	1 616	33,6%	53,8%	4,5%	8,1%	87,4%	12,6%	38,2%	61,8%
2000	7 787	11 422	1 117	2 055	34,8%	51%	5%	9,2%	85,8%	14,2%	39,8%	60,2%
2001	7 757	12 800	1 398	2 783	31,4%	51,7%	5,7%	11,2%	83,1%	16,9%	37%	63%
2002	8 176	12 738	1 433	2 668	32,7%	50,9%	5,7%	10,7%	83,6%	16,4%	38,4%	61,6%
2003	9 069	14 759	1 232	2 554	32,8%	53,4%	4,5%	9,2%	86,3%	13,7%	37,3%	62,7%
2004	9 097	15 165	1 583	3 638	30,9%	51,4%	5,4%	12,3%	82,3%	17,7%	36,2%	63,8%
2005	9 945	17 607	1 679	3 631	30,3%	53,6%	5,1%	11%	83,8%	16,2%	35,4%	64,6%
2006	9 827	17 895	2 187	4 393	28,6%	52,2%	6,4%	12,8%	80,8%	19,2%	35%	65%
2007	10 808	18 525	2 563	5 588	28,8%	49,4%	6,8%	14,9%	78,3%	21,7%	35,7%	64,3%
2008	10 674	18 718	2 884	6 317	27,7%	48,5%	7,5%	16,4%	76,2%	23,8%	35,1%	64,9%
2009	11 509	20 147	3 166	6 861	27,6%	48,3%	7,6%	16,5%	75,9%	24,1%	35,2%	64,8%
2010	13 072	24 321	3 391	7 656	27%	50,2%	7%	15,8%	77,2%	22,8%	34%	66%
2011	16 173	26 369	3 694	8 742	29,4%	48%	6,7%	15,9%	77,4%	22,6%	36,1%	63,9%
2012	16 654	26 413	3 880	9 025	29,8%	47,2%	6,9%	16,1%	76,9%	23,1%	36,7%	63,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS-BDL.

K – kobiety

M – mężczyźni

Tabela 41. Podstawowe charakterystyki badanych

cecha		częstość	procent
stan cywilny	kawaler – panna	221 955	80%
	żonaty – zamężna	54 160	20%
płeć	K – kobieta	155 517	56%
	M – mężczyzna	120 598	44%
miejsce urodzenia	poza miastem	147 451	64%
	miasto	84 469	36%
typ absolwenta	absolwenci, którzy znaleźli się w systemie po studiach i nie kontynuowali kształcenia na uczelni	72 494	88%
	absolwenci, którzy znaleźli się w systemie tuż po studiach, a później kontynuowali kształcenie na uczelni	9 930	12%
	absolwenci zarejestrowani po ukończeniu szkoły niższego stopnia, którzy kontynuowali naukę na studiach	95	0%
staż pracy	zero lat pracy	137 204	50%
	do sześciu miesięcy	231	0%
	od sześciu miesięcy do roku	265	0%
	od roku do dwóch lat	735	0%
	powyżej dwóch lat do pięciu lat	414	0%
	powyżej pięciu lat	137 193	50%
znajomość języków	jeden język	100 011	54%
	dwa języki	75 516	40%
	trzy języki i więcej	10 524	6%
czas pozostawania pod opieką PUP	do trzech miesięcy	50 891	20%
	od czterech do sześciu miesięcy	23 310	9%
	od 7 do 12 miesięcy	35 421	14%
	od 13 do 24 miesięcy	37 286	15%
	powyżej 24 miesięcy	108 500	42%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane połączone 1999–2013.

Tabela 42. Wykształcenie bezrobotnych absolwentów

bezzrobotni absolwenci		poziom wykształcenia	częstość	procent ważnych
poziom wykształcenia (w momencie pojawienia się w systemie PUP)	brak, podstawowe, gimnazjalne		1 656	1%
	zasadnicze zawodowe		54 195	18%
	średnie zawodowe		87 911	29%
	średnie ogólnokształcące		46 521	15%
	pomaturalne/ policealne		11 443	4%
	wyższe		60 091	20%
poziom wykształcenia (ostateczny)	brak, podstawowe, gimnazjalne		1 735	1%
	zasadnicze zawodowe		48 837	16%
	średnie zawodowe		82 364	27%
	średnie ogólnokształcące		37 667	12%
	pomaturalne/policealne		17 890	6%
	wyższe		82 666	27%
	co najwyżej techniczne		1 842	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Dane połączone 1999–2013.

Tabela 43. Zawód/kierunek kształcenia badanego

zawód/kierunek kształcenia	częstość	procent ważnych	zawód/kierunek kształcenia	częstość	procent ważnych
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektory generalni	45	0,02%	sprzedawcy i pokrewni	23 071	9,51%
kierownicy do spraw zarządzania i handlu	223	0,09%	pracownicy opieki osobistej i pokrewni	225	0,09%
kierownicy do spraw produkcji i usług	167	0,07%	pracownicy usług ochrony	968	0,40%
kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	132	0,05%	rolnicy produkcji towarowej	1 633	0,67%
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	19 947	8,22%	leśnicy i rybacy	25	0,01%
specjaliści do spraw zdrowia	4 362	1,80%	rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	496	0,20%
specjaliści nauczania i wychowania	11 670	4,81%	robotnicy budowlani i pokrewni - z wyłączeniem elektryków	8 485	3,50%
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	16 231	6,69%	robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	13 521	5,57%
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1 931	0,80%	rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	811	0,33%
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	18 716	7,71%	elektrycy i elektronicy	4 424	1,82%
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	27 324	11,26%	robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	10 538	4,34%
średni personel do spraw zdrowia	9 801	4,04%	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	1 336	0,55%
średni personel do spraw biznesu i administracji	16 705	6,88%	monterzy	526	0,22%
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	3 292	1,36%	kierowcy i operatorzy pojazdów	2 881	1,19%
technicy informatycy	3 656	1,51%	pomoce domowe i sprzątaczk	661	0,27%
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	8 360	3,44%	robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	43	0,02%
pracownicy obsługi klienta	4 250	1,75%	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3 914	1,61%
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3 787	1,56%	pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	453	0,19%
pozostali pracownicy obsługi biura	301	0,12%	sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	23	0,01%
pracownicy usług osobistych	17 354	7,15%	ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	392	0,16%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane połączone 1999–2013.

Pozostałe tabele i wykresy

Tabela 44. Liczba propozycji skierowanych do osób bezrobotnych a typ bezrobotnego

typ bezrobotnego	liczba propozycji skierowanych do bezrobotnego	jedna propozycja	od dwóch do pięciu propozycji	od sześciu do dziesięciu propozycji	od jedenastu do dwudziestu propozycji	powyżej dwudziestu propozycji
powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku		45,5%	48,1%	5,5%	0,8%	0%
powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat		39,4%	51,6%	7,9%	1,1%	0%
powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata		29,9%	51,7%	14,2%	3,8%	0,3%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy		79,4%	19,9%	0,6%	0,1%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy		63,5%	35,2%	1%	0,2%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku		52,2%	45,1%	2,5%	0,1%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat		41,3%	51%	7,2%	0,5%	0%
jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata		34,4%	48,1%	14%	3,5%	0,1%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy		32,3%	55,3%	9,8%	2,5%	0,1%
jednokrotnie bezrobotni i jeszcze niewyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata		4,5%	37,4%	35,7%	20%	2,5%
N		44 702	59 194	13 182	3 250	279

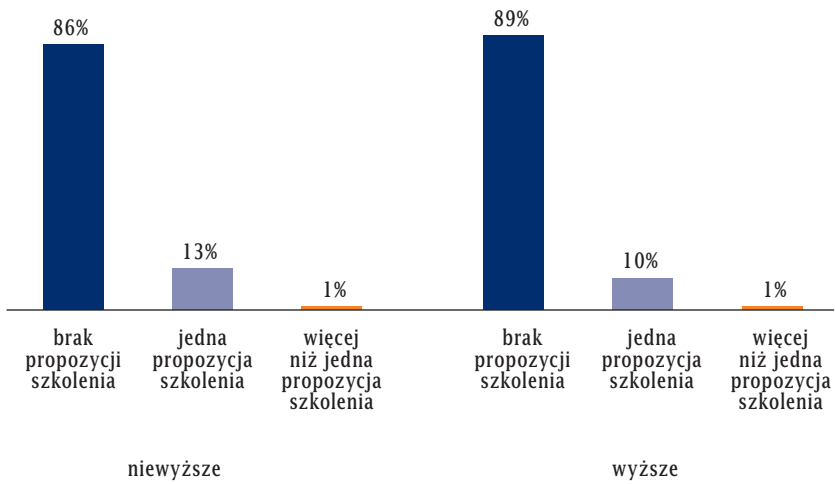
*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.*

Tabela 45. Liczba propozycji skierowanych do osób bezrobotnych a wykształcenie i typ bezrobotnego

poziom wykształcenia typ bezrobotnego			liczba propozycji skierowanych do bezrobotnego				
			jedna propozycja	od dwóch do pięciu propozycji	od sześciu do dziesięciu propozycji	od jedenastu do dwudziestu propozycji	powyżej dwudziestu propozycji
niewyższe	typ bezrobotnego	powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	46%	47,6%	5,5%	0,9%	0%
		powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	40,1%	51,4%	7,5%	1%	0%
		powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	30,1%	51,4%	14,2%	3,9%	0,4%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	79,1%	20%	0,7%	0,1%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	63,6%	34,9%	1,2%	0,3%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	53,1%	44,4%	2,3%	0,2%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	42,5%	50,7%	6,4%	0,4%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	36,6%	47,9%	12,4%	2,9%	0,1%
		N	42 727	54 776	12 075	2 996	281
wyższe	typ bezrobotnego	powracający bezrobotni pod opieką PUP do roku	50%	45,1%	4,4%	0,6%	0%
		powracający bezrobotni pod opieką PUP od roku do dwóch lat	38,5%	53,1%	7,1%	1,1%	0,1%
		powracający bezrobotni pod opieką PUP ponad dwa lata	27,6%	52,3%	15,3%	4,2%	0,5%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP do trzech miesięcy	74,7%	23,8%	1,4%	0,1%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od trzech do sześciu miesięcy	63,8%	34,9%	1,3%	0,1%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od sześciu miesięcy do roku	53,9%	43,5%	2,4%	0,2%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP od roku do dwóch lat	37,7%	54,2%	7,4%	0,7%	0%
		jednokrotnie bezrobotni, wyrejestrowani, pod opieką PUP ponad dwa lata	24%	51,8%	18,2%	5,7%	0,3%
		N	20 619	23 597	4 605	1 120	130

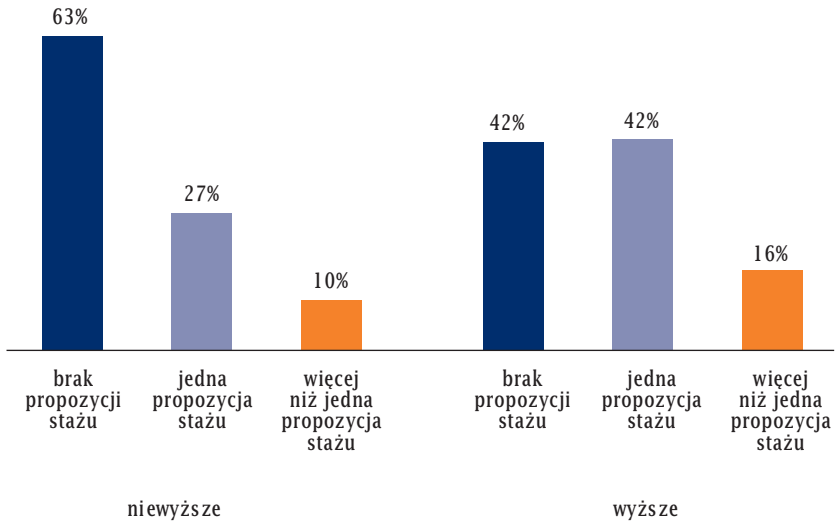
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Wykres 12. Liczba propozycji szkoleń skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia

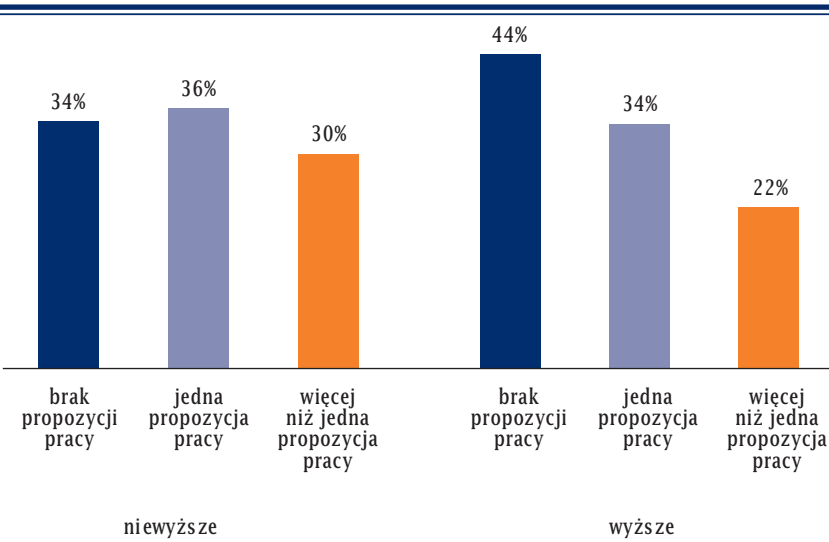
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Wykres 13. Liczba propozycji stażu skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Wykres 14. Liczba propozycji pracy skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.
Dane łącznie dla kohort absolwentów z lat 1999–2013.

Tabela 46. Absolwenci małopolskich szkół a liczba zarejestrowanych absolwentów o określonym profilu wykształcenia (wybrane zawody, w których odnotowano więcej niż 50 zarejestrowanych bezrobotnych od 2007 r.)

absolwenci zarejestrowani w PUP (2007–2013)				absolwenci małopolskich szkół (2007–2013)	
powiatowy urząd pracy	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
Kraków	technik mechanik	118	4%	1606	3%
	technik ekonomista	252	10%	2180	5%
	technik organizacji usług gastronomicznych	50	2%	872	2%
	technik informatyk	111	4%	3018	7%
	technik hotelarstwa	66	3%	1508	3%
	kucharz	62	2%	1136	2%
	kucharz małej gastronomii	133	5%	1642	4%
	fryzjer	140	5%	1004	2%
	sprzedawca	172	7%	485	1%
	mechanik pojazdów samochodowych	65	2%	886	2%
wielicki	technik ekonomista	65	5%	329	11%
	technik informatyk	51	4%	298	10%
	kucharz małej gastronomii	89	7%	291	10%
	fryzjer	119	9%	171	6%
	sprzedawca	171	13%	298	10%

powiatowy urząd pracy	absolwenci zarejestrowani w PUP (2007-2013)			absolwenci małopolskich szkół (2007-2013)	
	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
nowotarski	technik budownictwa	106	4%	390	5%
	technik mechanik	62	2%	339	4%
	technik technologii odzieży	64	2%	188	2%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	95	3%	68	1%
	technik ekonomista	120	4%	322	4%
	technik informatyk	50	2%	366	5%
	technik hotelarstwa	79	3%	119	2%
	kucharz małej gastronomii	257	9%	824	10%
	fryzjer	188	7%	371	5%
	sprzedawca	197	7%	368	5%
	technik handlowiec	55	2%	147	2%
	murarz	74	3%	183	2%
	mechanik pojazdów samochodowych	159	6%	478	6%
	stolarz	58	2%	176	2%
miechowski	technik ekonomista	85	9%	451	14%
nowosądecki	technik budownictwa	90	2%	31	0%
	technik mechanik	148	3%	373	6%
	technik technologii odzieży	54	1%	0	0%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	352	6%	941	14%
	technik ekonomista	321	6%	890	13%
	technik informatyk	62	1%	149	2%
	technik hotelarstwa	79	1%	331	5%
	kucharz	63	1%	0	0%
	kucharz małej gastronomii	346	6%	595	9%
	kelner	83	1%	81	1%
	fryzjer	171	3%	82	1%
	sprzedawca	298	5%	147	2%
	murarz	205	4%	169	3%
	ślusarz	131	2%	131	2%
	mechanik pojazdów samochodowych	283	5%	296	4%
	elektromechanik pojazdów samochodowych	80	1%	18	0%
	cukiernik	111	2%	33	0%
	stolarz	69	1%	153	2%
	kierowca samochodu ciężarowego	55	1%	0	0%
	robotnik budowlany	63	1%	0	0%

powiatowy urząd pracy	absolwenci zarejestrowani w PUP (2007-2013)			absolwenci małopolskich szkół (2007-2013)	
	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
myślenicki	technik budownictwa	57	2%	266	4%
	technik elektronik	71	3%	316	4%
	technik mechanik	50	2%	408	6%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	100	4%	412	6%
	technik ekonomista	282	10%	780	11%
	technik organizacji usług gastronomicznych	72	3%	300	4%
	technik informatyk	68	3%	343	5%
	kucharz małej gastronomii	116	4%	361	5%
	fryzjer	68	3%	193	3%
	sprzedawca	169	6%	286	4%
	technik handlowiec	53	2%	240	3%
	murarz	66	2%	205	3%
	mechanik pojazdów samochodowych	158	6%	532	7%
	cukiernik	58	2%	136	2%
Nowy Sącz	technik żywienia i gospodarstwa domowego	76	6%	269	2%
	kucharz małej gastronomii	82	6%	464	4%
	sprzedawca	93	7%	290	2%
	mechanik pojazdów samochodowych	64	5%	532	4%
olkuski	fryzjer	83	6%	151	3%
	sprzedawca	105	7%	18	0%
	pakowacz	51	4%	0	0%
bocheński	technik budownictwa	103	4%	617	9%
	technik mechanik	85	3%	671	10%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	100	4%	368	6%
	technik ekonomista	142	6%	484	7%
	technik hotelarstwa	89	4%	287	4%
	kucharz	59	2%	173	3%
	kucharz małej gastronomii	118	5%	356	5%
	fryzjer	67	3%	137	2%
	sprzedawca	177	7%	273	4%
	mechanik pojazdów samochodowych	102	4%	389	6%

powiatowy urząd pracy	absolwenci zarejestrowani w PUP (2007-2013)			absolwenci małopolskich szkół (2007-2013)	
	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
brzeski	fizyk medyczny	1	0%	0	0%
	technik budownictwa	117	4%	249	6%
	technik mechanik	90	3%	287	6%
	technik architektury krajobrazu	59	2%	35	1%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	167	6%	179	4%
	technik ekonomista	298	11%	470	11%
	technik logistyk	70	3%	141	3%
	technik organizacji usług gastronomicznych	84	3%	149	3%
	technik informatyk	131	5%	446	10%
	technik hotelarstwa	134	5%	176	4%
	kucharz małej gastronomii	142	5%	229	5%
	fryzjer	74	3%	92	2%
	sprzedawca	160	6%	281	6%
	technik handlowiec	106	4%	253	6%
	murarz	99	4%	253	6%
	mechanik pojazdów samochodowych	164	6%	287	6%
chrzanowski	operator robotów i manipulatorów przemysłowych	53	4%	0	0%
	technik ekonomista	61	5%	446	13%
	fryzjer	51	4%	46	1%
	sprzedawca	105	8%	69	2%
gorlicki	technik mechanik	76	3%	298	4%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	167	7%	523	8%
	technik agrobiznesu	57	2%	139	2%
	technik ekonomista	153	6%	613	9%
	technik informatyk	63	3%	427	6%
	kucharz	56	2%	131	2%
	kucharz małej gastronomii	69	3%	168	2%
	kelner	68	3%	159	2%
	sprzedawca	190	8%	327	5%
	technik handlowiec	164	7%	522	8%
	murarz	73	3%	204	3%
	mechanik pojazdów samochodowych	70	3%	121	2%
	cukiernik	119	5%	234	3%
oświęcimski	technik mechanik	86	4%	752	8%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	131	5%	707	7%
	technik ekonomista	61	2%	267	3%
	technik informatyk	80	3%	546	5%
	technik hotelarstwa	52	2%	271	3%
	kucharz małej gastronomii	131	5%	400	4%
	fryzjer	80	3%	176	2%
	sprzedawca	180	7%	353	4%
	mechanik pojazdów samochodowych	104	4%	548	6%
proszowicki	technik ekonomista	70	9%	278	14%
	sprzedawca	89	11%	76	4%

powiatowy urząd pracy	absolwenci zarejestrowani w PUP (2007-2013)			absolwenci małopolskich szkół (2007-2013)	
	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
suski	technik budownictwa	85	5%	270	5%
	technik ekonomista	196	12%	576	11%
	technik hotelarstwa	124	7%	429	8%
	sprzedawca	180	11%	269	5%
	technik handlowiec	62	4%	153	3%
	mechanik pojazdów samochodowych	96	6%	217	4%
	stolarz	64	4%	201	4%
tatrzański	technik budownictwa	51	6%	365	9%
	technik hotelarstwa	77	9%	712	18%
	sprzedawca	62	7%	113	3%
	stolarz	50	6%	198	5%
wadowicki	technik budownictwa	86	3%	333	4%
	technik mechanik	59	2%	234	3%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	92	3%	349	4%
	technik ekonomista	180	6%	763	10%
	technik hotelarstwa	62	2%	330	4%
	kucharz	69	2%	160	2%
	kucharz małej gastronomii	152	5%	457	6%
	fryzjer	87	3%	287	4%
	sprzedawca	264	8%	588	7%
	technik handlowiec	160	5%	591	8%
	mechanik pojazdów samochodowych	109	3%	277	4%
	stolarz	100	3%	388	5%

powiatowy urząd pracy	absolwenci zarejestrowani w PUP (2007-2013)			absolwenci małopolskich szkół (2007-2013)	
	nazwa zawodu	częstość	procent (w obrębie powiatu)	częstość	procent (w obrębie powiatu)
Tarnów	technik budownictwa	164	3%	462	3%
	technik elektryk	98	2%	318	2%
	technik elektronik	138	2%	598	4%
	technik mechanik	395	7%	898	7%
	technik technologii drewna	52	1%	162	1%
	technik technologii odzieży	55	1%	157	1%
	technik architektury krajobrazu	53	1%	131	1%
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	380	6%	385	3%
	technik agrobiznesu	58	1%	68	1%
	technik ekonomista	238	4%	351	3%
	technik organizacji usług gastronomicznych	135	2%	14	0%
	technik informatyk	196	3%	690	5%
	technik hotelarstwa	129	2%	184	1%
	kucharz	171	3%	214	2%
	kucharz małej gastronomii	338	6%	363	3%
	fryzjer	200	3%	198	1%
	technik usług fryzjerskich	67	1%	581	4%
	sprzedawca	233	4%	177	1%
	technik handlowiec	140	2%	137	1%
	murarz	136	2%	157	1%
	posadzkarz	118	2%	201	1%
	technolog robót wykończeniowych w budownictwie	60	1%	147	1%
	ślusarz	64	1%	110	1%
	mechanik pojazdów samochodowych	312	5%	305	2%
	cukiernik	88	1%	113	1%
krakowski	technik mechanik	79	3%	47	1%
	mistrz produkcji w przemyśle elektronicznym	68	2%	0	0%
	technik ekonomista	215	7%	311	8%
	technik informatyk	86	3%	284	7%
	pozostali pracownicy obsługi biurowej	63	2%	0	0%
	kucharz	86	3%	0	0%
	kucharz małej gastronomii	146	5%	270	7%
	fryzjer	159	5%	63	2%
	sprzedawca	228	7%	241	6%
	technik handlowiec	79	3%	230	6%
	mechanik pojazdów samochodowych	91	3%	90	2%
	cukiernik	52	2%	48	1%

Spis tabel

Tabela 1. Zmiany odsetka absolwentów kończących poszczególne typy szkół i zarejestrowanych w małopolskich PUP w ogóle absolwentów zarejestrowanych w systemie	18
Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych będących pod opieką PUP a liczba absolwentów małopolskich jednostek	19
Tabela 3. Odsetek zarejestrowanych w systemie PUP kobiet i mężczyzn a przeciętny odsetek absolwentów w poszczególnych typach małopolskich szkół	20
Tabela 4. Odsetek absolwentów poszczególnych typów szkół zarejestrowanych w małopolskich PUP	21
Tabela 5. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP)	22
Tabela 6. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa statystyczna duża	23
Tabela 7. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym, zawody szczegółowe	24
Tabela 8. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – grupa osób o wykształceniu średnim zawodowym, zawody szczegółowe	25
Tabela 9. Wyróżnione typy bezrobotnych absolwentów	26
Tabela 10. Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych znajdujących się w systemie PUP zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów	27
Tabela 11. Liczba wyrejestrowań z systemu w grupie osób powracających do systemu i będących pod jego opieką dłużej niż dwa lata	28
Tabela 12. Różnica między odsetkiem absolwentów szkół średnich zawodowych i zasadniczych zawodowych, zaklasyfikowanych do danego typu bezrobotnych	29
Tabela 13. Różnica między odsetkiem absolwentów szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych zaklasyfikowanych do danego typu bezrobotnych	30

Tabela 14. Przynależność do segmentu a płeć i poziom wykształcenia bezrobotnego	31
Tabela 15. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego (absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, wybrane, najczęściej występujące zawody)	32
Tabela 16. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego (absolwenci średnich szkół zawodowych)	33
Tabela 17. Przynależność do segmentu a powiat, w którym jest zarejestrowany bezrobotny	34
Tabela 18. Typy bezrobotnych absolwentów uczelni w podziale na kohorty absolwentów opuszczających mury uczelni	36
Tabela 19. Liczba absolwentów uczelni będących pod opieką małopolskich PUP a liczba absolwentów małopolskich uczelni (absolwenci, którzy nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku)	37
Tabela 20. Zmiany odsetka absolwentów kończących szkoły wyższe w ogóle absolwentów innych szkół	39
Tabela 21. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – porównanie	40
Tabela 22. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	43
Tabela 23. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw zdrowia	44
Tabela 24. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	45
Tabela 25. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) a szkoła, którą ukończyli (analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani)	46
Tabela 26. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP (suma dla lat 2000–2013)	47
Tabela 27. Odsetek absolwentów uczelni, z których pochodzi najwięcej klientów małopolskich PUP (porównanie dla lat od 1999 do 2013)	48
Tabela 28. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP w stosunku do ogólnej liczby absolwentów danej szkoły wyższej – w podziale na lata	50
Tabela 29. Odsetek bezrobotnych (zarejestrowanych w małopolskich PUP) w poszczególnych segmentach w podziale na kohorty opuszczających uczelnie (bez kohorty 2013)	53
Tabela 30. Różnica w odsetku bezrobotnych (zarejestrowanych w małopolskich PUP) z wykształceniem wyższym oraz średnim zawodowym	54
Tabela 31. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP	57
Tabela 32. Przynależność do segmentu a zawód/kierunek kształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP (grupa specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych)	58
Tabela 33. Przynależność do segmentu a uczelnia, w której kształcili się bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP	60
Tabela 34. Odsetek absolwentów szkół zasadniczych zawodowych, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)	61
Tabela 35. Odsetek absolwentów szkół średnich zawodowych, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)	62

Tabela 36. Odsetek absolwentów szkół średnich ogólnokształcących, znajdujących się w systemie PUP, zaklasyfikowanych do poszczególnych segmentów, w podziale na kohorty opuszczających szkoły ponadgimnazjalne (bez kohorty 2013)	63
Tabela 37. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów nauczania i wychowania	64
Tabela 38. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – dane szczegółowe dla grupy specjalistów z dziedzin prawa, dziedzin społecznych i kultury	65
Tabela 39. Małopolskie szkoły wyższe	66
Tabela 40. Liczba i odsetek absolwentów małopolskich uczelni	67
Tabela 41. Podstawowe charakterystyki badanych	68
Tabela 42. Wykształcenie bezrobotnych absolwentów	68
Tabela 43. Zawód/kierunek kształcenia badanego	69
Tabela 44. Liczba propozycji skierowanych do osób bezrobotnych a typ bezrobotnego	70
Tabela 45. Liczba propozycji skierowanych do osób bezrobotnych a wykształcenie i typ bezrobotnego	71
Tabela 46. Absolwenci małopolskich szkół a liczba zarejestrowanych absolwentów o określonym profilu wykształcenia (wybrane zawody, w których odnotowano więcej niż 50 zarejestrowanych bezrobotnych od 2007 r.)	73

Spis wykresów

Wykres 1. Wskaźniki skolaryzacji netto – szkoły ponadgimnazjalne	15
Wykres 2. Poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych [N=273001]	17
Wykres 3. Poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem poniżej wyższego [N=190335]	17
Wykres 4. Odsetek absolwentów małopolskich uczelni pod opieką małopolskich PUP (absolwenci, którzy nie kontynuowali kształcenia na innym kierunku)	37
Wykres 5. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (A) oraz specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury (B)	41
Wykres 6. Zawód, w jakim poszukują pracy bezrobotni zarejestrowani w małopolskich PUP i do wykonania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem (na podstawie oceny pracowników PUP) – specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania (A) oraz specjaliści do spraw zdrowia (B) – wszystkie roczniki	42
Wykres 7. Odsetek absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP (suma dla lat 2000–2013)	47
Wykres 8. Liczba absolwentów uczelni, którzy znaleźli się pod opieką małopolskich PUP, w stosunku do ogólnej liczby absolwentów danej szkoły wyższej (porównana suma dla lat 2005–2012)	49
Wykres 9. Odsetek bezrobotnych w poszczególnych segmentach	52
Wykres 10. Przynależność do segmentu a poziom wykształcenia bezrobotnego zarejestrowanego w małopolskich PUP (wyższy – niewyższy)	55
Wykres 11. Przynależność do segmentu a płeć bezrobotnego	56
Wykres 12. Liczba propozycji szkoleń skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia	72
Wykres 13. Liczba propozycji stażu skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia	72
Wykres 14. Liczba propozycji pracy skierowanych do osoby bezrobotnej a jej poziom wykształcenia	73

Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji to projekt badawczy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

Obserwatorium prowadzi **badania cykliczne, jednorazowe** oraz **analizy desk research** małopolskiego rynku pracy.

Opracowuje również nowe rozwiązania w zakresie udostępniania i rozpowszechniania informacji o rynku pracy. Zarządza **Internetową Biblioteką Małopolskich Obserwatoriów** oraz serwisem „**Barometr zawodów dla Małopolski**”. Obserwatorium odpowiada również za wybrane wskaźniki prezentowane w **Internetowym Obserwatorze Statystyk Społecznych**.

Więcej informacji w serwisach:

www.obserwatorium.malopolska.pl

www.barometr.obserwatorium.malopolska.pl

www.statystyki.obserwatorium.malopolska.pl.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie jest instytucją realizującą zadania Samorządu Województwa Małopolskiego w zakresie kreowania polityki rynku pracy. Inicjuje i wspiera skuteczne rozwiązania, które przyczyniają się do realizacji misji WUP w Krakowie „Kompetentny, wykwalifikowany i pracujący mieszkaniec Małopolski”.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
e-mail: kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl
ISBN: 978-83-63961-41-1

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego